

د کابل لاره د پي

ضايح غويونه او بوته ووايي!!

تحريک

شپاړسم کال، دويمه، پرلپسې ۱۰۹مه کڼه،
جدي ۱۳۹۷ل، جمادى الأولى ۱۴۴۰هـ ق، دسمبر ۲۰۱۸م

د معارف په حرم

د کد د بنمن تېري او جنايات

آه! د علومو هغه ځلاند کهکشان ...

استاد العلماء مهلانا محمد اسلم خان

هم د هسکه پريوت ...!

• در اوج انزوا سياسي

• کابل رژيم له امريکايانو پرته خپل سيوري په اوبو کې ويني!!

• د امريکا متضاد دريځ او د اسلامي امارت معقول او نتيجه خيز موقف

• د مرحوم الحاج مولوي سيد محمد حقاني رحمه الله د دريم تلين په يادا!

2019

افشاف امريکا به شکست

د جنگ افغان نسل

شپاړسم کال، دويمه، پرلپسې ۱۰۹مه گڼه،
جدي ۱۳۹۷ل، جمادي الأولى ۱۴۴۰هـ، جنوري ۲۰۱۹م

امتياز:

د افغانستان اسلامي امارت
د فرهنگي چارو کميسيون

مسؤل مدير: عبید تنوير

ليکوال پلاوی: ډاکټر صابر، حميد، جميل مېرني
او افضل محمد تراب

گډون:

افغانستان: ۳۵۰ افغانی
پاکستان: ۵۰۰ کلداری
امريکا: ۷۰ ډالره
اروپا: ۷۰ يورو
يوه گڼه: ۳۰ افغانی
۶۰ کلداری

يادونه

حتمي نه ده چې په څرک کې خپرې شوې مقالې
د ادارې د پاليسي ترجماني وکړي هره ليکنه د ليکوال
خپل نظر دی.

تخنيکي چارې: تخنيکي څانگه

پتې:

sarak_111@yahoo.com

نمبر	عنوان	مخ
۱	سرمقاله.....	۱
۲	افغانستان کې د امريکا پوځي موجوديت د ټولو سيمې امنيت گواهي	۲
۳	د طالبانو سياسي او پوځي هڅې غبرگې پرمخ روانې دي.....	۴
۴	استاد العلماء مولانا حمد الله جان هم د هسکه پريوت.....	۶
۵	مذاکرات په فشارونو نه کاميابيږي!!.....	۹
۶	کابل رژيم له امريکايانو پرته خپل سيوري په اوږو کې ويښي!!.....	۱۱
۷	که دموکراسي د حل لاره وای!.....	۱۳
۸	سر وهو سنگر نيسو!.....	۱۴
۹	سپيڅلې او رښتينې مينه.....	۱۵
۱۰	په اسلامي ټولنه کې د مسلمان ځوانانو اهميت.....	۱۸
۱۱	د طالب گزارونو له ليووني تر مپ څخه پرسد جوړ کړ!.....	۲۰
۱۲	د معارف په حرم د گډ دښمن تيری او جنايات!.....	۲۲
۱۳	د جومات آداب.....	۲۶
۱۴	رابرټ کپلان افغانستان د امريکا شپږمه گوته ده، بايد پرې سي	۲۸
۱۵	د مرحوم الحاج مولوي سيد محمد حقاني ﷺ د درېم تللين په ياد!.....	۳۰
۱۶	د امريکا متضاد دريځ او د اسلامي امارت معقول او.....	۳۲
۱۷	اوسنی حالت د تاريخ له نظره.....	۳۴
۱۸	گلکڅونه.....	۳۶
۱۹	در اوج انزوا سياسي.....	۳۸
۲۰	د فکري يرغل طوفان د نوح نبي په څېر کشتييان غواړي!.....	۳۹
۲۱	خليلزاد، د کابل رژيم نماينده دی، که د تر مپ؟.....	۴۲
۲۲	په گرین ويليج د بريد وروسته ناوېلي حقانق.....	۴۴
۲۳	د ريحانة الهند مولانا محمد زکريا وروستی شاگرد وکوچېد.....	۴۵
۲۴	مذاکراتي عمل بايد شفاف وي.....	۵۰
۲۵	د يوفريپ کار جاسوس (لارنس اف عربييه) مکاري او.....	۵۱
۲۶	په اسلام کې د دنياوي علومو ارزښت.....	۵۵
۲۷	د شهيد ملا جيلاني آخند ژوند او کارنامو ته کتنه.....	۵۷
۲۸	برق پايښت.....	۶۳
۲۹	له ديني پلوه د جهاد ارزښت او حکم.....	۶۴
۳۰	اعتراف امريکا په شکست درجنگ افغانستان.....	۶۷
۳۱	په سعودي کې د دولت يوېل خواشونوکی اقدام.....	۶۸
۳۲	په بدن کې د ويتامينونو د کموالي نښې.....	۷۱

د کابل اداره دې خیالي خوښه اوبو ته ووايي!!

دمتعال رب جل جلاله په نصرت او مدد او د باتورو افغانانو د مېراني او قربانيو په برکت نور هغه شېبې او وخت رارسیدلی چې امریکایان له افغانستان څخه ناولي پښې سپکې او د افغان مجاهد ولس تاریخي عظمت او فولادي عزم ته په دواړو لاسونو سلامي شي.

د امریکا ولسمشر (ټرمپ) د جنوري په رومي نېټه چې خپلې کابینې ته کومه وینا وکړه له شک پرته یې په افغانستان کې په خپل تاریخي شکست او ماتې اعتراف وکړ او افغانستان یې هغه هیواد وباله چې امپراطوري نسکوروي او د افغانانو په اصطلاح دپولی ټک ته یې کینوي .

ټرمپ وویل چې د تیرو ۱۸ کلونو په موده کې د زرگونو امریکایي عسکرو مرګ ژوبله او د یونیم ترلیون ډالرو لګښت هدر اوبې نتیجې وو له همدې امله هغه وخت رارسیدلی چې خپله بستره له افغانستان څخه په پرده کې راټوله او پوځیان راوباسي دټرمپ په خبره په همدې نیت یې له طالبانوسره جدي مذاکرات هم پیل کړي

اسلامي امارت هم دټرمپ د مذاکراتو او خبرو اعلان ته مثبت ځواب ووايه او د خلیزاد په مشرۍ له امریکایي مرکچي پلاوي سره چمتوشو په قطر او ابوظبی کې مخامخ او موثر مذاکرات ترسره کړي

وروستی ناسته چې د متحده اماراتو د ابوظبی په ښار کې وه د راپورونو ترمنځه موافقه په دې وشوه چې په راتلونکي ناسته کې به له افغانستان څخه د امریکایي عسکرو په انخلا خبرې کيږي او اسلامي امارت به امریکایانو ته دهغوي اندېښنوپه اړه ډاډ ورکوي

دکابل ګواډي رژیم چې دټرمپ ورستي وینا اوبیاله اسلامي امارت د امریکایي پلاوي نېغ په نېغه اوتوده مذاکرات ولیدل دغه حالت ورڅخه وارپارخطاک او خپله شرمیدلي اوشړیدلي څیره یې په اوبوکې ولیده چې که امریکایي لښکري ووځي نوبیا به د دوی حشراوبرخلیک څه وي ؟
نودسیمي هیوادونو ته یې زاری اوننواټي پیل کړل پلاوي یې ورواستول ترڅو امریکایان پرینږدي چې له طالبانوسره یوې پرېکړې ته ورسېږي؛
اودهغه ترڅنګ یې دسیمي له هیوادونو غوښتل چې یوځل بیا په طالبانو له مختلفو لارو اوچینلونو فشاراوري چې دکابل له حلقه بګوش رژیم سره مذاکرات وکړي

خلیزاد هم دورستی هڅې اوحرې په توګه د تیروتنې په دام کې ولوید او فکريې وکړچې دسیمي دهیوادونودفشارونوپه مقابل کې به اسلامي امارت له خپل غښتلي دریځ څخه په شا اودکابل له اداري سره به خبرو او مذاکراتوته امدادګي ونښي .

اسلامي امارت دکابل رژیم دورستیمکاروهڅو او دخلیزاد د پارونکو تحركاتو په مقابل کې په خورا مدلولو او صریحو ټکو اعلامیه صادره کړه امریکایي پلاوی یې په عهد شکنۍ اوتذویر تورن کړ او د دوام په صورت کې یې ددې خبرې امکان شونی وباله چې دمذاکراتو بهیر به ورسره ودروي، په اعلامیه کې دسیمي ځینو هیوادونو ته هم خطاب شوی چې دافغانستان په موضوع کې دی له غرضي لاس وهنوخڅه ډډه وکړي اوپه لوی لاس دې ددې هڅه نکوي چې دافغانانودنږدې ۲ لسیزو قربانیو ثمرې اوهیلې خدای ناخواسته له جټکواوستونوسره لاس اوګریوان کړي
په اعلامیه کې واضحه شوي چې افغانستان امریکایانواشغال کړی اوله تیرو ۱۸ کلونورا هیسي- جګړه هم د امریکایانوپه باروتواوډالروروانه ده که یوه ورځ هم امریکایان له دغې وړانونکې جګړې څخه لاس واخلي په افغانستان کې جګړه درېږي

نودغه ټول حقایق ددې ايجاب کوي چې دسولي اوروغي خبرې بانیدله امریکایانو سره وشي نه له هغه چاسره چې امریکایانوراوستلی اودامریکایي اشغال زیږدنده بلل کیږي .

دکابل فاسده اداره دې پوه وي چې امریکایان په هرقیمت اوبیه چې وي له افغانستان څخه پښې سپکول غواړي اودټرمپ په خبره دافغانستان جګړې له پخواني شوروي اتحادڅخه روسیه او یو دیوالیه هیواد جوړ کړ امریکایان خپل همدغه حشرپه سترګوګوري نوخپل نجات اوپرده په دې کې وینی چې هرڅومره ژرکیدلای شي دافغانستان له جنگ اوبحران څخه ځان خلاص کړي داچې ددوی له وتلوورسته به دکابل رژیم اوعلامانوبرخلیک څه وي اوڅوورځي به دوام کوي داخبره اوحالت امریکایانوته کوم ارزښت اواهمیت نه لري.

که دکابل اداره داخیال اوسوچ کوي چې دې ځایه فشارونواوخنډونوپه زریعه به اسلامي امارت له خپلې تگلارې واړوي اودافغانستان دبرخلیک ټاکلوواک اوصلاحیت به دنړۍ په کچه دفساد اودرغلیو(نمبرون) رژیم ته په اختیارکې ورکړي داخیال اوخوښه دې اوبوته ووايي .

افغانستان کې د امریکا پوځي موجودیت د ټولو سیمې امنیت گواښي!

بهر افغان

وړاندې يې قصدا او عمدأ موانع رامنځته کړای شول او هغوی ونشوای کولی پخپل وخت قطره ځانونه ورسوي تردې مهاله امریکایانو په دوحه کې دغونډې ځنډولو په اړه رسماً کوم سپیناوی ندی کړی خو اسلامي امارت ته نیردې منابعو دا پخلی کړی چې دقطر غونډه امریکا دبهرنیو چارو وزارت د ځانگړي استازي خلیل زاد دنه ورته په وجه ترنامعلوم وخت پورې و ځنډیده، کنه د دوی سیاسي استازي په ټاکلي نېټه تیارول چې د امریکا سره له افغانستانه د امریکایي عسکرو د بشپړې انخلاء د موضوع سربیره په نورو اړوند موضوعاتو وغږېږي، اوس دا چې امریکایان غونډې ته حاضر نشول او دخپلې کړې ژمنې څخه په شا شول نوله امله يې په یاده نېټه داسلامي امارت او امریکایانو ترمنځ دخبرو فرصت برابر نشو چې په دي سره د دواړو ترمنځ شاید د اعتماد اوباور هغه نیمگړې فضاء چې په تیرو څو میاشتو کې رامنځته شوې وه هغه شاید په دې سره ټکان وخوري دسیاسي چارو کارپوهان د امریکا دوه مخې، یاله کړې وعدې نه تخلف حیرانوونکی نه بولي! ولې هغوی ته دا جوتنه ده چې امریکا هر کله هم او هرځای دخپل ځان گټې یا بری ونه ویني هغه په ډیره سپین سترگی سره خپله رویه بدلوي او دهیڅ کومې ژمنې یا وعدې د تخلف پروا نلري بلکې هنوز

خبري رسنیو له قوله: دروان کال ۲۰۱۹ ز کال دجنوري په ۹-۸ نېټه دقطر اسلامي هیواد په وساطت داسلامي امارت د سیاسي استازو او د امریکا د بهرنیو چارو وزارت د ځانگړي استازي زلمي خلیل زاد ترمنځ د ابو ظهبي غونډې وروسته دیاد هیواد په پلازمینه دوحه کې ددوهمې غونډې د جوړیدو تمه وه ویل کېږي دیادې غونډې دجوړیدو په اړه داسلامي امارت داستازو او خلیل زاد ترمنځ توافق هم شوی و چې په دې لړ کې دجوړیدو ورځې، نېټې او ځای هم د دواړو لوریو په رضایت باندې غوره شوي وو خو دغونډې نه یوه ورځ وړاندې د امریکا د بهرنیو چارو وزارت لخوا دزلمي خلیل زاد د سفر په اړه کوم معلومات خپاره کړای شول په هغو کې قطر ته دهغه د سفر ورځ او نېټه نه وه بنودل شوې په وجه یې هغه مهال د ډیرو کتونکو اوڅیړونکو سره دا اندېښنه پیدا شوه چې بنسټي امریکایان داځل دوحې غونډه لغوه کړې هم هغسې رښتیا پینښ شول امریکایي پلاوی دزلمي خلیل زاد په مشرۍ د دوحې غونډې لپاره په ټاکلي نېټه لاړ نشو او هم دا راز داسلامي امارت یوشمیر هغه استازي چې دقطر نه بیرون وو او غوښتل یې قطره ورشي دهغوی په

دخپل بري پخاطر د نورو حربي او دسيسو په كارولو باندې سوچ او غور پيلوي

د ابو ظهبي په غونډه كې امريكا وليدل چې داسلامي امارت استازي دخپل مشروع حق او مسير (دافغانستان دازادۍ) څخه نه اوږي او دقوي دلايلو په وړاندې كولو هغه دامريكايي ځواكونو دويستلو غوښتنه كوي او په مقابل كې د دوى (امريكا) سره هيڅ داسې قانع كوونې دلايل نشته چې په وړاندې كولو سره يې افغانستان كې دخپل پوځي پايښت نه دفاع وكړاى شي

نو دمخامخ خبرو په ځاى داسلامي امارت په وړاندې دبحث او مكالمې لپاره اسلامي هيوادونه وړاندې كوي او دهغوى نه يو ځل بيا د سپر اوډال په حيث كار اخلي څو هغوى دځينو مجبوريتونو څخه په ناوړه گټه پورته كولو په امارت باندې فشار ډير كړي

ليكن دتيرو اوولس كلو تجروبو بنسودلې چې دغه ډول فشارونه او حربي كارول به روان وضعيت لاسې پېچلى كړي او مشكلات او ستونزې به زياتې كړي زكه اسلامي امارت دټولو نړيوالو اصولو او مقرراتو په پام كې نيولو سره دخپل هيواد او ولس دزادۍ داعيه لري او دهمدې پخاطر دتيرو اوولس كلو نه بيدريغه قربانۍ وركوي هغه به هيڅكله دكوم فشار په وړاندې دخپل ولس دمشروع داعيې څخه لاس په سر نشي نو ويلى شو چې په اسلامي امارت فشارونه ډيرول به دستونزو دحلولو سره مرسته ونكړي

داخبره لكه د لمر روښانه ده چې ازادې ترلاسه كول دا دافغان ولس يو منلى حق دى، هيڅوك ددي حق داخستلو په وړاندې دخنډ كيدو جواز نلري ، زكه اسلامي امارت دخپل هيواد (افغانستان) نه داشغال دپاى ته رسولو شعار لري، په

دې علاوه نه كوم نړيواله برنامه او اجندا نلري ، نه دافغانستان په گاونډي كې ميشت هيوادو او ولسونو لپاره كوم گواښ يا خطر دى اونه دافغانستان دجغرافيه څخه بيرون دخپلې سياسي ايډيا دخورولو نيت ياپلان لري نو بيا په كوم منطق او دليل به دسيمې او منطقي ولسونه يا هيوادونه حق ولري چې هغوى دي دامريكا دگټو پخاطر داسلامي امارت سره خپل علايق او روابط په خطر كې واچوي بناء دسيمې او اسلامي نړۍ حكومتونه بايد په دې برخه مسؤلانه برخورد وكړي، نه دامريكا په پلوۍ او ملاتړ برخورد! هغوى بايد هيڅكله هم ځانونه دامريكا دبري لپاره سپر نكړي ، زكه په سيمه كې دامريكا پوځي شتون دهيڅ ولس او دهيڅ هيواد لپاره په خير ندى ضرورت دى چې اسلامي هيوادو نه او هم دمنطقي هيوادونه دخپلو هيوادونو او خلكو دمصالحو پخاطر له افغانستانه دامريكا يې عسكرو دوتلو سره مرسته وكړي او نه په افغانستان كې دامريكايي ځواكونو دپايښت په پلوۍ ودريږي، كنه دابه يوه لويه تاريخي اشتباه وې چې په داسې وخت كې هغوى دافغانانو دازادۍ په وړاندې خنډونه او موانع رامنځته كړي دامريكا پوځي شتون نه واخي دافغانستان لپاره بدعواقب لپاره لري بلكې دټولو سيمې او گاونډيو هيوادو خوشالې او سوكالې په خطر كې اچوي نودعقل غوښتنه داده چې دسيمې او گاونډيو هيوادونه هم لكه داسلامي امارت په كله له امريكا وغواړي چې نور دافغانستان اشغال پاى ته ورسوي او خپل ټول عسكرو په لنډه موده بيرته ورغواړي او په دې كې دټولې سيمې او نړۍ ثبات او خير نغښتى دى

طالبان سياسي او پوځي هڅې غبرگې پرمخ روانې دي

او امکاناتو په حدودو کې ترسره کېدونکې وگاڼه، ځکه يې خپله مبارزه د افغانستان تر پولو محصوره وبلله او په دې ډول له دې سره سره چې ډېر متوجه خطرونه يې له ځانه دفع کړل له نظامي ځواک سره په څنگ کې يو قوي سياسي ځواک هم شو .

دلته که خبره ډېره نه اورديږي ددغې تگلارې دتائيد په ډول به يوه شرعي اصل ته هم لږ اشاره وکړم :

درسول الله ﷺ د دعوت مکي او مدني دور ته که وگورو ډېر مهم تفاوت يې چې ليدل کېږي هغه دمکي او مدني دور شاوخوا شرايط او امکانات دي چې خورا سره بېل او جلاوو ، په مکه مکرمه کې حالات ، شرايط او امکانات ددې نه و

له همدې فکر نه په الهام طالبان دمابوسۍ ښکار نه شول او خپلې وسله والې مبارزې ته يې دوام ورکړ، چې دادی نن دبري تر پولو رسېدلې ښکاري .

همدا فکر او عقیده ده چې طالبان دنظام په جوړونه کې هم داسلامي نظام بل هيڅ بديل نه ويني او په افغانستان کې دسوچه اسلامي نظام په حاکميت ټينگارکوي او بل هر ډول مخلوط نظام دافغاني ټولنې دمزاج خلاف بولي .

په نظامي ډگر کې له هغه وروسته چې مقابل لوری وبلل شو او ځان يې ديوه وسله وال ځواک په ډول ثابت کړ، طالبانو دتېر په پرتله د راتلونکي لپاره خپله تگلاره داسې تياره کړه چې د دوی په وس پوره او مسؤليت يې دشته شرايطو

پر افغانستان دامريکا له يرغل سره سم دهغوی په وړاندې دمبارزې او جهاد څرگندونې لا د ډېرو په اند لېونتوب بلل کېده او په دې اړه ادنی هڅې هم دځان له ورک کولو پرته بله هيڅ ډول پايله نه لرله، يواځې په اسلامي لارښوونو ټينگه عقیده وه چې د بري تضمين يې کاوه، کنه په ظاهري اسبابو هيڅ ډول پرتله نه ليدل کېده او نه وه .

همدا تضمين عاليقدر اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد په ډېرو ساده ټکو خپلو افرادو ته ور القاء کړ او ويې ويل : " الله تعالی راسره د نصرت وعده کړې او دشمن دماتي وعده راکوي، وبه گورو چې دچا وعده رښتيا کېږي ..."

چې په جهر دعوت وشي او وسلې ته لاس شي، خو په مدينه منوره کې شرايطو او امکاناتو ته په کتو بيا عملي جهاد او وسله واله مبارزه پيل شوه.

دطالبانو دريځ دهمدې اصل په بنا طرح شوی که څه هم له پيله يې نورو هيوادو ته دخپلې مبارزې دسرايت شعار نه دی ورکړی ولې تصريح پرې اوسنيو شرايطو ته په پام چې دپولو او حدودو بلوا پکې عامه ده په کار وه. دلته دطالبانو دمشرتابه او زعامت سياسي بصيرت، پوهه او استقامت دستايلو دی چې خورا په احتياط گام پورته کوي او ترهڅ ډول فشار لاندې نه راځي، همدا علت کېدای شي چې له ډېرو سختو ننگونو هم بريالي راووتل.

دمسکو له غونډې مخکې که څه هم طالبانو بېلابېلو هيوادونو ته پټ او ښکاره سفرونه کړي او دبېلابېلو علمي او تحقيقاتي مرکزونو په غونډو کې يې برخه اخيستې خو دمسکو له غونډې سره يې چې خپل دريځ ډېر پرېکنده څرگند کړ سياسي هڅو يې خورا مثبتې نتيجه ورکړه.

او نړۍ ته يې له ډېر پياوړي دريځ سره ځان ور وپېژاند.

بالاخره دطالبانو دې خبرې ته چې دافغانستان دقضيې په اړه يواځې له امريکايانو سره مخامخ خبرې کوو امريکايان هم رامات شول اودمخامخ خبرو لومړۍ رسمي کتنه د تېراکتوبر دمياشتې په ۲۰ نېټه په قطر کې ترسره شوه، ورپسې بيا په قطر او بيا په اماراتو کې مخامخ خبرې ترسره شوې او دادی بله ناسته به يې بيا په دوحه کې رامنځته کيږي اوله ډېرې واخطايي سره يې مخ کړي که له يوې خوا دغو ناستو او سياسي هلو ځلو دطالبانو موقف خورا دروند کړی او ډېرې سياسي گټې يې ترلاسه کړې، ځکه چين، روسيې، او ايران هم له طالبانو ملاتړ اعلان کړ، له بل لوري يې په امريکايانو اودکابل په اداره خورا سياسي فشار وارد کړی.

په ورته وخت کې طالبانو دټبر په خلاف په روان ساره ژمي او واوروکې خپلو بريدونو ته هم زور ورکړی اود هيواد په شمال، شمال ختيځ، شمال لويديځ

او دمرکزي سيمو په گډون په جنوب، جنوب ختيځ او جنوب لويديځ ولايتونو کې پراخ عمليات دوام لري اولکه څنگه چې په خبري رسنيو کې اورو او وينو خورا ډېرې سيمې او امنيتي پوستې يې لاندې کړې دي.

بدخشان، کندز، تخار، بغلان، بلخ، بادغيس، جوزجان، هرات، ارزگان، فراه، کندهار، هلمند او غزني ولايتونه يې ترسخت نظامي فشار لاندې راوستي له دې سره سره چې ډېری اړيکيان او پوليس پکې وژل کيږي يو زيات شمېر يې طالبانو ته له جگړې پرته تسليميږي هم او دا لړۍ ښه په زور کې روانه ده.

ښکاري چې په مجموع کې دغرب او په ځانگړي ډول په افغانستان کې نور د ديمکراسۍ زوال راغلی او دغه فريب عوامه نسخه نور له کاره لوېدونکې ده.

ان شاء الله

تعبير يې کړی ما په ظالمانو به چپه شي چپه کاکل مې خوب کې دجانان ليدلی دی

قضاوت

شيخ علي طنطاوي رحمه الله په عراق پوهنتون کې د ادبياتو استاد په توگه مقرر شو. پوهنتون ته له تگ مخکې په لومړۍ ورځ په بغداد ښار کې ډير گرځيدلی و، سترې ستومانه او ظاهري لباس يې گډوډ و. ټولگي ته لاړ، هلته بل استاد په تدريس بوخت و، استاد کومان وکړ چې کوم شاگرد دی، ورته يې وويل: ولې صنف ته ناوخته راغلې حيوانه؟! شيخ طنطاوي ترې ښېنه وغوښته او په صنف کې له شاگردانو سره کښېناست.

بيا استاد شاگردانو ته وويل: نن به تاسو ته زما پرځای د ادبياتو يو استاد راځي، علي طنطاوي نومېږي او ډير ستر اديب دی، په درسونو کې تنبلي مه کوئ، هسې نه چې د هغه په مخ کې مې پزه راپرې کړئ.

بيا استاد له شاگردانو څخه په درسونو کې پوښتنې کولې، هره پوښتنه به يې شيخ طنطاوي ځوابوله. اخير ترې استاد پوښتنه وکړه: شاباس! ډير تکړه شاگرد يې! نوم دې څه دی؟ هغه ځواب ورکړ: زمانوم (علي طنطاوي) دی.

استاد نږدې وه چې له ډيره غمه بې هوښه شي. شيخ علي طنطاوي رحمه الله چې کله دا کيسه کوله ويل يې، چې هيڅکله د چا د ظاهري ښې په اساس د هغوی په اړه قضاوت مه کوئ.

آهلا د علومو هغه ځلاند کهکشان ...

ابوظهیر شمس

استاد العلماء مولانا حمد الله جان هم دهسکه پریوت ... !

ته څیرمه په یارحسین کې لوستی و او بیا ددیني علومو ابتدائي کتابونه یې دخپل پلار علامه عبد الحکیم رح او دخپل تره مولانا محمد صدیق (دمیښي محشي) څخه ويلي وو او هغوی دواړه د دارالعلوم دیوبند فاضلان اودحضرت شیخ الهند مولانا محمود الحسن دیوبندي رَحْمَةُ اللهِ شَاغِرْدَان او دحضرت علامه انورشاه کشمیري رَحْمَةُ اللهِ دسبک ملگري وو او دنورو مروجو فنونو کتابونه یې داکوړه خټک [دارالعلوم حقاني] دپخواني شیخ الحديث او ستر فقیه مولانا مفتي محمد فرید رَحْمَةُ اللهِ دپلار حضرت علامه مولانا حبیب الله رح په زروبی او مردان کې ويلي وو دیادونې وږده چې مولانا حبیب الله زروبوي رح د ډاگۍ بابا دپلار (علامه عبد الحکیم) او دتره (مولانا محمد صدیق) یې شاگردو.

بیا د نورو سبقونو ویلو په غرض دارالعلوم دیوبند ته لاړ، هلته دڅه وخت تیرولو وروسته دسهارنپور (هند) مظاهر العلوم ته لاړ، چیرته یې چې درې کاله تیر کړل او په ۱۳۶۶ هـ ق (۱۹۴۷ز) کې دسهارنپور (مظاهر العلوم) څخه فارغ شو، په مظاهر العلوم کې یې د بخاري شریف لومړی جلد او سنن ابو داؤد یې له برکة العصر- ریحانة الهند شیخ الحديث مولانا محمد زکریا رَحْمَةُ اللهِ، بخاري شریف دوهم جلد دمولانا عبد الطیف مظفرنگري نه، سنن نسائي له مولانا اسعد الله او ترمذي شریف او معانی الآثار دوخت د ستر ولي اولوی محدث مولانا عبد الرحمان کامل پوري (کیمپوري) او صحیح مسلم او څه برخه دابن ماجا او دواړه موطائین یې د مولانا منظوراحمد رَحْمَةُ اللهِ لوستي وو.

حضرت شیخ الحديث مولانا محمد زکریا (مهاجر مدني) رَحْمَةُ اللهِ ته دهند علماء د ستر محدثانه شان او علمي مقام په

ستر مفسر، نومیالی محدث او وتلی مناظر عالم مولانا حمد الله جان داجوي (ډاگۍ بابا) چې دڅه وخت راهیسي ناروغه و او دپېښور په یو روغتون کې تر تدایي لاندې واو ناروغې یې مسلسل زیاتیده بالاخر دهفتې په ورځ دجنوري په ۱۲مه نیټه (۲۰۱۹ز) داخرت په سفر د تللي قافلې سره یوځای شو انا لله وانا الیه راجعون

دشک پرته استاد المحدثین حضرت مولانا حمد الله جان اوس مهال نه یواځي په پاکستان او افغانستان کې بلکې د هند او منځنۍ اسیا پر گډون په ټوله سیمه کې یوې جوړې مفسر، محدث، د اسلامي علومو او فنونو داسمان یوځلیدونکی کهکشان و مرحوم په یو وخت جامع او مانع شخصیت و چې په تفسیر، حدیث، فقه، اصول فقه، منطق، فلسفه، مناظره، علم کلام، نحو و صرف، شعرو ادب ... یعنې هم په الیه او هم په عالیه علومو او فنونو کې یې بشپړ او کامل مهارت درلود او په دې علاوه دتصوف او روحانیت په میدان کې هم په څلور واپو طریقو کې مجاز و او دعملیاتو دفن ماهر و.

مرحوم په ۱۹۱۴ز کې کال کې زیږیدلی و، چې په دې حساب یې ټول عمر یوسل پنځه کاله راځي، دمعتبرلیکوال او عالم مولانا ابن الحسن عباسي په وینا: اوس مهال د عمر او علم دواړو له پلوه په هند، پاکستان او افغانستان کې هیڅ عالم هم دمولانا حمد الله جان (ډاگۍ بابا) سره برابر او سیال نه و.

زده کړې:

استاد العلماء مولانا حمد الله جان رَحْمَةُ اللهِ دوخت او زمانې له مشهورو او جیدو علماوو نه دیني علوم لوستي وو او په دې توگه خدای بښلی دډیرو عالي سندونو او نسبتونو امین گڼل کیده، زده کړې یې په پیل کې یې تر پنځم ټولگي ښوونځي خپل کلي (ډاگۍ)

احترام (دبركة العصر، ریحانة الهند القاب وصفات کاروي) رښتیا هم هغه دهند له نیمې وچې نیولې تر عربي هیوادو او آن ترافریقا د دعوت وعزیمت د قافلې هغه سرلاری محدث، عالم او روحاني مرشد و چې د اسلام د بل مشال دلا روښانه ساتلو لپاره یې شپه ورځ په ځان یو کړې وه او د زمانې د جهل او جبر د تیزو او توندو سیلیو سره یې په ځوانمردانه همت مقابله وکړه او د علم، تدریس، تبلیغ و ارشاد په لاره کې یې بیدریغه ستریاوې وگاللې، الله تعالی ورته دنورو علومو او فنونو سربیره په نبوي احادیثو کې دومره جامعیت، کمال او پکې خاص شغل ورکړی و چې [شیخ الحدیث] لقب یې داسم گرامي نه جزء بلکې دهغه قایم مقام گرځیدلی و، د هندوستان او پاکستان په علمي او دیني حلقو کې چې کله د [حضرت شیخ الحدیث] لفظ د چاله خولې وزی، فوراً ذهن دنوموړي د ذات په لور درومي، او حقیقت همدا دی که په حقیقي او واقعي توگه څوک د شیخ الحدیث د لقب مستحق او وړ و؛ هغه د شیخ الحدیث مولانا محمد زکریا (مهاجر مدني) رَحْمَةُ اللهِ ذَاتِ اَقْدَس و، مولانا حمد الله جان داجوي رَحْمَةُ اللهِ دهمدي ممتاز محدث د علمي او روحاني معارفو امین او وارث و او هم د هغه د فیضان او معارفو وروستی یادگار او نښان و او د ژوند ترپایه یې د خپل شیخ د تشریحاتو سره سم د عظیم الشان قرآن تفسیر او نبوي احادیثو تدریس د ژوندانه یواځینی خوږه مشغله گرځولې وه

او حضرت مولانا عبد الرحمان کامل پوري (کیمپوري) رَحْمَةُ اللهِ هم یوه لویه علمي هسته او دهند د نیمې وچې هغه ممتاز محدث و، چې حکیم الامت مولانا محمد اشرف علي تهنانوي رَحْمَةُ اللهِ په غیاب کې مجاز او خپل خلیفه گرځولی و کله چې یې په غیاب کې ورته دخلافت سند واستاوه، مولانا اشرف علي رَحْمَةُ اللهِ ته یې ولیکل: حضرت! ما خو لا بیعت ندی کړی؛ نو خلافت مو څنگه راکړ؟ په خواب مولانا اشرف علي تهنانوي رَحْمَةُ اللهِ ورته ولیکل [زما په نزد اهلیت شرط دی بیعت نه؛] په تاکی اهلیت شته همدا دخلافت لپاره کفایت کوي؛ نوموړی اصلاً داتیک ضلعې د مولانا نصیر الدین غورغشتوي رَحْمَةُ اللهِ سیمې (غورغشتو) ته څیرمه د بهودې سیمې پښتون عالم و، چې د محدث العصر مولانا محمد یوسف بنوري رَحْمَةُ اللهِ دوفات وروسته دهغه د ځای ناستي او علمي وارث مولانا مفتي احمد الرحمان او د پښتای صدر بازار دجامعه تعلیم القرآن دپخواني مهتمم مولانا قاري سعید الرحمان پلار و او

د پنجاب د جمعیت داوسني امیر مولانا ډاکټر عتیق الرحمان نیکه و، مولانا حمد الله جان رَحْمَةُ اللهِ له هغه ترمذي شریف او شرح معاني لاثار لوستي وو.

ډاگي بابا رَحْمَةُ اللهِ چې کله دمظاهر العلوم څخه فارغ شو، دمظاهر العلوم د یادو استادانو رایه داوه چې نوموړی باید هم هلته مدرس پاته، شي خو داچې دغه کال (۱۹۴۷ز) له هندوستانه دانگریزي ښکېلاک داشغال په پای ته رسیدو پخوانی هندوستان په دوه جلا هیوادونو (پاکستان او هند) وویشل شو، په دې وجه دواړو غاړو ته تگ راتگ کې مشکل و، ډاگي بابا هغوی ته په عذر ویلو خپلې پلارنۍ سیمې ډاگي ته راغی او دلته دخپل پلار (علامه عبد الحکیم او تره مولانا محمد صدیق (صاحب محشي- میډي) په دیني درسگاه کې یې درس و تدریس پیل کړ او د تدریس په دوران کې یې مختلف علوم اوفنون تدریس کړل اوتروفات پخپل کلي (ډاگي) کې د تدریس سلسله جاري ساتلې وه، دگڼو نورو مدرسو او جامعاتو لخوا دییا دعوت باوجود دخپل کلي څخه بیرون لاړنښو یواځي هغه مهال چې کله په افغانستان کې د طالبانو داسلامي تحریک لخوا د هیواد پلازمینه کابل فتح شو او اسلامي امارت قائم شو دامارت دپوهنې د وزیر مولوي امیر خان متقي صاحب په زیات کوشښ او اصرار یې کابل ته دهغه بلنه او منله او په (جامعه فاروقیه) کې یې د شیخ الحدیث په حیث لویه دوره شروع کړه، په دغه موده کې هم تري په زرگونو علماوو او طالبانو استفاده وکړه او ترهغه وخت پورې په کابل کې یې تدریس دوام چې امریکا په افغانستان ویرغل وکړ اود امریکا دبریدونو او حملو وروسته هم ترڅو ورځو په جامعه فاروقیه کې پاته و او خپل تدریس روان ساتلی و

ډاگي مولانا صاحب هرکال دلویې دورې نه علاوه په کال کې څلویښت ورځې د عظیم الشان قرآن دتفسیر دوره هم کوله، چې دشعبان ۱۵هـ به درمضان تر ۲۵هـ روانه وه، او په هغه کې به په لوی شمیر کې بالفعل مدرسینو علماوو گډون کاوه، نو ویلی شو چې ډاگي بابا یو جامع علمي شخصیت و چې هم مفسر- و او هم محدث، هم فقیه هم او هم مناظر، په منقولاتو کې هم امام و او په معقولاتو کې هم؛ چې د علمي زوال په دې زمانه کې شاید په لري او نیردي هیوادو کې له دې پلوه ورسره بل څوک برابر نه و

دیني مفکر او شیخ الحدیث مولانا زاهد الراشدی په وینا: مولانا حمد الله جان رَحْمَةُ اللهِ يُو داسې رېښتني جامع عالم و چې يوځل دسوونو علماوو په يوه مجمع او غونډه کې داسلامي معشياتو په موضوع يې دومره جامع ، مدلل او بامعنی تقرير وکړ، چې په اوریدو سره يې زه دومره خوښ شوم او په لومړي ځل راته داهم جوته شوه چې دعلامه شمس الحق افغاني رَحْمَةُ اللهِ، مولانا مفتي محمود رَحْمَةُ اللهِ او مولانا مفتي محمد تقي عثمانی مدظله نه وروسته مولانا حمد الله جان هغه مشر لومړی دیني عالم دی دنورو علومو ترڅنگ داسلامي معشياتو په فن هم مکمل عبور لري، دتقرير وروسته مې ورته وویل: حضرت ستاسو عمومي تعارف خو داختلافي مسائلو په اړه دیردی؛ خوشکر دی دا خو ته زموږ دلین سرلاری او رهبر هم یې!! موسکي شو او دخپل یو معاصر نوم یې یاد کړ، چې دا خو هغه زه په ځینو مسائلو کې ښکېل کړم، کنه زما خپل ذوق هم دادی

دمولانا حمد الله جان (ډاگی بابا) یوه بله ځانگړتیا داوه چې مرحوم د افغاني علماوو او طالبانو سره ډیره د خلوص او شفقت نه ډکه راشه درشه درلوده او هم د افغاني علماوو او طالبانو ډیر دروند اکثریت دهغه بالذات شاگردان دي، په دې وجه یې دپاکستانیانو څخه دافغاني علمي حلقو دننه زیات احترام، شهرت او پیژندگلوي درلوده، داسلامي امارت له دورې وړاندې دهجرت په دیار کې افغاني طالبانو د نیردي ټولو ولایتونو په سطحه داهلسنت والجماعت په نوم جلا، جلا منظمې جوړې کړې وې او دهرکال په پای کې به دهر ولایت طالبانو خامخا په یو کیمپ یا مدرسه کې دخپل ولایت دطالبانو کلنی غونډه جوړوله چې په هغو غونډو کې مشرمیلمه عالم او ویناوال به ډاگی مولانا صاحب و، چې دهر ولایت طالبانو به خامخا ورته دعوت ورکاوه او مولانا صاحب به هم په ورین تندي مانه، او دخپلو ټولو مصروفیتونو باوجود به یې دافغاني طالبانو جلسو او پرگرامونو ته وخت ورکاوه او پکې گډون یې کاوه، په ورته توگه کله چې داسلامي امارت دوره راغله ډاگی مولانا صاحب دامارت دکلکو ملاتړکوونکو څخه و، داسلامي امارت مشرانو ورته زیات احترام درلود، څنگه چې دمرحوم دوفات په اړه دافغانستان اسلامي امارت په تعزیت لیک کې هم دمرحوم ډاگی بابا په مړینه دزیاتې خواشینۍ ښودو او دعلمي او روحاني خدمتونو د ستایلو ترڅنگ یې په دي هم اعتراف شوی دی چې

هغه مرحوم دافغانستان داسلامي دحقې داعيې کلک ملاتړکوونکی عالم و

کتابونه: پښتو یې خپله مورنۍ ژبه وه، خو په هغې علاوه په عربي، فارسي او اردو باندې یې هم مکمل عبور لاره، په خاصه توگه عربي ژبه یې دتصنيف او تالیف ژبه وه او ټول کتابونه یې په عربي ژبه کې لیکلي: البصائر لمنکر التوسل بأهل المقابر، کتاب التوحید، مناظره حرم، معدن الاسرار او دمظاهر القرآن په نوم تفسیر چې لا تراوسه چاپ ندی

ډاگی بابا دوه ودونه کړي وو او د دواړو څخه یې څلور لونه او څلور ځامن وو، په ځامنو کې یې پروفیسر-فضل الله چې یوښه ادیب، خطیب، عالم وعارف و په ځوانۍ کې وفات شوی دوهم مولانا لطف الله څوک چې دمدرسې ناظم تعلیمات دی، دریم ډاکتر انعام الله خان څلورم اشفاق الله خان چې دایکسپریس په نوم دیومیدیا یې گروپ مشرې کوي

داچې مولانا حمد الله جان صاحب ته الله تعالی څه باندې سل کاله عمر ورکړ او په دغه ټوله موده کې الله تعالی تري په زرگونو علماوو ته علمي فیض په نصیب کړ، څوک چې اوس مهال دنړۍ په مختلفو برخو کې په مختلفو برخو کې په دیني او علمي خدمتونو بوخت دي کوم چې دمرحوم لپاره صدقه جاریه دي، دوفات دخبر په اوریدو یې دهغوی ټولو سترگې په اوبښکو نمجنې شوې په جنازه کې دلکونو خلکو څپڅپاند سمندر وښوده چې مرحوم څومره دالله تعالی دبنده گانو په زړونو کې ځای درلود او مسلمانان، علماء او طالبان ورباندې څومره مین ول بدون شک که دتورخم په پوله دتگ راتگ مشکلات نه وای خنډ او دپخواپشان ازادانه تگ راتگ اوس هم کیدای؛ دډاگی مولانا صاحب جنازې ته به له افغانستانه هم په لوی شمیر خلک راغلي وو، دمرحوم دځوی اشفاق الله خان په وینا: چې دوی دجنازې لپاره شپيته جریبه زمکه برابره کړې وه چې پکې داووه لکه شاوخواخلک ځائیدو گنجایش و خو هغه هم پوره نشوه او پکې جنازې ته راغلي خلک ځای نشول .... په پای کې دادعاء کوو چې الله تعالی دي دمرحوم درجات لوړ کړي او دنوموړي، شاگردانو، عقیدتمندو او کورنۍ ته دي دجمیل صبر توفیق ورکړي آمین یارب العالمین

الاماره.. ورځنی تحلیل

مذاکرات په فشارونو نه کامیابیږي...!!

تر لاسه کولو لپاره له اسلامي هیوادونو نه د فشار کارولو استفاده کوي، او داسې ښکاري چې هغوی د فشاري اېزارو په ډول کارول کېږي، یا خو د امریکایي اړخ نه هغوی ته د فشار اچولو ټاسک ورکول شوی او یا دا چې د امریکایي پلاوي له کړو وړو نه په استفادې هغوی د فشار اچولو په وسیله، خپل اهداف تعقیبوي.

بل دا چې د طرفینو د مذاکراتي تیمونو له توافق پرته ځینې خبري تبلیغول او مطبوعاتو کول هم دا پروسه له خنډ سره مخ کولای شي. په ابوظبی کې له غونډې وروسته د سعودي د غونډې دایریدلو په اړه د طرفینو له توافق پرته، د هغې غونډې د جوړیدو شایعه د یوې بېلگې په ډول یادولای شو.

اسلامي امارت ښودلې چې په صادقانه ډول د افغانستان د اشغال د خاتمې او په هیواد کې د سوله ایز ژوند د تأمین په غرض هم د جنگ او هم د سولې میدان ته را وړاندې شوی، ترڅو چې د افغانستان خپلواکي تر تهدید لاندې وي هیڅکله به پر یوه نقطه هم معاملې ته تیار نشي او نه به د چا د فشارونو په پایله کې د سپیڅلي جهاد او د کامل استقلال په لاره کې د ورکړل شویو قربانیو بې قدرې وکړي.

پکار دا ده چې د امریکا واکمن دافغانستان دمستلې په عمق او د افغان ولس د غوښتنو په حقیقت ځان پوه کړي او په رڼا کې یې خپل مذاکراتي پلاوی له فروعی او غیرمربوطه کړنو څخه منع او د موضوع د اساسي حل لوري ته یې متوجه کړي او دا ور و فهموي چې داسلامي امارت قیادت او مذاکراتي ټیم چې څلویښت کاله د انقلابونو په بهیر کې تجربه شوي د تیر ایستلو خام فکر ونه کړي.

له هغه وروسته چې د امریکا ولسمشر ډونالد ټرمپ له اسلامي امارت سره د مخامخ تفاهم پرېکړه کړې، ځانگړي سفیر خلیلزاد یې څو ځله د اسلامي امارت له سیاسي استاڅو سره په بیلابیلو هیوادونو کې غونډې کړي دي. د اسلامي امارت استاڅو هغوی ته خپله اجنډا وړاندې کړې چې د اشغال خاتمه او په راتلونکي کې له افغانستانه د امریکا د اندیښنو په باب هغوی ته ډاډ ورکول یې اساسي ټکي دي، او ترڅنگ یې اړوند موضوعات هم تر بحث لاندې راغلي دي.

له اشغالگر لوري سره مذاکرات، لکه څنگه چې یې اسلامي امارت همیشې د یو غوره آپشن په ډول وړاندیز کړی؛ له ښه مرغه چې پس له ۱۷ کالو امریکا هم دې نتیجې ته ورسیده او زړه نا زړه یې د جگړې پرځای د تفاهم لارې ته مخه کړه.

مگر متاسفانه چې په دې برخه کې هم د امریکا کره وړه، له مذاکراتي پروسې سره د هغوی سطحې چلند او ناسنجیده گي جوته وي.

د بنسټیزو مسایلو د حل کولو پرځای پر فروعی خبرو بحث، خصوصاً پر هغو مسایلو ترکیز کول چې هغه اصلاً له بهرني اړخ سره هیڅ تړاو نلري؛ هیڅکله د افغانستان روانه معضله نشي- حل کولای. د دوی دا ډول هڅې څرگندوي چې دوی غواړي بیا هم مداخلې ته دوام ورکړي او د مذاکراتو په پایله کې هم د اشغال جنګي اهداف خوندي کړي. چې دا کار ښایي ستونزه نوره هم پیچلې کړي.

دویم دا چې ښې دا ښې چې امریکایی لوري په دې هڅه کې دی چې د معضلې د بنسټیز حل وړ اخوا د خپلې موخې د

ټيكنالوژي او انسانيت!!!

نيو يارک پوسټ چې يوه معتبره امريکايي اداره ده، ددی ادارې په ديوال باندې پروڼ يو لوڅ پوسټ خوړند و، پوسټ د يو داسې نفر د ژوند کيسه راخيستې چې خپل جنسي خواهش له يوې لانزکې پوره کوي او خپله ريښتنې ښځه يې پرېښي. نيو يارک پوسټ: يو نفر سره په لوڅ حالت کې د يوې لوڅې پلاستيکي لانزکې انځور ورکړې او بيا يې ورسره ليکلي چې نوموړې وايي چې زما سيکسي لانزکه زما د ريښتيني کورودانی نه تر ډېره ښه ده.

پوسټ زياته کړې چې په نږدې کې به ډېر نارينه په دی کار لاس پورې کړي مطلب (د ښځو په ځای دی پلاستيکي لانزکو سره ژوند او جنسي اړيکه جوړول). هسې داسې مې فکر کولو چې د ټيکنالوژي په دی گرداب کې به موږ آخر تر کومه حده لاړ شو؟

بعضې خلکو خو لکه تسبیح چې لاس کې نيولي وي پرمختګ پرمختګ ذکر کوي ايا ستاسې له پرمختګ نه دا پرمختګ مطلب دی؟

بعضو ليکلي نړۍ چېرته ورسېده او موږ لا چېرته پاتې يو؟

ای په قسم که دا ستاسې پرمختګ وي نو له دی وحشي ځناورو خو موږ سل درجه ښه يو، سبا به دی ښځې هم د پلاستيکي سپري انځور پوسټ کړې وي او ورسره به يې ليکلي وي چې نړۍ چېرته لاړه او موږ لا چېرته پاتې يو مطلب دا به خاوند ته کوټخنډنه وي.

اخ زما يتيم يتيم اسلامه دا ستا ښکلي ښکلي قوانين او مقررات ولې د رسنيو په مخ داسې ورک دي.

ابو خالد

د ولسمشر ټرمپ څرګندونې ښيي

چې هغه په دې فکر کې دی چې خپل امريکايي ولس د داسې اشغال له جانبې عوارضو او اضرارو وژغوري چې له امله يې د افغان ولس په ګډون ډېری نور ملتونه هم کړولي او بالاخره به د امريکا په تباهي تمامېږي.

پکار دا ده چې مذاکراتي پلاوی يې هم دا موقع ضايع نکړي او د مذاکراتو ميز ته داسلامي امارت له سنجيده او صادقانه را وړاندې کېدلو نه ښه استفاده وکړي او د ټرمپ له لوري د ورته ټاکل شوي مسير نه انحراف ونکړي، چې دا هيڅکله نه د امريکا او نه هم د افغانستان پخیر تماميدای شي.

پای

کابل رژیم له امریکایانو پرته

خپل سیوری په اوبو کې ویني!!

لیکوال: عاکف مهاجر

رابریدو سره سم یې په ښکاره ټکو و ویل روسیې پر افغانستان یرغل وکړ او دایې حق وو خو افغانستان له اتحاد شوروي روسیه جوړه کړه مونږ له زرگونه کیلومتره لرې هلته څه کوو نږدې هیوادونه دې هلته جگړه وکړي، مونږ باید له هغه ځای راووځو.

د غني په مشرۍ کاواکه اداره وارخطا شوه چې اوس یې د ولس منگولې ضرور گریوان ته رسیدونکې دي نو یې د امریکا د ولسمشر د خبرو په غبرگون کې په لږزیدلو لاسونو او رېږدیدلو زامو یوه اعلامیه خپره کړه چې امریکا باید سپیناوی وکړي تر څو د روسیې یرغل په حق نه بلکې ناحقه وو، ځکه دوی دا فکر کولو چې د روسانو یرغل ۹۰ په سلو کې افغانان ناروا بولي او د هغوی ماتول خپل ویاړ گڼي نو فکر یې وکړ چې همدا یې وخت دی.

غني باید پوه شي چې لکه څنګه عطا نور ویل مونږ امریکا د پیپسي بوتلو په څیر استعمال کړو خوراک یې راباندې هضم کړ وروسته یې د تشو بوتلو په څیر وغورځولو دی به هم همداسې وغورځوي.

هغه د امریکا او ملګرو له لوري پر افغان ولس هر ظلم په چپه خوله د دې لپاره وزغملو تر څو یې بادار امریکا خوشاله او ورته وفادار معرفي شي چې آن د امریکایي عسکرو له لوري یې

د امریکا ولسمشر- ډونالډ ټرمپ پدې وروستیو کې له سوریې څخه د امریکایي عسکرو د وتلو پریکړه وکړه چې لدې سره سم یو شمیر امریکایي رسنیو د سپینې مانۍ د سرچینو په حواله داسې راپورونه نشر کړل چې ټرمپ پدې فکر کې دی چې له افغانستان څخه امریکایي عسکر هم وباسي او ډیر زر به د نیمايي عسکرو د وتلو پریکړه وکړي.

د یادو اوازو وروسته د جانکیري په لاس کینول شوې نانځکې وارخطا او دا یې لدوی سره ستره جفا وبلله چې دوی دلته پریږدي او امریکایان خپلې کډې باروي.

د ګډ حکومت مشر وارخطا او په خپلو لیکو کې د تبدیلی په هڅو کې شو تر څو د طالب په وړاندې له دوی سره په دښمني کې مخکښه څهرې راوپاندې کړي چې همداسې یې وکړل او د کورنیو او دفاع وزارتونو ته یې امرالله ناصالح او اسدالله خالد راوپاندې کړل څوک چې د طالبانو سرسخته دښمنان یادېږي، خو یو ځل تر مخ یې هم طالبانو ته امتحان ورکړی او دواړه یې پر مخ رانسکور کړي چې اسدالله خالد تر اوسه هم له مردانګي خلاص او په نیمه پایډل گرزي.

ټرمپ له دغو اوازو وروسته لږ نور هم وړاندې لاړ او د ۲۰۱۸م کال په وروستی ورځ یې له افغانستان څخه د عسکرو د وتلو شین خراغ نور هم روښانه کړ، خو د نوي میلادي کال له

په شکست کې شرم نسته

مگر ستر شرم دا دی چې خپل خلک وغولو!!

امريکايي پروفیسر

ډېني سجورسن يو امريکايي فوجي افسر دی. هغه په افغانستان او عراق کې خدمت کړی دی، او د تاريخ استاد هم دی. پروفیسور ډېني د نومبر پر ۳۰ په (د اريکېن کانسريوټيف) مجله کې ليکي په امريکا کې يوه خبره ډېره مشهوره ده، او هغه دا چې: «امريکا هيڅکله په نظامي لحاظ شکست نه خوري، په تېره بيا په درېيمه نړۍ کې». همدا وجه ده چې زموږ ته ويل کېږي چې امريکا ښايي په افغانستان کې په سياسي لحاظ ماته وخوري، او هغه هم د ليبرالانو او د جنگ د مخالفانو په سبب.

مگر دا مقوله له سره غلطه ده، ځکه موږ به په افغانستان کې په نظامي لحاظ ماته وخورو. په داسې حال کې چې زموږ جنگ په افغانستان کې ۱۸ کلن کېږي، موږ د څرگندي نظامي ماتې سره مخامخ يو. نن سبا، طالبان تر بل هر وخت زياتې سيمې تر ولکې لاندې کړي دي. سږ کال به د افغانانو تلفات تر ۲۰۰۰۰ (شلو زرو) واوړي. د افغان د امنيتي قواوو تلفات جبران ناپذيره دي. يوازي په ۲۰۱۷ کې، لس زره افغان امنيتي عسکر وژل سوي ول. او په ۲۰۱۸ کې، امنيتي شرايط تر پخوا ډير خراب سوي دي. که څه هم امريکا په ۲۰۱۸ کې تر بل هر کال زيات بمونه اچولي دي، خو داسې ښکاري چې د راتلونکي څرگندي ماتې مخه نه سي نيولای. بلخوا، د امريکايي عسکرو د تلفاتو گراف هم جگ سوی دی.

له دې ټولو کوښښونو سره سره، څه چې موږ د افغانستان په جنگ کې حاصل کړ، يو خونړين بن بست دی. او بالاخره انجام ئې يو نظامي شکست دی.

زه پدې اعتراف کوم چې د دغو واقعيتونو د لیکو په وجه به پر ما باندې زيات انتقادونه وسي، خو زه د دې انتقادونو پروا چندان نه لرم. ځکه دا نقادان به هغه خلک وي چې زړې مفکورې ئې زخمي زړونه ور تسل کوي. او مدام د امريکا د نه ماتيدو نظريه په سر کې روزي. کله چې همدا خلک لدې نظر سره مخامخ سي چې د افغانستان جنگ نظامي حل نه لري، او د امريکا شکست رانژدې سوی دی، دا واقعيتونه د هغوی دماغونه ور پرېشانه کوي، او د هغوی لپاره دا خبرې د مرگ گوزار دی.

موږ بايد واقعبين واوسو، او د امريکا له اوږده جنگه يو رياليسټک درک ولرو. ځکه يا به واشنگټن بيا دېته زړه ښه کوي چې يو لک امريکايي عسکر افغانستان ته استوي، څو هلته د راتلونکي ماتې مخه ونيسي، او يا به دا منو چې موږ مات سوي يو.

واقعيت دا دی چې پدې ۱۸ کالو کې، د امريکا فوج خپل ټول زور او قوت و ازمويي. موږ د شپې چاپې ووهلې، بې شماره بمونه مو واچول. زيات عسکر مو ور واستول. او سرچ مو عملي کړ. لنډه دا چې موږ خپل ټول زور ووهی. خو هيڅ شی موثر واقع نه سو، او هيڅ اقدام کافی نه وو.

اصلي خبره دا ده چې په کافي اندازه افغانان له طالبانو سره مرسته کوي، او زياتره ئې له امريکايي اشغال څخه کرکه لري. په بل عبارت، افغانان پدې توانېدلي دي چې زموږ سره وجنگېږي، او دا جنگ زموږ لپاره نه گټونکی کړي.

په پای کې، دا بايد په ډاگه ووايم چې په شکست کې شرم نسته. مگر ستر شرم دا دی چې خپل خلک وغولو، او حقيقت ترې پټ کړو. دا کار د امريکا فوج وروسته له ويتنام څخه وکړ، او زما بېرته دا ده چې هغوی همدا کار اوس بيا کوی.

پر خپلو عسکرو درنو بمونو اوریدل هم وزغمل او د هغو په وړاندې هم چوپه خوله پاته شو، خو بادار تل خپلو گټو ته گوري او غلام ورته هيڅ ارزښت نلري لکه د پيپسي بوتل په څير يې استعمالوي نور يې د غني په واک او افغانستان کې پاته کيدلو کې گټې نشته د غني گټې ورته هيڅ مطرح ندي، نو همداسې به يې پريږدي.

کابل رژيم ځکه وارخطا دی چې له امريکايانو پرته دوی خپل سيوری په اوبو کې ويني چې څومره دي، طالبان حتمي راتلونکي دي هغوی دغه هيواد کې اسلامي نظام غواړي او هغه د دوی په زبان دی ځکه د دوی ناروا گټې پکې خوندي ندي، شراب او کباب ورته نه رسېږي او د کړيو جنايتونو حساب ورسره کيږي، خو دوی بايد پوه شي چې نور يې د واک د پای وخت رارسيدلی او ډير زر به يې دغه تخت او بخت رانسکور شي لکه د ډاکټر نجيب په څير به يې د عدل رسی غاړې ته ولويږي.

که ډموکراسي دحل لاره وای!

که په ډموکراسۍ کې د ښځو د مساوات خبره رښتیا وای نو د نړۍ مخکښې اروپا کې به د ښځو تنخواه د سړیو نه دوه چنده کمه نه وای.

که په ډموکراسۍ کې د ښځو مساوات کیدای نو د نړۍ مخکښه او زوروره امریکا کې به ښځې د سړیو نه دوه چنده په لاندې درجه کې نه وای.

که بیا هم په ډموکراسۍ کیدای نو یو تور پوستي به تر اوسه په علمي، سائنسي او ادب کې د نوبل جايزه اخيستې وای.

نو د افغانستان غوندې په لیوانو، زور واکو، غاصبینو، او هم له دین او هم ډموکراسۍ ته د نا ژمنو کسانو منځ کې دا راگیر هیواد به څه ډموکراسي پلۍ یا به یې عملي کړي.

یادونه: دلته مې د سر سري مثال په خاطر یواځې په بریتانیا او امریکا کې د کیدونکو غلاؤ، قتل، جنسي تیري، او نورو جرمونو دمره څه را نقل کړي لکه د سیند په اوبو کې چې ستن ډوبه شي او بیا یې را وباسي او د ستن په څوکه چې کومې اوبه پاتې شي د هغ اوبه هومره مې تاسو ته وړاندې کړي.

که په ډموکراسۍ د امنیت حل وای یواځې په ۲۰۱۷ کې به په امریکا کې ۱۷۲۸۴ قتلونه نه کیدل

که په ډموکراسۍ امنیت راتلای نو د اروپا او امریکا دکاونونو ته به مسلح خلک نه ور ننوتل او چور کول به یې نه؟ که په ډموکراسۍ امنیت راتلای په اروپا او امریکا کې به خلک په نیمه شپه نه ویریدل.

که په ډموکراسي کې د ښځو عفتونه خوندي وای نو د امریکا په هر پنځو ښځو کې به په یوې جنسي تیرۍ نه کیده؟

که په ډموکراسۍ کې د ښځو عفتونه خوندي وای نو د اروپا مخکښ هیوادونو بریتانیا، فرانسې، سویډن او نورو په هرو ۷ ښځو کې به یوه ښځه باندې جنسي تیرۍ نه کیده.

که په ډموکراسي کې د ښځو حقوق خوندي وای اروپا ته هر کال ۷۰۰۰۰ ښځې د جنسي تسکین لپاره نه چاقاق کیدلې.

که په ډموکراسۍ کې ماشومان او ښځې خوندي وای نو هر کال به امریکا ته تر ۵۰۰۰۰ ښځې او وږې انجونې نه چاقاق کیدلې؟

که ډموکراسي حل لاره وای او امنیت بکې خوندي کیدای دا سړکال به په بریتانیا کې د غلا ۶۸۹۶۸ دوسیې نه ثبتیدې.

که ډموکراسي د حل لاره وه سړ کال به د بریتانیا په کوڅو کې په چاقوانو د وهولو ۳۷۴۴۳ واقعي نه ثبتیدې.

که ډموکراسۍ کې ښځې خوندي وای سړکال به یواځې په امریکا کې د زنا بالجبر ۱۳۸۰۴۵ واقعي نه ثبتیدې.

که ډموکراسۍ کې د امنیت حل وای د دې کال تر ستمبر به په بریتانیا کې د توپک یا تمانچې په زور د غلا ۶۶۹۴ واقعي نه ثبتیدې.

او که ډموکراسي د حل لاره وای یواځې په ۲۰۱۸ کې به په بریتانیا کې د ۵.۳ ملیونه جرمونه کیدل نه ثبتیدل.

بیا هم که په ډموکراسۍ امنیت راتلای امریکا کې به د هر مکتب او لیسې په لکونو شاگردانو د ځانونو سره وسلې نه کړولې؟

که ډموکراسۍ د حل لاره وای نو په هره هفته به د امریکا په یوه نه یو مکتب کې محصلینو ډزې نه کولې او محصلین به یې نه وژل.

خيرنبيل

سنگر سر وهو

ورسیدل، انسان و درختي و رڅخه وختی، لیوانو ټپي لیوه کښته ودری، دا نور په ټوپ یو پر بل د دې لپاره پورته کیدل چې انسان ته ځانونه ورسوی، کله چې انسان ته ورنږدې سوه، انسان ناره کړه چې تاسو را کړی هغه زما ځنځیر او تیر، ټپي لیوه چې د تیر او ځنځیر نوم واوریدی، ټوپ او منډه یې کړه، ټوله لیوان یو په بل پسې را ایله سوه او او د ټپي لیوه د منډو له وجهه یې په منډو یې شروع وکړه.

خالد خانه!

د کومه وخته چې امریکایانو یرغل شروع کړی، ستا د طالب و مقابلې ته ډیره تلوسه وه، د بادارانو د خوشحالولو لپاره تا په طالب پسې ډیرې منډې وکړې، په غزنی، پکتیکا او کندهار کې دي ډیر وحشتونه د خپلو بادارانو په مرسته د دې وجه تر سره کړل چې باداران دي هم په گرمه وینه کول او ته هم نسبتا د انرژۍ ډک وي، خو تا او بادارانو دي نه طالب مات کړی او نه مو سنگر و رڅخه و نیوی، نن چې دي د بادارانو حوصله په سره خط کې ده او ته هم د ک و ن ي لخوا ورنیمې سوی یې، نو په دغه ختمه حوصله او بي ک و ن ي بدن به کومه توره وکړی.

هو دومره به سي!

ته هغه لیوه یې چې طالبانو ک و ن ه در څخه ریبلی ده او خپل هیبت او ډار یې ستا په زړه او کولو په پوره توگه در نویستلی دی لکه د هغه ټپي لیوه له وجهه چې روغ لیوان و تنبیدل، همداسې به ستاسو جوړ او روغ وحشي لیوان ستا د بزدلی او وهم د لاسه میدان خوشي کوي.

ان شاء الله و بنصرته

سرپرست وزیر اسدالله وای څه موده مخکې بیانیه ورکړه چې له دې وروسته به زموږ د خپلو ځواکونو لپاره پخوانی شعار چې (سر ورکوو، سنگر نه ورکوو) په نوی شعار (سر وهو، سنگر نیسو) سره بدلوو.

وای پخوا زمانه کې یوه مست لیوه اوریدلی وه چې انسان ډیرتکړه او غیرتمند دی، څرنگه چې لیوه هم ځان ته یو څه ویل ځکه نو دی هم د انسان د مقابلې په تکل له خپلي سوږي را ووتی، لومړی پر چغال پښ سو او ټپوس یې ځیني وکړی چې ته انسان یې؟

هغه ورته وویل چې نه یاره زه انسان نه یم، انسان خو ډیر زورور مخلوق دی، وروسته پر گیدړه پښ سو، هغه ځواب ورکړی، خلاصه دا چې د ډیرو ځنگلي حیوانانو څخه پوښتنه وکړه، د ټولو ځواب منفي ؤ، آخر راغلی په ځنگله کې یو سپینږيري بوډا لرگي وهی لیوه ورته ودریدی ول ته انسان یې؟

هغه ورته وویل چې هو زه انسان یم، لیوه ورته چې زه مقابله در سره کوم او ستا په پیدا کولو پسې ډیر سرگردانه سوی یم، انسان ورته وویل چې بالکل زه مقابلې ته تیار یم، خو زه په تا باور نه وینم را څخه و نه تنبتي؟ لیوه ورته وویل چې ستا باور څنگه کیږي؟ انسان ورته وویل چې زه تا لومړی په دغه ځنځیر په دغه ونه پسې تړم، بیا مقابله در سره کوم، لیوه ول سمه ده، انسان لیوه کلک په ځنځیر و تړی، نو یې تیر ورته واړوی داسې وډبوی چې پر لاره نسوای تلای، وروسته یې خوشی کړی. لیوه ولاړی نور لیوان یې را خبر کړه چې زه انسان دغه سي ووهم، لیوان په گله و ر سره را روان سوه، کله چې انسان ته را

سپېڅلې

او رښتینې مینه

عبدالله "عزام"

په دې کتاب کې لولئ
مینه څه شی ده؟
مینه څنگه پېدا کېږي؟
مینه څو ډگرونه لري؟
مینه باید له چا زده کړو؟
کومه مینه د ستایلو ده؟
و آیا اوس هم د رښتینې
مینې لارویان شته؟
رښتینې مینې په باب
نورې خوږې او په زړه پورې
مستندې کیسې او مقالې...

سپېڅلې
او
رښتینې
مینه

الدرائد
خبرندويه ټولنه

هغه عليه السلام وفرمايل: د عائشې سره. بيا سائل وويل چې په نارينه وو کې د چا سره محبت لري؟
نبي کریم صلی الله عليه وسلم وفرمايل: د عائشې د پلار سره. همداراز د حسن، حسين او نورو اهل بیتو سره په خاصه توګه او د صحابه کرامو او خپل امت سره په عامه توګه د محمدرسول الله صلی الله عليه وسلم مینه او محبت درلودل د تاریخ پانوَ ثبت کړي دي. له دې جزوي محبت وروسته رسول الله صلی الله عليه وسلم د محبت او مینې په اړه یوه عامه کلیه قاعده وفرمايل چې:

حُبُّكَ الشَّيْءَ يُعْمِي وَيُصِمُّ [رواه ابو داؤد]

"د یو شي سره ستا محبت تا هم ړندوي او هم دي کون کوي".

په دې مبارک حدیث کې نبي کریم صلی الله عليه وسلم د مینې او محبت په اړه یوه پرېکنده او غوڅه فیصله کړې ده چې د بني آدم چې د هر نوع شي سره محبت پیدا شي، نو هغه محبت یې بیا دې اوج ته ورسوي چې نه د هغه کوم عیب په نظر ورځي او نه له هغه پرته څه اوري.

محمد بن اسماعیل امیر الصنعاني د جامع الصغير په شرح التنویر کې تر دې حدیث لاندې لیکي:
(حُبُّكَ الشَّيْءَ) عام في کل حیوان وجماد وعرض وجوهر. (يعمي) أي عن معائب ما يحبه أو عن كل شيء سواه إذا تمكن في القلب. (ويصم) عن سماع كل ما ليس في معناه أي يصيره كالأعمى والأصم لا ينتفع بحاستيه.

مینه د یوې ژوري خواخوږۍ او قوي مهربانۍ نوم دی چې د یو چا سره د مقابل لوري په زړه کې راتوکيږي.
مینه چې ځینې خلګ په محبت سره ترې تعبیر کوي، دواړې کلمې له څلورو مفردو حروفو څخه مرکبې دي چې په ښکاره ډیرې ساده او عام فهمه ښکاري او ډېری خلګ ښايي ډېر ژور مفهوم ترې وانه خيستلای شي، له دې امله نه چې مفهوم یې مغلق یا منطقي پېچلتیا لري، بلکې خلګ لکه څومره چې یې لفظ مختصر- دی، هغومره یې مفهوم هم لنډ ارزوي، خو! حقیقت دادی چې د مینې مفهوم بې انتهاء ژور او تاریخ یې خورا لرغونی دی چې د آدم عليه السلام له پیدایښت څخه یې پېلامه کیږي او تر هغې ورځې پورې به غځیږي په کومه ورځ چې د دې کائناتو تور او سپین د لوېدیځ له لوري راختونکی لمر سره بېلوي او لا ښايي له هغه وروسته یې هم آثار وموندل شي.

هو! د خور مینه وه چې قابیل یې د خپل ورور هابیل وژني ته اړ کړ؛ مینې له قیس څخه مجنون جوړ کړ؛ د عبلة د مینې لیونتوب و چې عنتره یې دې اوج ته ورساوه چې د هغې د کور انګر او دیوالونه به یې مخاطب کړل او ویل به یې:

يا دار عبلة بالجواء تکلمي
وعمي صباحاً دار عبلة واسلمي

او د همدې مینې یا محبت په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم په ګڼو احادیثو کې ارشاد فرمایلی دی چې په ځینو احادیثو کې یې جزوي یادونه ده، کله چې له هغه عليه السلام څخه پوښتنه وشوه چې د چا سره محبت لري؟

"د یو شی سره د انسان محبت هغه شی که حیوان، جماد یا عرض او که جوهر وي، هغه چې کله د یو انسان په زړه کې خای ونیسي نو که په هغه شي کې کوم عیب وي او یا له هغه شي پرته کوم بل شی وي، انسان ترې روند شي او نه یې ویني. دلته حقیقي روندوالی نه دی مراد چې د انسان بصارت له منځه ولاړ شي، بلکې مطلب دادی چې د هغه شي په محبت کې بیا نور هر څه ورته هیڅ ښکاري، داسې حقیر چې گواکه بیخي یې ویني هم نه چې له دې محبوب شي پرته بل شی شته) او همدا راز انسان کون هم شي چې له هغه شي پرته یا کوم چې د هغه په معنی نه وي، بیخي اوري هم نه او له دواړو حسونو بصر او سمع څخه بیا کما حقہ استفاده نشي کولای".

د مینې د عام مفهوم او تعبیر له پېژندلو وروسته اوس باید پوه شو چې په دنیا کې دوه ډوله مینه ترسره کیږي، یوه حقیقي مینه بلل کیږي او بله د مجازي مینې یا محبت په نامه پېژندل کیږي. د دې دواړو ډولونو لنډه او اسانه پېژندنه داسې کولای شو چې هر هغه شی یا کار چې انسان الله تعالی ته نژدې کوي او د هغه رضا پکې نغبتې وي حقیقي مینه بلل کیږي، او له دې پرته ټوله مجازي مینه بلل کیږي او له دې لنډې پېژندنې وروسته ښايي په پورتنیو ټکو کې بیان شوي د مینې ځینې مثالونه مو هم یو له بل څخه بېل کړي وي چې کوم یو په کومه څانګه کې داخلېږي.

اصل او سپېڅلې مینه حقیقي مینه وي او همدغه د انسان د نېک بختی او سعادت ضامنه او د الله تعالی تر رضا پورې رسونکې وي. حقیقي مینه دومره سپېڅلې او د عظمت په پلوشو کې نغبتې وي چې څښتن یې په هر حال خپل مقصودي منزل ته ځان رسوي او په هر قیمت یې ترلاسه کوي، د دنیا هیڅ شی یې په مخ کې خنډ نشي- ګرځېدلای، د هغه لپاره د مال، کور جایداد، اولاد تر داسې چې تر ځان هم ورته تیر وي. د دې بې شمېره بیلګې مونږ په تاریخ کې لیدلای شو او د صوفیانو یا تصوف ژوند یې یو مثال بللی شو، خو له عقل پورته مثال یې د هغو کسانو دی چا چې د دې مینې په لار کې د خپل محبوب د رضا د ترلاسه کولو لپاره خپل سرونه وشیندل؛ هغه چې د تن په غوښو او هډوکو یې د دښمن مقابله وکړه او هغوی یې ځان ته یې ایل کړل؛ نړۍ یې له ډاره په کورونو کې خلاف

نشو ویلای، خو د حقیقي مینې دغو سرمستو شازلو د دې ښامار په خوله کې لاس ورننه ایستی او د ټولې نړۍ پر وړاندې یې د هغه حیثیت په صفر کې ضرب کړ.

د مینې د همدې ډول او د هغې د څښتنانو اړوند زموږ ګران ملګري د تاند قلم او پیاوړي عقیدې څښتن ځوان عالم مولوي صفی الله راند صاحب یو خورا په زړه پوري اثر لیکلی دی چې د "سپېڅلې او رښتینې مینه"

په نامه یې نومولی دی. لکه څنګه چې یې نوم دی، په واقعي ډول یې همداسې سپېڅلې لیکلې او رښتیا هم مینه پارونکې کتاب دی. د کتاب نور څرنگوالی خو به لوستونکو ته هله ورمعلوم شي چې کله یې په لوستلو سره د دماغ غرنۍ سیمه ګلورینه کړي، خو د غوره والي او محبوبیت یوه بېلګه یې د هیواد د نامتو علماؤ او تکره لیکوالانو نظرونه یا تقریظونه دي چې د نوموړي دغه شاهکار یې په خورا زړینو کرښو ستایلې دي.

په ځانګړې توګه ویلای شو چې په کتاب کې د هېواد یو وتلي او مشهور عالم شیخ الحدیث حضرت علامه نور الله منیر تقریظ تر څنګ د هیواد مشهورو لیکوالانو قاری سعید زرمټی، طارق بدر، الیاس فاتح، اکرام الدین مفتون او محمد عمر منیب په زړه پورې لیکنې کړي.

یاد کتاب د سپېڅلې او رښتینې مینې تر عنوان لاندې په یوې اوږدې مقدمې پیل شوی چې وروسته دغه مینه پکې په څو ډګرونو وېشل شوې او ځای ځای پکې د مینې په باب ښایسته او په زړه پورې مستندې لیکنې او کیسې هم را نقل شوي، چې د کتاب مضمونونو ته یې لا ښکلا وربښلې ده.

په کتاب کې د هیواد وتلی او نامتو لیکوال "طارق بدر" د "مینه مبهمه نه ده"

عنوان ږدي او لاندې ترې داسې کاږي:

"دا کتاب د خپل ډول تر ټولو جالب کتاب دی، دلته پر مینه فلسفي بحث نه دی شوی، بلکې مینه عملاً ښوودل کېږي، زه چې په معاصره نړۍ کې د یرغلګرو پر وړاندې د روان جهاد استشهادي بهیر ته ګورم، وایم که په دښمن کې یې یوه ذره انسانیت وای، باید منلې یې وای چې استشهادي ځوان د قربانی تر ټولو ستره نمونه وړاندې کوي."

يې د اور توتې تاو کړلې او کرپرې يې عرش ته وختې، نو د الله جل جلاله غیرتي ذات به ورسره څه وکړي؟ تر تصور پورته خبره ده؛ دوی آخرت ته په منډه دي، ځکه بريالي دي او رښتینې مینه همدا ده چې انسان انساني اړیکې ټولې د همدې ارزښتمنې اړیکې لپاره هیڅ وېولي .

د کتاب لیکوال او لوستوالو ته دې الله جل جلاله اجر ورکړي."

کتاب په خورا غوره کیفیت سره چاپ شوی او د هیواد د بېلابیلو ولایتونو لکه کابل، جلال آباد، خوست، میدان ښار، کندهار، غزني او لوگر تر څنګ د پاکستان په اکثره لویو او مشهورو کتابخانو کې هم ترلاسه کېدای شي .

الله تعالی دې لیکوال ته د دنیا او آخرت ښېګڼې ورپه برخه کړي؛ الله جل جلاله دې دغه خدمت قبول او د نوموړي او د هغه د والدینو لپاره د آخرت توبه وگرځوي او الله رب العزت دې د لوستونکو د فکري چینو د خلاصولو او د ذهني اصلاح سبب وگرځوي. آمین

کتاب کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم، صحابه کرامو رضوان الله علیهم اجمعین او نورو پیغمرانو او روحانیونو کیسې بیان شوې دي، خو زه یې په معاصره نړۍ کې د مینې پر معاصر او تر ټولو زړه ټوپ وهونکي ډول استشهاد باندې خبرې کوم .

په یوه معسکر کې روزل کېدونکي استشهادي راته د خپل ورځني ژوند کیسه پیل کړه، د استشهادیانو تر منځ خلوص، مینه، احترام، اعتبار او الله جل جلاله ته نږدېکت به د سړي زړه په ټوپونو کې، د اسلامي امت د ځوانانو دا ډله په روانه تکه توره تیاره کې چې حتی د خدای تصور پکې کمزوری معرفي کېږي، مادیاتو ته سجدې کېږي او کفر نږدې پر هر ډول پر نړۍ حاکم دی، د مینې، اخلاص، خدای دوستۍ دا ډول نمونه ښايي څو پېړۍ وروسته د تاریخ هغه زرینه پاڼه شي، چې لوستونکي به پېړۍ پېړۍ وروسته یوازې د نومونو په اخیستو ژاړي، حیرانېږي به او دا به یې زړه ته نه لوېږي، چې څوک دې د الله جل جلاله لپاره د دښمن د غوښو شیندلو په خاطر خپل هدونه سره وشیندي!

د روان جهاد په بریا کې استشهاد تر ټولو بارز اغېز درلود، دا ځوانان د الله جل جلاله لپاره ژوند کوي او د الله جل جلاله لپاره پخپلو غوښو اور بلوي، نو که څوک غواړي پوی شي، چې مینه یعنې څه؟ مینه څومره قرباني غواړي؟ څنګه ثابتیدلی شي؟ څوک یې باید دعوه وکړي؟ د استشهادیانو ژوند دې مطالعه کړي، د دوی ویډیويي کلیپونه دې وگوري، د دوی پر غوښو بلې شوې لوڅرې دې وويني او د موټر بم په غرز کې پاشل کېدونکي هدوکي دې زړه زړه وويني او د دې پاشل شویو هدونو په دورو کې او لوګیو کې ننوتل کېدونکي استشهادي ځوانان دې وگوري چې مرګ ته ور روان دي .

له الله جل جلاله سره مینه انسان حقایقو ته رسوي، دا مینه انسان پوی کوي چې دا نړۍ مجازي ده او په دې مجازي نړۍ کې دومره نه دوېږي چې حقیقي نړۍ یې زیانمنه شي، دا ډول انسانان له مرګه ځکه نه وېرېږي چې دوی ته مرګ د فنا کېدو په معنی نه ښکارېږي، دوی پوهېږي حق ته رسېږي، حق ته نږدې کېږي او چې پر دې هم باوري وي چې ده د انسان په حیث د الله جل جلاله پر دین دومره غیرت کړی چې تر ځان

ليکوال: عزام حقاني، زابل

په اسلامي ټولنه کې د مسلمان ځوانانو اهميت

وينه او خوله د مسلمان ابن مسلمان بچی ور کوي ثمره او نتيجه يې صليب او د صليب پلويانو ته ځي!!!

نو د يوې ټولنې او هيواد يا ملت د قوت اضعف اساسي نقطه دهغې ټولنې، هيواد او ملت ځوانان دي. که همدا قشر- اصلاح اوجور وو هغه هيواد او ملت په قوي او پرمختللی وي او که فاسد په پرديو افکارو اونظرياتو لږلي له خپل دين اوعقيدي څخه ناخبره وو نو دا هيواد او ټولنه به هميشه د کفارو تر حملو، تيريو او ډول ډول ظلمونو او وحشتونو لاندې وي. (بنسکاره بيلگه يې د اسلامي نړۍ د نن ورځې حالت دی)

د اسلام دښمنانو د اسلامي امت د دې ضعيفې نقطې څخه ډيره گټه پورته کړې ده او اوس هم ډير په چټکۍ سره لگيا دي او ټول وسايل يې په کاراچولې دي څو وکولی شي د مسلمه امت د ځوانانو عقايد، اخلاق، افکار او نظريات په خپلو منحريفو، طاغوتي اوشيطناني نظرياتو ولري او له سمې لارې څخه يې د آزادۍ، مساوات، تمدن، موډ اوفيشن په نومونو وغولوي، څو خپل ځان، اسلامي هويت اوخپل ديني مسؤليتونه ترې هيرکړي او په ټوله معنى يوغربي شخص وگرځي چې يوازې د خيتې مړولو، شهوت پوره کول او خوب کولو په لټه سرگردانه وي، دنفس اوشيطن غلام يې کړي د خپلو بدو اوکرغيزنو موخواوشيطناني اهدافوپه خاطر يې په ځان پسي روان او بلاخره د خپلو استعماري اهدافو په گټه وکاروي. (زموږ دهيواد حالت همداسې شوي دي، لويه برخه ځوانانو مو پرون د کمونيزم د گمراه نظريې د خپراوي

ځوانان د يوې کورنۍ، ټولنې او يوه هيواد د ملا د تير حيثيت لري د يوې ټولنې او يو هيواد د پرمختگ او وروسته پاتوالي راز د ځوانانوپه تربيت او عدم تربيت پوري اړه لري. که چيري د يوې ټولنې يا يوه هيواد ځوان قشر له خپل دين، عقيدې، تاريخ، تمدن او خپل مسؤليت څخه ناخبره وي، دوست او دښمن پيژندونکي وي، هغه ټولنه او هيواد به له هره اړخه جوړ، پياوړی او له هر ډول معنوي اومادي پرمختگ څخه به برخمن وي. خو که ناخبره اوله خپلو مسؤليتونو څخه په غفلت کې وو نو همدا ملتونه اوقومونه به د ډول ډول بدبختيو، ناخوالو اوستونزو سره لاس او گريوان وي اود ذلت په وروستيوپوړونو کې به ژوند کوي په هروخت کې به دغليم او استعمارگر په وړاندې په گونډو وي او د هغوی په غلامي کې په ژوند کوي، ترټولو بده لا داچې همدا ناخبره ځوانان د بنکيلاکگرو په چوپړ کې شپه او ورځ د څه مادي لالچ په اخستلو د خپلو هيوادوالو په وژلو لگياوي!

دښمن ډير ژور کار زموږ په باسواد او ځوانه طبقه کړی دی. زه خو بيخي حيران شم او افسوس هم راته ودريري چې زموږ دعاتو، علماؤ، پوهانو او د اسلامي فکر او قلم خاوندانو څومره بې غوري او غفلت کړی دی چې نن ډير په اسانۍ او لږ مصرف سره زموږ ځوانان او اکثره لوستي طبقه د دښمن د اهدافو د تحقق لپاره په عسکري او فکري ډگر کې شپه او ورځ د خپل دين، هيواد او خلکو په او خرابولو وژلو لگيا دي.

او غمشريکي اوبښکې تويوي خو دلته له ورځې په درجنو درجنو عام مظلوم او ملکي هیوادوال د اشغالګرو په ناترسه بمباریو او وحشي-چاپو کې ژوند له لاسه ور کوي دوی یې د غندلو او خپګان پر ځای په زخمونو مالګې دوړوي په یو او بل نوم یې توجیه کوي !!

نو د ټولنې په آگاه قشرونه باندې لکه علماء کرام، خطیبان، داعیین، د مدرسو، ښوونځیو او پوهنتونونو په استادانو، قلموالو او ټولو اغیزلرونکو شخصیتونو باندې غږ کوم چې په دې تاریخي، ویرجن، د کفر تر مستقیم اشغال لاندې، فسق او فساد ډک دور کې

خپل ایماني او وجداني مسؤولیت ادا کاندې. د ولس ځوان اونوی نسل دې د کفارو د گمراه کوونکو دسیسو، پلانونو او دامونو څخه خبر کړي تر څو ځان ترې وساتي او هم یې په وړاندې د مقابلې لپاره د دفاع سنگرونه تاوده کړي. خپل اصیل اسلامي، کلتوري او سوچه فرهنگ دې ځوانانو اونوي نسل ته تشریح کړي او د غربي وراسته اوبدمرغه فرهنگ بدې او ناولیتوب دې ورته بیان کړي تر څو مو ځوان او نوی نسل په خپل هغه اسلامي اصیل فرهنگ ژوند ته دوام ورکړي چې د دنیا او اخرت د سعادت، کامیابی، درنښت او عزت ضامن دی.

د اسلامي سبا په هیله

په خاطر د روسانو په غلامی کې هیواد په کنډواله او هدیره بدل کړ او نن یې د لغوونې لبرالې ډیموکراسۍ او سیکولریزم د خپراوي لپاره د راغلي یرغلګر امریکا په غلامی کې هغه مظالم او وحشتونه وکړل چې قلم یې له لیکلو او ژبه یې له ویلو عاجزه ده. نو د امت اسلامي اصلاح او جوړونه د ځوانانو په اصلاح او جوړونه کې دی. که د امت همدا ټولۍ اوډله دین دوسته، د اوچتو اخلاقو لرونکې بااستقامته، خپل ځان، تاریخ، تمدن او خپل اصیل اسلامي فرهنگ څخه خبره وي نو د مسلمة امت ټولې دیني، سیاسي، اجتماعي، کلتوري او اقتصادي چارې به اصلاح اوسمې وي. خو که همدا قشر-د غرب د فکري جگړې په زهرو لږلي، دغربي فرهنگ څخه متأثره، له خپل دین او عقیدې څخه ناخبره د اخلاقي زوال سره مخ بې غیرته اوفاسد وي نو د مسلمانانو ټولې دیني، سیاسي، اجتماعي، کلتوري او اقتصادي چارې به گډوډې، خرابې او د داسې ډارنو اوبې دینه اشخاصو لخوا به اداره کيږي چې د خپلو دیني اوملي ارزښتونو پر ځای د غربي اهدافو تحقق به یې لوی هدف وي او همیشه به د ښکیلاکګرو په چوپړ کې د مسلمانانو په وژلو لگياوي (د اسلامي دنیا د نن ورځې مشران، حاکمان اوفوځونه یې ښه تطبیقي مثالونه دي). او همدا راز بله ښه بیلګه یې زموږ د گران هیواد روان بحراني حالت دی چې د حاکمیت چارې استعمارګرو د قدرت په زور داسې لښغرو او پردیپاله خلکو ته ورکړي دي چې په امریکا کې د حیوان په مرګ له امریکایي ولس سره د غمرازی

امام ابو حنیفه رحمہ اللہ

امام ابو حنیفه رحمہ اللہ ته به چې کله کومه مسئله سخته شوه، خپلو ملګرو ته به یې وویل: دا زما د کومې گناه لامله راته سخته شوه، نو د "استغفر الله" په ویلو به یې پیل وکړ او کله به لمانځه ته پورته شو، نو مسئله به حل شوه او ده به وویل: لکه چې گناه مې الله تعالی راته وښله! د امام ابو حنیفه رحمہ اللہ دا کیسه چې الفضیل بن عیاض رحمہ اللہ ته ورسیده، هغه ډېر زیات وژړل او ویې ویل: د دې سړي گناهونه ډېر کم دي.

طبقات الحنفية لـ علي القاري ٢/٤٨٧ د رسالة المسترشدين

د طالب ګوزارونو

له لېوني ټرمپ څخه پرسد جوړ کړ!

امريکايي پوځيان دي له افغانستان او نورو هيوادونو څخه نه وزي.

يو شمير لورپوري امريکايي جنرالان چي د ټرمپ سره دانه مني چي امريکايي پوځيان دي نور له افغانستان څخه راووزي، دوی فکر کوي چي زموږ په وتلو سره به طالبان په راتلونکي کي امريکايي اولس او ګټو ته ګواښ وګرځي، همدا خبره وه چي ټرمپ ته نږدې کس د فاع وزير جيمز مټيس خپله قيمتي دنده د استعفا په ليک ونازوله او د خپلي دندي سره يې مخه ښه وکړه.

دا په داسي حال کي ده چي طالبانو پر پوله نږدي همساره هيوادونو ته لکه ، چين، ايران او نورو ته د پيل څخه تر نن پوري هيڅ ضرر نه دی رسولی او نه يې دهغوی په داخلي چارو کي کومه مداخله کړي، نو امريکا چي دنړۍ بل کونج دی دهغوی په داخلي چارو کي به څنگه بي له سببه مداخله وکړي، دا يوازي د هغه پار او وارخطايي پرته بل څه نه دي کوم چي همدغو امريکايي لور پورو د اوولس کلن جهاد په جبران کي د طالب مجاهدينو او غازيانو د برياليو بريدونو او تاکتيکونو په نتيجه کي محسوس کړي.

د امريکا ولسمشر- ټرمپ وروستي وينا ته په پام چي، ((ما خپل ناکام جنرالان د خپلي ارادې او هوډ څخه نه شي اړولی، ما چي څه ويلي هغه به حتما عملي کوم)) په خپل وروستي ټويټ کي يې ټولنيزو رسنيو ته واستول، دنوموړي دې کلک دريځ امريکايي جنرالان او پوهان نور هم حيران کړل ځکه يو شمير امريکايي جنرالانو او لور پورو تمه درلوده چي ګواکي ټرمپ به د دفاع وزير جيمز مټيس په استعفا وړاندي کولو او يو شمير لورپورو امريکايي چارواکو په نه همږغيتوب به د خپلي خبري څخه بيرته را په شا شي خو، اولسمشر ټرمپ دتمي خلاف لا هم په خپله پخوانی خبره کلک ولاړدی چي موږ به حتما دسوريي اسلامي هيواد په شان دافغانستان او نورو هيوادونو څخه امريکايي پوځيان راباسو.

راځئ يو څو شيبې په دې خبره تم شو، چي اولسمشر- ټرمپ ولي په دې ټينګ ولاړ دی چي، خامخا به نوموړی له افغانستان څخه خپل ځواکونه باسي او په افغانستان کي دناتو غوڅ ملاتړ ماموريت قومندان په شمول نور لور پوري چارواکي او جنرالان بيا مخالفت ښيي او ټينګار کوي چي

ځواکونه را وباسي ځکه تاوان چي په هر ځای را وگرځي بيا هم گټه ده او افغان جگړه ددوی څخه هرکال په ملیاردونو ډالر غواړي چي بايد مصرف يې کړي.

آيا ميدانی دیوت کیست؟

دختران که با پیکانگان روابط نا مشروع دارند. دختران که در دانشگاه و کورس ها با لباس های غربی و غیر اسلامی میروند.

دختران که لباس تنگ و شپورتی میپوشند

دختران که لباس چسپ میپوشند

دختران که لباس مردانه میپوشند

(پتلون میپوشند، چاکدامن)

دختران که لباس نیمه برهنه میپوشند

دختران که لباس نازک میپوشند

دختران که لباس تنگ میپوشند

دختران که موهای خود را کوهان شتر میکنند

دختران که در دفاتر و بازار ها با سنگرا میروند

دختران که عطر و خوشبو استعمال میکنند.

دختران که با بچه های نامحرم عشق بازی میکنند

فامیل این دختران دیوت اند و دیوت داخل جنت نمی شوند

به خصوص پدر برادر وشوهر...

قرآن میگوید :

ای کسی که ایمان آوردی خود و اهل بیت تان را از آتش جهنم نجات بدهید.

—#﴿رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) میفرماید:

«سه نفر هستند که بهشت بر آنان حرام می باشد:

- کسی که همیشه خمر می نوشد

-نافرمان والدین

-دیوتی که به خباثت در خانواده اش راضیست».

(رواه احمد، رواه نسائی)

بل لور ته اولسمشر ترمپ چي په ټولو کي ستر مسئولیت دهغه دی چي باید تر بل هرچا دی باید ډېر دامریکا امنیت او گټو ته متوجه اوسي، ځکه دښو او بدو دپېښو پر مهال د کاله مشر، تر بل هر چا ډېر مسئول وي نو ځکه نوموړی د خپل شخصیت د داغداره کېدلو په بیه هم چي، په وروستیو کي د ناټو پخوانی عمومي قومندان ستانلي مک کرسټل له لوري ورته بد اخلاقه درواغجن او دوکه کوونکی کس ورته وویل شو، هم تیار دی چي پرېکړه یې عملي شي.

که فکر وشي د ترمپ دا پرېکړه بي څه نه ده چي، خپل پوځیان دافغان نه ماتیدونکي سنگر څخه باسي، نوموړی پوهیږي چي هر څومره مالي او ځاني قرباني ورکړو بیا هم دا جگړه نه شو گټلی او ورځ تر بلي طالبان غښتلي او بانفوذه کیږي.

ترمپ هماغه ترمپ دی چي، اولسمشرۍ چوکۍ ته د رسیدو سره یې له ډېر فکر او سوچ وروسته دظلم او وحشت څخه ډکه ستراتیژي اعلان کړه او نور امریکايي ځواکونه یې دافغانستان بې وسه او مظلوم اولس ته دوژلو او رېږولو لپاره راواستول. دا په داسي حال کي وه چي دافغانستان اسلامي امارت په یوه سر خلاصی لیک کي دترمپ څخه وغوښتل، چي خپل امریکايي ځوانان په دې نه گټونکي جگړه کي مه قرباني کوی او مه دافغان مظلوم اولس ژوند ته خطر جوړیږي.

اوس چي نوموړي د طالبانو فولادي هوډ او غښتلی سیاسي دریځ دمسکو په نړیواله سیمه ایزه غونډه او دابوظبي په غونډه کي ولید چي، دطالبانو دشرط چي تر څو امریکايي پوځیان ددوی له هیواد څخه وتلي نه وي، لا هم دې ته چمتو دي چي دامریکایانو او ورسره ملگرو په خلاف یې داحق جگړه نوره هم وغزوي او لا هم سم دلاسه په امریکايي ځواکونو مرگوني بریدونه ترسره کیږي نو ترمپ دلته داحس کړه او سر یې خلاص شو چي، نور ددې وخت رارسیدلی دی چي نور دافغانستان څخه خپل

د معارف پښتو

د ګډ دښمن تېری او جنايات

جمیل - محصل

د اکتوبر په ۱ نېټه د پنجشنبې د شپې پر لس نیمو بجو داشغال گروامریکايي عسکرو اودهغوی د اجیروکمانډویانو له خوا د هلمندولایت د ګرځک ولسوالۍ د یخچال په سیمه کې چاپه ووهل شوه.

یرغلگر او ورسره مزدوران یې په سیمه کې د ماشومانو یوې دیني مدرسې ته ورغلل دوړوکو حافظانو څخه یې پوښتنې وکړې وروسته یې شاگردان له مدرسې څخه وایستل خو دقرآن شریفونودوړلوڅخه یې حافظان منع کړل اومدرسه یې په ماینونووالوزوله چې مدرسه له نورو ټولو لوازمو سره تر (۴۰) زیات دقرآن پاک نسخې اویو مسجد هم په شهادت ورسول. انالله واناالیه راجعون.

د نوامبر په ۳۰ مه نېټه په هیوادوالو د اشغالگر او مزدور دښمن د مظلومو په لړ کې د شپې په ۹ بجو وحشي- اشغالګرو د غزني ولایت، شلګر ولسوالۍ اړوند مستوفي سیمه کې په مشهوره دیني مدرسه نور المدارس او علیزو کلي باندې چاپه وهلې چې د شپې تر ۲ بجو یې دوام درلود.

د اکتوبر په ۳۰ نېټه غزني کې په ملکي هیواد والو د سلیس بربریت په لړ کې د شپې ۱ بجه امریکايي اشغالګرو او د دوی کرایه شوو قاتلانو د دغه ولایت، واغظ مفتوحه ولسوالۍ اړوند، سر بلند کلا کې د مولوي موسی خان په مدرسه وحشیانه چاپه ووهله.

د بشر دښمنو ځواکونو په دغه چاپه کې چې د څرخکو په مټ ترسره شوې، د یادې مدرسې (۷) تنه زده کوونکي طالبان یې په شهادت رسولي دي.

د اکتوبر په ۱۴ مه نېټه صلیبي یرغلګرو د هلمند ولایت، دسنگین ولسوالۍ د استیشن په سیمه کې په مدرسه وحشیانه بمباروکړ چې دمدرسې څلورتنه کوچني شاگردان یې په شهادت ورسول.

د اکتوبر په ۱۴ نېټه د بادغیس ولایت د سنگ آتش ولسوالۍ اړوند د لودینانو په سیمه کې مزدور دښمن یوه دیني مدرسه د (خالد بن ولید) مدرسې په نوم یوه برخه ویجاړه کړه او دمدرسې ټول لوازم یې له خان سره وړي وو.

د نوامبر له ۱۱ نېټې څخه را په دېخوا د چمتال ولسوالۍ د ینگې قلعه په سیمه کې کورنیو اجیرو عسکرو ستر وحشت روان کړی چې دوام لري د سیمې مدرسې او مسجدونه یې بند کړي دي د دغې سیمې ۷ واړه او جامع مسجدونه بند کړي دي نه ماشومان ورتلای شي چې سبقونه پکې ووايي او نه ولسي خلک د پنځه وخته لمانځونو لپاره ورتگ کولای شي.

او دښمن دغه سیمه په DC توپونو ولي د سیمې خلک کډه کولو ته اړشول او ډیر خلک ووتل او یاده سیمه یې خالي کړه، د خبر له مخې د یادې سیمې ځینې مدرسې او مسجدونه تخریب شوي دي او په DC لگیدلي دي دروازې کړکۍ او چتونه یې زیانمن شوي دي او د دښمن دا ستر وحشت تراوسه جریان لري.

د نوامبر په ۷ نېټه میدان وردگ؛ جغتو ولسوالۍ کې گډ دښمن په دیني مدرسه چاپه کې (۵) تنکي حافظان په شهادت ورسول.

دغه وحشت د گډ دښمن وحشي- عسکرو دمیدان وردگ ولایت، جغتو ولسوالۍ اړوند، اختوم په کلي کې د ضیاء العلوم په نوم په یوه دیني مدرسې د چاپې پر مهال ترسره کړ.

دغه وحشیانه چاپه کې اشغالګرو او کرایه شوو قاتلانو یې د قاری حامد، قاری ذبیح الله، قاری فضل محمد، قاری مبشر او طالب محمدنسیم په نومونو د مدرسې پنځه تنه

په دغه وحشیانه چاپه کې ځناور صفته اشغالګرو د مدرسې کتاب خانه تخریب کړې، د وطاقونو دروازې او کړکینان یې مات کړي، ۲ شخصي- موټر یې سوځولي او کلیوال کورونه یې په بمونو الوزولي دي.

همدارز وحشي دښمن د حاجي نصیر په نوم کلیوال په شهادت رسولی، ۲ کلیوال او د مدرسې اداري مدیر او اشپز یې د بندیانو په توګه له ځان سره وړي دي.

د نوامبر په ۲۳ مه نېټه د غور ولایت په فیروز کوه کې مزدور دښمن ددیني مدرسې کتابونه او قرآن کریمونه ټوټه ټوټه کړي.

دغه جنایت دښمن مازدیګر ۴ بجې د غور ولایت د مرکز چخچران اړوند د فیروزکوه د خرمرده سیمې ته گڼ شمېر مزدور عسکر د عملیاتو په موخه راووتل.

دښمن په سیمه کې یوه دیني مدرسه (مجمع العلوم) ته هم ورغلل چې هلته یې د مدرسې ټول اسباب او گڼ شمېر قرآن کریمونه، اونور دیني کتابونه ټوټه ټوټه کړي او خیري کړي وو.

د نوامبر په ۱۵ د بلخ ولایت چهاربولک ولسوالۍ اړوند د شرشرک جامعه اسلامیة مدرسې باندي اجیرو عسکرو وحشت تر سره کړ او د مدرسې دارالحفاظ شعبه کې کوچني حافظان پاتې وو عسکر مدرسې ته ورغلي او د مدرسې دروازې کړکۍ یې ماتي کړي دي کوچني حافظان یې وهلي او یوتن تنکی حافظ یې په برجو ټپي کړی دی.

تنکي حافظان په خورا ستر وحشت او بې رحمۍ سره په شهادت رسولي او د مدرسې تعمير يې په بشپړه توگه ويجاړ کړی دی.

په دې برسېره يې د مدرسې لويه کتابخانه چې د قرآن کریم په گډون بيلا بيل ديني کتابونه پکې وو سوځول شوي او مدرسې ته نژدې ملکي کورونو ته هم د دروازو په ماتولو ځناور خصلته وحشیان داخل شوي او خلکو ته يې دروند مالي زیان اړولی دی.

د نوامبر په ۳ مه نېټه د شپې امريکايي اشغالگرو ځواکونو د خپلو کورنيو مزدورانو په ملتيا د پکتيا ولايت مرکز اړوند د وچ غرک سيمه کې د سيمې په لويې سراج العلوم ديني مدرسې چې لسگونه طالب العلمانو او حافظانو درسونه په کې ويل چاپه وهلې.

د لومړنيو معلوماتو په اساس دښمن لومړی مدرسې ته بمونه ور اچولي او بيا ورننوتلي د مدرسې داخل ته د خونو دروازې او کړکۍ يې ورماتې کړي دي او د مدرسې تعمير ته يې زیان اړولی گڼ شمير ولسي خلک او د مدرسې استادان يې هم له ځان سره بنديان کړي دي.

امريکايي وحشي ځناورو او د هغو غلامانو د عام ولس په وړاندې خورا لوی وحشت پيل کړی چې په دې لړ کې يې د خلکو بازارونه او تجارتي مراکز ورسره ديني تعليمي ادارې او مساجد تر خاص هدف لاندې راوستي دي.

د دسمبر د مياشتې په ۴ مه نېټه د فراه ولايت مرکز کې فراه ښار اړوند د قلعه زمان په سيمه کې د شپې د مزدور دښمن د جاسوسي شبکې له لوري يو باب ښوونځی سوځول شوی و، د تعليم او تربیې سيمه یز مسئولین وايي چې مزدور دښمن غواړي په دې توگه مجاهدين بدنام کړي.

خو د اسلامي امارت مجاهدين ياده پېښه په کلکه غندي او کوشش کوي ترڅو دپېښې اصلي عاملين پيدا او د خپل شوم عمل په سزا يې ورسوي.

د دسمبر د مياشتې په ۵ مه نېټه د ورځې شاوخوا يوه بجه د غزني ولايت، گيلان ولسوالۍ اړوند شنکي کلي کې

شريروارېکيانو د مدرسې هغه تنکی حافظ چې څو ورځې وړاندې د گډو وحشیانو په بربريت کې ژوبل شوی و، د صاحب زاده صاحب د مدرسې په انگرې کې په خورا ځناورتوب او بې رحمۍ سره په شهادت ورساو او بل کلیوال ماشوم يې سخت ژوبل کړ.

د ديسمبر په ۸ نېټې صليبي يرغلگرو او ددوی کرايه شوي اجيرانو د خوست ولايت مرکز د لټکو د کلی په مدرسه امدادالعلوم باندې وحشیانه چاپه ووهله چې لوی وحشت يې ترسره کړ.

د تعليم او تربیې مسئولينو د خبر په استناد ټوله شپه يې طالبان په دې سخته يخۍ کې د سهاره پورې درولي وو ټول شيان يې ورڅخه لوټ کړل.

ان تردې چې موبایلونه يې هم له ځان سره وړي دي اوپه سهار کې ۵ تنه طالبالب العلمان له ځان سره يوډل چې د ولسي خلکو په غوښتنه ۴ تنه طالبان بيرته راخلاص شول يوتن لاتراوسه په اسارت کې دی.

د دسمبر په ۱۲ مه نېټه د چهاربولک ولسوالۍ د شرشرک په مدرسه جامعه اسلاميه باندې د شهراه قومندان عبدالله خان ټانگونه راوستل او د مدرسې او مسجد تعمير يې له اور لاندې ونيوه او د مدرسې ودانۍ يې ډيره سخته زیانمنه کړه خو الحمدلله چې ځاني زیان يې نه درلود.

د تعليم او تربیې ځايي مسئولينو په وينا، يو شمير قومي مخور ولسوالۍ ته ورغلل او شکايتونه يې وکړل چې د تاسو له خوا ولي ديني مدرسې داسې تر بريدونو لاندې راځي نوډ ولسوالۍ قومندان په ځواب کې ورته ويلي وو چې العیاذ باللله ټوله فتنه له همدې مدارسو څخه را ولاړېږي.

د دسمبر په ۱۵ نېټه د شپې مهال دهلمند ولايت دمرکز لشکرگاه اړوند د کاریز په سيمه کې دمزدورې ادارې د جاسوسي شبکې له لوري په يوه ديني مدرسه چاپه ووهل شوه؛ د چاپې په پايله کې دمزدور دښمن دمدرسې ناظم (مولوي محمدشفيق) له ځان سره بندي کړ له ۱۲ ساعته بند

وروسته يې نوموړی په خورا وحشت او ظلم سره په شهادت ورساو. انالله وانا اليه راجعون

د دسمبر په ۱۹ د ننگرهار ولايت لعلپوره کې گډ دښمن چاپه کې د قاري حميد په نوم مدرسه وسوځوله؛ د تعليم او تربیې د مسئولينو د راپور په بنياد په ولسي-وگړو او ملکيتونو د گډ دښمن د بې رحمانه چاپو په لړ کې د شپې ۱۰ بجې اشغالگرو او مهارشوو گوداگيانو يې د ننگرهار ولايت، لعلپورې ولسوالۍ اړوند، چيکنور سيمه کې يوه ديني مدرسه ته اوړ اچولی او ور پکې يې ټول سامان سره سوځولی ده.

د دسمبر د په ۲۰ نيټه دبهسودو ولسوالۍ څخه غني خيلو ته د تقريرې سياليوکي چې د تعليم او تربیې کميسيون له لورې برابرې شوې وه دگډون په موخه دوه تنه کم عمره طالب العلمان د غلامی ادارې لخوا ونيول شول دوه ورځې وروسته د سپينږيرو په ضمانت بيرته خوشي شول اما په تقريبی سياليو کې دگډون اجازه ورنگړل شوه.

د دسمبر د مياشتې په ۲۲ نيټه د ننگرهار ولايت د چپرهار ولسوالۍ د خلوزی د ليسي مدير داعشي-خوارجو لخوا ذبح کړی شوی او سر يې ورڅخه وړی و او په دويمه ورځ يې بيا قومي مشرانو او سپينږيرو ته له تن څخه جلا کړی سر بيرته ورکړی و.

د بنونيزو چارو مسئولينو په وينا دغه مدير يې د دې لپاره بې رحمانه ډول په شهادت رسولی و چې گویا دی د اسلامي امارت د مجاهدينو سره همکاري کوي.

د دسمبر د مياشتې په ۲۳ مه نيټه سهار وحشي يرغلگرو د پکتیکا ولايت، سروبي ولسوالي اړوند د عمر اکا زیارت

سيمه کې د بې پيلوټه الوتکې په بريد کې د قاري رسول خان د عبد الله خان زوی د مدرسې طالب العلم چې د يادې سيمې اوسيدونکی و په شهادت ورساو.

د دسمبر د مياشتې په ۲۵ مه نيټه دهلمند ولايت دکجکي ولسوالۍ اوند د ده بابا په سيمه کې ماسپښين ناوخته ديرغلگرو الوتکو دملکي خلکو پر کورونو اوبازار بمباري وکړه چې پر نور زيان سربيره يې د ديني مدرسې ۳ تنه طالبان، يو چوکيدار او ۳ تنه نورملکي وگړي شهيدان کړل. انالله وانا اليه راجعون

د دسمبر په ۲۵ مه نيټه د بلخ ولايت د چمتال ولسوالۍ د تعليم او تربیې سيمه يز مسئولين وايي چې دروزگاني په کلي کې يوه نوی مدرسه اعمار شوې وه له پرانيستلو د مخه اجيرې دښمن پوسته پکې واچوله چې اوس يوه لويه نظامي قرارگاه ده

سناتور راند پال وايي:

ويتنام کې مخالفينو زموږ د وتلو انتظار کاوه او اوس طالبان عينا همدا کار کوي

د امريکا مقتدر جمهوري پال سناتور راند پال د جمهورريس ټرمپ له هغه فيصلې څخه خپل کلک ملاتړ اعلام کړ چې وايي ډير ژر به له افغانستانه ۷۰۰۰ امريکايي عسکر را وباسي.

سناتور پال وايي د دفاع وزير متيس غواړی چې په مينځني ختيځ کې ابدې جنگونه دوام ولري، او هغه د سوله ايز او سياسي حل مخالف دی.

سناتور پال وايي د افغانستان جنگ کټ مټ د ويتنام جنگ ته ورته دی. ځکه په افغانستان کې زموږ ستراتيژي دا ده چې که چيرې موږ يو څو نور کلي اشغال کړو، موږ به قوي موقف ترلاسه کړو. خو دا يوه ناکامه ستراتيژي ده.

هغه وايي په ويتنام کې مخالفان زموږ تگ ته انتظار و ايست، او اوس طالبان عينا همدا کار کوي.

سناتور پال وايي ټرمپ پر سمه لاره روان دی، او زه فکر کوم چې اکثره امريکايان د هغه سره هم نظره دي. هغه علاوه کړه: راځی چې خپله امريکا آباءه کړو.

د جومات آداب

۱ - جومات ته د ننوتلو په وخت کې باید اول ښي پښه وړاندې شي او دا دُعا وويل شي:

(اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ).

ژباړه: اى الله ﷻ! زما پر مخ د خپل رحمت دروازې پرانيزه.

۲ - جومات ته تر ننوتلو وروسته، له كښيناستلو مخكې، دوه ركعت ته حياء المسجد لمونځ كول پكار دى ،

د رسول الله ﷺ ارشاد مبارك دى:

په تاسې كې چې څوك جومات ته ولاړ شي، تر څو يې چې دوه ركعت له لمونځ نه وي كړي، تر هغې دې نه كښيني.

بخاري و مسلم

۳ - له جومات څخه د وتلو په وخت كې بايد لمړى چپه پښه وړاندې شي او دا دُعا به ووايي:

(اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ).

ژباړه: اى الله ﷻ! زه له تا څخه ستا د فضل او كرم غوښتونكى يم.

۴ - په جومات كې د زيات نقش او سينگار كوښښ كول نه دي پكار.

۵ - جومات ته په داسې حال كې تلل چې، اوږه، پياز، تنباكو او نور بد بويه شيان مو خورلي وي، مكروه دي، لمړى بايد خپله خوله پرېمخۍ او بيا مسجد ته داخل شى.

۶ - په جومات كې خبرې كول، شور كول، پلورل او اخیستل مكروه دي؛ خو له بده مرغه، زمونږ د هيواد په ډيرو برخو كې چې ژمى شي او خلك وزگار شي؛ نو بيا په جومات كې خپل بنډارونه كوي.

رسول الله ﷺ فرمايلي: څوك چې په جومات كې خبرې كول پيل كړي؛ نو ملائكې په لمړي ځل ورته وايي:

(اُسْكُتْ يَا وَلِيَّ اللّٰه!) يعنې: چوپ شه، اى د الله ﷻ دوسته!

كه بيا هم خبرو ته دوام وركړي؛ نو ملائكې ورته ووايي: (اُسْكُتْ يَا بَعِيْضَ اللّٰه!) يعنې: چوپ شه اى د الله ﷻ دښمنه!

كه بيا هم چوپ نشي؛ نو په دريم ځل ملائكې ورته ووايي: (اُسْكُتْ)

لَعْنَتُ اللّٰه عَلَيْكَ!) يعنې: د الله ﷻ لعنت دې وي پر تا، چوپ شه! همدارنگه په مشكوة شريف كې، د شعب الايمان په حواله يو روايت كې راغلي: جناب رسول الله ﷺ فرمايلي: په آخره زمانه كې به داسې خلك پيدا شي چې، جومات ته به راځي، هلته به ډلې ډلې كښيني او دُنياوي خبرې به كوي، تاسې له داسې خلكو سره مه كښينئ؛ ځكه چې الله ﷻ ته په جومات كې د داسې خلكو ضرورت نشته.

(عمدة الاحكام ص ۷۵)

ابن همام رحمه الله وايي: په جومات كې دُنياوي خبرې كول، نيكې داسې له منځه وړي؛ لكه وچ بوټى چې اور له منځه وړي. (فتح القدیر)

۷ - په جومات كې په اوچت آواز لمونځ كول نه دي پكار؛ ځكه چې د نورو د لمونځ د اخلال سبب گرځي او د نورو په لمانځه كې اخلال گناه ده.

۸ - د جومات دروازه تړل نه دي پكار، كه د سامان د غلا خطر وي؛ نو

په هغه وخت کې چې ترلی شى؛ چې د
لمانځه وخت نه وي.

۹ - جومات ته په جنوب، نفاسې
او حائضې حالت کې ننوتل گناه ده.

۱۰ - په جومات کې لاره جوړول
ناجايز دي، که سخت ضرورت وي،
باک نلري.

۱۱ - په جومات کې چې کوم
ځای خالي وي، هلته کښیناستل پکار
دي، د خلکو په اوږو تیریدل گناه ده.

۱۲ - په پښو پورې که څه گندگي
یا خټې نیښتې وي؛ نو جومات ته له
ننوتلو مخکې یې مینځل پکار دي.

۱۳ - جومات ته د داسې
ماشومانو بوتل چې، د متيازو حال
نشي ویلی، یا داسې بې عقل او لیونی
چې، په پاکۍ او ناپاکۍ نه پوهیږي،
ننوتل پکار نه دي، داسې ماشومان
چې د لمانځه سن ته نه وي رسیدلي،
لمونځ کونکو ته د آزار سبب گرځي.

او هغه چې جومات یې تلل
مشروع وي، د جومات اهل باید پر
هغوی سخت گیري ونه کړي.

(اسلامی فقه، فتاوی اسلامیة،
عمدة الاحکام، فتاوي المحمودي
حنفي)

رابرت کپلان:

د امریکا شپږمه ګوټه ده، باید پرې سی

خبره ده چې د واشنګټن په سیاسي محافلو او امریکایي میډیا کې د افغانستان په اړه خورا لږ بحث کېږي. په بل عبارت، کله چې خبره د افغانستان کېږي، واشنګټن هغه ښار سي چې د شرم او ناامیدۍ د جګې کلا په دیوالونو کې ځان پټ وي.

په داسې حال کې چې چین، پاکستان، هند، او ایران په خپلو هیوادونو او افغانستان کې د انرژۍ او کانونو د رایستلو لپاره رقابت کوي، داسې ښکاري چې متحده ایالات په افغانستان کې هیڅ اقتصادي مستقبل نه لري. حال دا چې امریکا په افغانستان کې هر کال ۴۵ ملیارده ډالره مصرفوي. د برون پوهنتون په حواله د جنگ نهایی لګښت به دوو تریلیون ډالرو ته ورسېږي. دا ټول مصارف د یوه داسې لږزانه حکومت د ساتلو لپاره کېږي چې په اغلب گومان به هله سره وشوېږي چې زموږ کومک باندې قطع سي.

واقعیت دا دی چې افغانستان د تاریخ د جبر او د هغو قوتونو د کامیابۍ نماینده گي کوي چې جغرافیه، تاریخ، کلتور، او فرقوي مناسباتو سره راغونډ کېږي دي. پدې جغرافیه کې پښتون، تاجیک، ازبک، هزاره، او نور اقوام مدام په سیالي او کشمکش کې دي. جنگسالاران او مافیایي شبکې د افغانستان د مخدره موادو پر تجارت او لارو باندې تسلط لري. د سیمې یو انگریز متخصص کاري، «دا چې په افغانستان کې د امریکا

د امریکا مشهور سیاسي مبصر او لیکوال، رابرت کپلان، د جنوري پر اوله په نیویارک ټایمز کې لیکي امریکا د افغانستان پر ماموریت باندې دونه زیات مصرف کوي چې ښایي یوازې د امریکا له ستراتیژیکي حریفانو سره کومک وکړي.

کپلان لیکي د ترمپ دا فیصله چې ښایي تر بل دویم پوري به ۷۰۰۰ امریکایي عسکر راوباسي، د ترمپ د سیاسي روش او پالیسیو په اړه ئې اندېښنې راپورته کړي دي. اما په افغانستان کې د امریکا د ماموریت راکمول اجتناب ناپذیره دی. واقعا، له افغانستانه د امریکایي عسکرو د پای پاکه رایستلو وخت راسپدلی دی.

په جهان کې بل هیڅ ملک د امریکا د امپراتورۍ زوال داسې ښه نه تمثیلوي، لکه افغانستان. ځکه د طالبانو پر خلاف د نظامي بري هیڅ امکان نسته، او د دې امکان هم نسته چې هلته یوه تپانده دیموکراسي تر شا پرېښودو. البته، دا هغه واقعیتونه دي چې په واشنګټن کې ناست پالیسي-جوړونکي ئې له منلو څخه انکار کوي.

که څه هم په افغانستان کې اکثره امریکایي عسکر د سیمتي دیوالونو تر شا پټ ناست وي، او له هغو خلکو څخه ځان ساتي چې دوی ئې د کومک کولو ادعا کوي. خو دا د حیرت

پيسې غلا کېږي، دا د دې مانا نه لري چې همدا روپۍ ضايع سوي دي،» بلکې همدا پيسې پر هغو محلي زورواکانو باندې تقسيم سوي دي چې يا ئې د طالبانو سره د يو ځای کېدو مخه نيولې ده، او ئې د جنگسالارانو خپلمينځي اخ و ډب راايسار کړې دي.

البته، که چيرې امريکا د عراق جنگ نه وای شروع کړی، (له کوم جنگه چې ما په غلطه حمايت کاوه)، ښايي د افغانستان حالات او سکتوري نفاق راکنټرول سوی وای. د احمد رشيد په قول، په افغانستان کې امريکا پر انتخاباتو باندې زيات اصرار کاوه، خو د کارونو پر خلقولو، د وړو نسونو پر مړولو، او د دولتي د موسساتو پر جوړولو باندې ئې په کافي اندازه اصرار نه کاوه. په تېره بيا د داسې زير بنياني او زراعتي پروژو پر تکميلولو باندې چې په افغانستان کې په ۱۹۵۰ کې پيل سوي وې، او د شوروي تر اشغاله پورې ئې دوام لاره .

مسلمه خبره دا ده چې هيڅ وخت بايد نا اميده نه سو، خو په افغانستان کې زموږ حالت خراب دی. طالبان په زياتيدونکې توگه مخ پر وړاندې په حرکت کې دي. که چيرې د سولي مذاکرات کاميابه سي، هغوی به حتما د امريکا په زور د اشرف غني د نصب سوي حکومت سره قدرت شريک کړي. که چيرې دا کار و نه سي، هغوی به پخپل زور حکومت ونيسي. زلمي خليلزاد هڅه کوي چې يو داسې دپلوماتيک حل پيدا کړي چې هم متحده ايالاتو ته د قواوو د راکمولو فرصت برابر کړي، او هم دا تضمين کړي چې کابل سمدستي سقوط و نه کړي .

همدا وجه ده چې امريکا په افغانستان کې زيات مصارف قبولوي. د امريکا د دفاع وزارت له دې څخه وهم لري چې يو ځل بيا د ويتنام کانه تکرار نه سي، مانا مخالفان پر کابل باندې په داسې وخت کې هجوم راوړي چې امريکايي عسکر له افغانستانه د وتلو په حالت کې وي. د امريکا فوج د ويتنام له شرمه هله ځان خلاص کړ چې د عراق (۱۹۹۱) په جنگ کې ئې بری ترلاسه کړ. که چيرې امريکا له افغانستان ناڅاپه راووځي، دا خبره به د امريکا د جهاني طاقت د زوال يوه بله بېلگه وي .

ځيني خلک ښايي دا استدلال وکړي چې په کابل کې د امريکا په زور د نصب سوي حکومت سقوط به زموږ رقيبانو ته په هغه هيواد کې د پښو د ټينگولو ځای ور کړي، خو هله به د افغانستان جنجال د هغوی د غاړې سي .

بل پلو، يو قابل امريکايی دپلومات، چې د امريکا منظم او منسجم حمايت ور سره وي، ښايي پدې واتونېږي چې د افغانستان د سولي لپاره يو داسې بين المللي او سيمه ايز کانفرانس جوړ کړي چې هدف او نتيجه ئې په افغانستان کې د ترورستي ډلو لپاره د امن د ځايونو ختمولو وي. دا يوه داسې دپلوماتيکه پروژه ده چې ښايي هنري کيسنجر، ريچارډ هولبروک، جېمز بېکر، او جورج شولټس په حرکت راوستلای وای. خو د ټرمپ له ادارې څخه د دې کار تمه کول معقول کار نه دی. ځکه د ټرمپ په حکومت کې هشت و مشت او بې کفايتي خورا زياته ده .

ايا په افغانستان کې د پاتيدو په برخه کې موږ افغان ملت ته کوم مسوليت لرو؟ نه. ځکه چې هغه ايډيال ته چې موږ متعهد يو، هغه نه حاصلېدونکی دی. يوازي دا چې موږ هلته په مليارډونو ډالره مصرفوو، او په زرهاوو عسکر مو ساتلي دي، څو د يوې گډوډۍ مخه ونيسو، دا په خپل ذات کې دومداره پاليسي نه سي کېدلای. موږ پدې پيسو په اسيا کې نوري ښې او مفيدې پروژې ابادولای سو چې د چين سره اقتصادي رقابت وکړای سو. مگر له افغانستانه زموږ وتل بايد يو دم او ناڅاپه نه وي. موږ بايد زلمي خليلزاد ته وخت ورکړو چې زموږ له ملگرو سره يو دپلوماتيک چوکاټ جوړ کړي. او دا کار بايد داسې وکړو چې د خپلو قواوو د راوتلو تقسيم اوقات اعلام نه کړو، او خپل حريفان په لوی لاس پخپله قوي نه کړو چې موږ ته تگ انتظار وباسي .

راځئ چې سپيني خبري وکړو: افغانستان هغو سترو جنگي کښتيو ته ورته دی چې موږ ئې په داسې وخت کې په جوړولو لگيا يو چې په زياتېدونکې توگه متروکه کېږي. ځکه موږ داسې عصري او پرمختللي توغندی لرو چې د دغو بېړيو د جوړولو کار عبث ثابتوي. افغانستان زموږ د امپراتورۍ شپږمه او بېکاره گوته ده، او د پرې کېدو وخت ئې رارسېدلی دی .

د مرحوم الحاج مولوي سيد محمد حقاني رحمه الله

د دريم قلین په یاد!

م عارف

کله به چې له مرحوم حقاني رحمه الله سره څوک مخ کیدل، نو فکر به یې کاوه چې هغه یې ډیر پخوانی ملگری او شناخته دی، سره له دې چې دا به یې لومړی ځل لیدل وو، ځکه مرحوم حقاني صاحب د مهر او محبت داسې یو سرشاره هستي وه چې هیڅ غم، تکلیف او ناخواله حالت یې دغه صفت نشوای متاثره کولای.

مرحوم حقاني صاحب تر لاس لاندې پرسونل سره دومره صمیمي او دوستانه اوسیده چې کله به ورسره یوځای شوې، د جلا کیدو زړه به دې ترې نه کیده، تابه غوښتل چې تل ورسره نږدې او یوځای وای.

کله به چې دې له مولوي سید محمد حقاني صاحب سره په تلیفون تماس کاوه، دومره په حوصله او شفقت سره به درسره غږیده چې تابه د تلیفون د قطع کیدو زړه نه کیده.

کمیسسیون د مرستیال په حیث رسمي دنده درلوده، خو د ۲۰۱۵م کال په آواخرو کې د شهید امیر المؤمنین ملا اختر محمد منصور رحمه الله لخوا د اسلامي امارت د ټولو ارگانونو د محاسبې او څیړنې لپاره په یوه درې کسيزه ټیم کې په کار وگمارل شو.

د همدې دندې د اجرا په وخت کې د سفر په حال کې د سېرو د ناروغۍ له امله د لنډ وخت لپاره بستر او بیا د ۴۴ کالو په عمر وفات شو. انالله وانا الیه راجعون

مرحوم مولوي سید محمد حقاني رحمه الله خورا ډیر مشفق، حلیم، صابر، متقي، هوښیار او دراک انسان وو.

هغه د ملگرو سره د ملگری په ډول چلند درلود، له مشرانو سره یې د یوه دروند، با تدبیر او با حوصلې مشر په شان اوسیده او له عامو مسلمانانو سره به یې چلند خورا صمیمانه، دوستانه او له عذوفت او مهربانۍ څخه ډک وو.

له نن څخه درې کاله وړاندې مو په همدې ورځ (۲۰۱۵/۱/۲م) یو سپیڅلی، بادرنه او بادرنه مشر او خورا ځیرک انسان الحاج مولوي سید محمد حقاني (شریف حاجي صاحب) رحمه الله له لاسه ورکړ.

الحاج مولوي سید محمد حقاني داسلامي امارت د بشپړ واک په وخت کې په کندهار کې د اطلاعاتو او کلتور رئیس، په پاکستان کې د افغانستان لوی سفير د امیر المؤمنین ځانگړی استازی، په کابل کې د بهرنیو چارو وزارت معین او بیا د چارو د ادارې د رئیس په حیث دندې اجرا کړې وې.

وروسته له هغه چې امریکایي یرغل وشو الحاج مولوي سید محمد حقاني رحمه الله د اسلامي امارت د تشکیلاتو په چوکاټ کې د فرهنګي کمیسیون د مرستیال په حیث دنده پرمخ وړه.

مرحوم حقاني رحمه الله تر وفات پورې د اسلامي امارت د فرهنګي

اللهم اغفره و ارحمه ولا تعذبه
واجعل الحنة النعيم مثواه

د یوه مسلمان له ټولو څخه ستره نیک بختي داوي چې د وروسته پاتو او دوستانو په نیکۍ سره هیر نشي او تل یې یاد تازه وي.

مرحوم مولوي سيد محمد حقاني
رحمه الله په شخصي ژوند کې ډير
حيانا که او دروند شخص وو، هغه تل د بل
دروناوې کاوه، د بل عزت يې کاوه، د ميلمه
سره به ډير خوشحاله وو، مينه به يې
ورسره کوله او د وقار يوه ټوټه وه.

داسلامی امارت متصرفات

داسلامی امارت متصرفات او نېټې څخه سرچينې

دایې په وهم او گومان کې هم نه راوسته چې یو وخت به دخپل ټول مادي ځواک باوجود دخپلو ټولو اتحادیانو سره یوځای د تش لاسو طالبانو په مقابل کې په عسکري ډگر کې شکست خوري؛ دخپل شکست منلو ته به اړ کېږي او د خبرو مېز ته به کيني.

په ټولې نړۍ کې تر ټولو زیات کبرجنو او په خپل فوځي اومادي ځواک مغرورو امریکایانو که دافغانانو دکلک مقاومت په نتیجه کې ستره مرگ ژوبله اودرانده مادي زیانونه نه وای لیدلي په ټول عمر به یې له افغانستان نه دوتلونوم نه وای اخستی؛ نه به دې ته تیار شوي وای چې دغریبوافغانانو سره خبرو ته کېږي؛ خپل شکست ومني او پدې اعتراف وکړي چې جنگ اوزور دحل لارنده .

امریکاپه تیرو ۱۷ کلونو کې یونیم تریلیون ډالر ولگول ، دمړو شویو، ژوبلو، معیوبو او په اعصابي مرضونو داخسته شویو عسکرو شمېر یې ددوئ په وینا له پنځوس زرو اوږدلی دی ، ډول ډول ستراتیژياني یې پلي کړي او خپل ټول عصري جنگي وسایل یې په کار واچول خو نتیجه یې ددوئ لپاره صفروه ؛ ورځ تربلې یې پرضد دجهاد ډگر گرم اومقاومت خورا قوي شو.

نو امریکایان نور ډېر ښه پوه شوي چې دجگړې اوزور له لاري یوه لویشت هم په مخ نشي تلای؛ نه طالبان دجنگ اوفشارونو په نتیجه کې ماتولای یا کمزوري کولای شي اونه دکابل په لاسپوڅي نظام کې دا استعداد اوتوان ويني.

امریکاڅکه سیاسي پروسه په ډېر سرعت پیل کړی اومخ په وړاندې یې بوځي چې پوهیږي چې افغانستان دامریکاله لاسه وتونکی دی؛ امریکا په نظامي ډگر کې ماتې خوړلی ده او له یوې

دروان (۲۰۱۸)ز کال دوروستۍ میاشتې په ۱۷ او ۱۸ نیټو دافغانستان اسلامي امارت دسیاسي استازو او د زلمي خلیلزاده په مشرۍ کې دامریکا یې لوري ترمنځ دمتحده عربي اماراتو په پلازمېنه ابوظهبي کې مخامخ مذاکرات ترسره شول؛ چې پدې دوه ورځنیو ناستو کې داسلامي امارت دسیاسي استازو اودامریکايي لوري ترڅنگ ددرې اسلامي هیوادونو (پاکستان، سعودي عربستان او عربي اماراتو) استازو هم برخه لرله

امریکایان چې داسلامي امارت دروازه ټکوي؛ سیاسي حل اوتفاهم ته دخان رسولولپاره داسلامي امارت دسیاسي استاخوسره کيني اوبخبرې کوي داهسې عادي حالت اوتصادف ندی بلکې دا ددوئ دسخت مجبوریت حالت او دزهرو ډېرلوی غړپ دی چې کوي یې .

نوبې له شکه چې اسلامي امارت ته دامریکایانو کښاستل اودخبرو له لارې ورته دمستلې دحل غوښتنه په سیاسي ډگر کې لویه لاسته راوړنه اودکامیابې دیپلوماسۍ یو ډېر روښانه دلیل او داسلامي امارت دموقف لپاره داسې تاریخي ستره بریاده چې اسلامي امارت اودنړۍ ټول ژمن مسلمانان ترې دټولوصلیبیانو اوپه ځانگړي ډول دامریکایانو پرضد په تبلیغاتي ډگر کې دتېرو غشو او نېزو په څېر کار اخستلی اوزپونه یې پرې زخمي کولای شي.

هم ټوله نړۍ اوهم موږ پدې پوهېږو چې په سیاسي ډگر کې زموږ داستربریالیتوب په نظامي ډگر کې زموږ دبریالیتوب پایله ده .

امریکا چې افغانستان ته دطالبانو او مجاهدینو درېښو ویستلو اودخپلوشومو اهدافو دلاسته راوړلو په موخه ددې هېواد ددائمي قبضې په ارادې راغلې وه.

سیاسي پروسي له لارې د اوږو پوزې ایښودو پرته بل هیڅ کوم چانس نه لري.

په نظامي ډگر کې پر دښمن دمجاهدینو دغلبې په برکت داسلامي امارت استازو دابوظهبي غونډه کې په ښه عالي روحیه اود جگړې دبریا په احساس برخه واخیسته ؛ په خپلومعقلو اومشروعو غوښتنو ټینګ ودربدل او ترپایه قانع نشول چې دکابل دلاسپوڅې ادارې هیئت سره وویني او یا په غونډه کې یې دگډون سره توافق وکړي.

توله نړۍ پوهېږي چې د افغانستان روان جنگ دوه لوی اړخونه لري، یو لوری دامریکا په مشرۍ کې نړیوال یرغلگرځواکونه اود هغوی افغان تنخواه خواره اجیران دي اوبل لوری دخپل دین ، خاورې اوملت نه ددفاع لپاره جنگېدونکی دافغانستان اسلامي امارت دی.

نو د روان جنگ همدا دوه اصل فریقان دي، دریم فریق نلري دکابل رژیم دامریکاني لوري جز؛ دامریکا یانو دیرغل محصول اودهغوی په زور رامنځته شوی دی، کوم خپلواک حیثیت نلري .

نوځکه اسلامي امارت پرېکړه کړې چې د جگړې داصلی فریق سره چې امریکا ده خبرې وکړي خود سیاسي بحث او مکالمې له لارې هغه دپه اړیکې چې داسلامي افغانستان اشغال پای ته ورسوي اوجنگ خپلي مظلوم افغانان پرېږدي چې پخپله خپل مسائل حل او د سولې په فضا کې ژوند وکړي .

دافغانستان اسلامي امارت پدې پوهېږي چې دخپل ملت اوهېواد دآزادۍ او دخپلوعالي اهدافو دحصول په موخه اوس دسیاسي جگړې نازک اوخورا حساس پړاوت ته ورداخل شویدی نوځکه په ډېر دقت مخ په وړاندې ځي اوله عاجلانه پرېکړو او گامونو پورته کولو ځان ساتي.

اسلامي امارت ډېر امېد نه لري اونه خپل ولس ته دا تمه ورکوي چې دروانوسیاسي هلوځلواومذاکراتو دلارې به روانه جگړه خامخا اوژرپای ته ورسېږي ځکه چې دښمن مو ډېر مکار اوچالباز دی اودسولې په اړه یې کردار لا هم مشکوک او متضاد دی که یو لورته دامریکا خاص نماینده زلمی خلیل زاد له څو میاشتو راهیسې په دوامدار ډول دسولې لپاره دامارت دسیاسي دفتر استازو سره په لیدنو او بحثونو بوخت دی اودسولې په نوم مختلفو هیوادونوته سفرونه کوي نوورسره یوځای امریکا خپل وحشت هم په بې ساري

ډول زیات کړی ؛ زموږ پر ولس پندوبمباردونو اوعملیاتوکې یې ډېرزیاتوالی راوستی دی ،هره ورځ لسگونه معصوم هیوادوال په شهادت رسوي او دوحشت دزیاتولی ترڅنګ د ناټو سرمنشې او دجنرال ډانفور په شمول امریکایي عسکري مشران له افغانستانه دامریکا او ناټو ځواکونو د نه ویستلو او دقبضې ددوام گواښونه هم کوي او وایي چې په افغانستان کې دامریکا یې عسکرو شتون دامریکایانو دحفاظت لپاره ضروري دی

نو په داسې متضاد ماحول کې افغان ولس دامریکا دسولې په نیت او اراده باور نه شي کولی اونه یې دایقین ته پرېوځي چې امریکا دزړه نه سولې کولو ته تیاره ده .

که امریکا رښتیا هم سوله غواړي نو دغه متضاد حالت دي پای ته ورسوي اودږندو بمباردونو د لارې په افغان ولس د فشارونو زیاتولو څخه دې ډډه وکړي اودسولې او مذاکراتو لپاره دباور فضاء رامنځته کولو په مقصد دې دخپلو پاتې عسکرو دسملاسي انخلاء اعلان وکړي.

اسلامي امارت پدې ښه پوهېږي چې دامریکا دالوی تنزل ځکه شونی شو چې سنگر قوي و اودهمدې قوي سنگر په برکت طالبان اوس دبري او فاتحانه موقف څخه برخمن دي.

امریکا دې دچل فریب اومنافقت نه کار نه اخلي زموږ توره الحمدلله له پخوا نه زیاته تېره ده او زموږ همدا تېره توره به امریکا هغه څه ته اړیاسي چې موږ یې غواړو ؛ اوس چې امریکایي سرتېري د امریکا په تاریخ کې تر ټولو اوږدې جگړې سخت خپلي ، ستړي کړي اوداسې مورال بایلي دي چې له مجاهدینو سره یې د هرډول مقابلې توان له لاسه ورکړی دی دلته یې پاتې کېدل دامریکا لپاره دلزیزات شرم باعث گرځي نودا اوس په دوی ده چې دژر وتلولار خپلوي اوکه دلا زیاتومالي اوځاني هلاکتونو اودلزیات شرمونکي حالت سره دمخامخ کېدولپاره دپاتې کېدوخوبونه ویني ؟

اوسنی حالت دتاریخ له نظره

تاریخ کې چې مور هېڅ هندي نه پیژنو اونه یې اتل گڼو چې داحمدشاه بابا سره یې مرسته کړې ده

دتاریخ بله برخه دافغانانو ده چې دمثال په ډول داسې لیکل کیږي

لومړی فصل پرافغانستان دامریکایانو یرغل اودهغوی ماتې اویاد امریکایې بنکیلاک د وخت اخرنې باچا محمداشرف غني دادوه خبرې چې راتلونکې نسل دعنوان په ډول وویني نور داشرف غني ښه کار هم بد ورته معلومیږي اونفرت ځینې کوي هلته بیا څوک دزرکلن هوايي دهلیزونه په جنازه کې سجدو ته فکر نه کوي

عین مثال شاه شجاع ببرک کارمل اوداکتر نجیب هم درلودی مور ټول شاه شجاع ته ځکه بد وایو چې هغه انگریزانو باچا کړی و اویا کارمل ته ځکه بد وایو چې روسانو باچا کړی و

یا محمدیعقوب خان ته ځکه بد وایو چې دگندمک تړون یې دانگریزانو سره کړی و او هیڅوک دافغانانو څخه په دې کسانو فخر نه کوي

سره له دې چې شاه شجاع دانگریزانو غلام و مگر تر اشرف غني اوکرزی وطن ته ډیر ژمن و شاه شجاع هم نه دي ویلې چې انگریزان دوطن دخرابی لپاره راغلي بلکې همداسې یې ویل چې انگریزان زموږ وطن ابادوي

تاریخ هغه علم دی چې دتیرې وختونو کړه وړه بیانوي خوتاریخ زموږ د فکر په ډول فیصله نه کوي بلکې په خپل تگ لاره لیکل کیږي

هلته بیا څوک نشي لیکلی چې زرکلن شې اویا زرکلن هوايي دهلیزونه جوړول بلکې تاریخ په یوه خبره دهرچا اصلیت معلوموي

د نن زمانې تاریخي ویارونه په دوه طرفونو ته منسوبیږي یو طرف افغانانو ته منسوبیږي بل طرف امریکایانو ته منسوب کیږي

مثلا دننې زمانې دتاریخ لیکلو د سر توري به امریکایان داسې لیکي

داتلو امریکایې سربازانو له خوا دافغانستان فتحه

هلته به دامریکایې عسکرو اتلولې لیکل کیږي اوهغوی به دخپل وطن قهرمانان ځکه یادیري چې دخپل ملت اووطن دنوم اوشان لوړولو لپاره یې شپږ زره کیلومتره لیرې جگړه کول اوشپږ زره کیلومتره لیرې یې امپراتوري چلول اودهغوی راتلونکې نسلونه به په دې ویاري لکه کټ مټ چې مور په احمدشاه ابدالي ویارو چې اته ځله یې هند فتحه کړی اوهرافغان جلا جلا په ویاري

امریکایان به په خپل تاریخ کې هیڅکله هم دکرزی غني ربانې اتلولې ذکر نه کړي چې زموږ سره یې دافغانستان په نیولو کې مرسته کړې ده لکه زموږ داحمدشاه بابا په

امريکا د افغانستان

په جگړې کې خپل حيثيت بايلو

د امريکا نيويارک ټايمز ورځپاڼې "له افغانستان څخه د وتلو مهال" ترسرليک لاندې يوه مقاله خپره کړې چې په کې يې د دې هيواد ستونزمن ماموريت او روانو حالاتو ته کتنه کړې. ورځپاڼې ويلې، امريکايي ځواکونه له هغو وگړو د ځان ساتنې لپاره د فولادي کانکريټي ديوالونو تر شاه مېشت دي، چې ټاکل شوې وه د هغوی مرسته وکړي.

د مقالې ليکوال ليکي، رسنۍ په حيرانوونکې توگه افغانستان ته کم پام کوي او د هغې جگړې په هکله چې امريکا په کې خپل حيثيت بايلوده، چندان پام نه کوي.

ورځپاڼه زياتوي، دومره لگښتونه که امريکا بل ځای کړي وای، ښايي د سيالانو سيال شوی به وو.

ليکوال زياتوي؛ امريکا تر دې مهاله داسې شرموونکې ماتې نه وه ليدلې او د نړۍ هېڅ هېواد د افغانستان په څېر د امريکا د زوال ښه سمبول نه شي کېدلی.

د ورځپاڼې په باور، په دې سربيره چې امريکا هرکال په افغانستان کې ۴۵ ميليارډ ډالر لگوي، خو په زيربنايي او نورو پروژو کې د امريکا د رقيب هيوادونو پراخه ونډه، واشنگټن ته بل شرم دی او په وينا يې "کله چې افغانستان يادېږي نو واشنگټن هغه ښار دی چې د شرم او زړه تنگوالي له امله خپلو ديوالونو تر شاه ځان پټوي"

ورځپاڼه وايي، اوس د دې وخت را رسيدلی، چې امريکا د امپراتوريو له دغه پاتې شوني غړي نه خپل ځان راټول کړي او دغه شپږمه بې ضرورته گوته له ځانه پرې کړي.

اونه څوک دکارمل په ويډيوگانو کې داسې خبره پيدا کولی شي چې هغه دې ځان د روسانو غلام بولي اود افغانستان دتخریب لپاره دې خبري کوي بلکې ترغني ځان ازاد بولي اوهم ترغني اوکرزي زيات دابادی اوترقی خبري کوي همدارنگه يعقوب خان هم د گندمک شرموونکې معاهده دخپل ځان دشخصې گټو لپاره نه وه کړي بلکې د وطن لپاره يې کړي وه همداسې عين تړون غنې هم له امريکايانو سره کړی دی

دپورتنی خبروخلاصه داسې کوم چې ددې وخت دتاريخ وياړلې څيري دوه ډوله دي ۱ هغه کسان چې پرافغانستان يرغل کړی اوافغانستان يې نيولی دی په دې کسانو به دامريکايانو راتلونکې نسلونه وياړي اودوی به فاتحين بولي

۲ هغه کسان چې دامريکايانو سره جنگيدلي دي اودوی ته يې ماتې ورکړي اوله افغانستان څخه يې شړلي دي

په دې کسانو دافغانانو راتلونکې نسلونه وياړي اودوی به خپل غازيان اوقهرمانان بولي تاريخ بيا د دهشتگرد تروريست او پنجاب لفظونه نه استعمالوي ځکه که تاسې دانژدې د روس دوخت تاريخ وگوري دهمدې وخت مجاهدينو ته هم کمونيستانو اوخلقيانو اشرار دهشتگرد د وطن دښمنان دپنجاب اوامريکا غلامان ويل مگر هيڅ کتاب اوهيڅ تاريخ به يې په همدې نومونه ونه ليکې بلکې ټول ورته دافغان مجاهدينو لفظ کارولی دی فقط د روسانو دوخت يوڅوپاتې شونواو دهغوی داوولادونو بغير چې کله کله اوس هم داشراکلیمه استعمالوي.

تا بود و ردت دعا

یوسف گم گشته باز آید به کنعان غم مخور
کعبه احران شود روزی گلستان غم مخور
ای دل غمیده حالت به شود دل بد مکن

دین سر شوریده باز آید به سلمان غم مخور
گر بهار عمر باشد باز بر نخت چمن
چتر گل در سر کشی ای مرغ خوشخوان غم مخور
دور گردون گرد روزی بر مرادمان رفت
دائمی کسان نباشد حال دوران غم مخور
بان مشونمید چون واقف نه ای از سر غیب
باشد اندر پرده بازیهای پنهان غم مخور
ای دل ارسیل فانیاد هستی بر کند
چون تورانوح است کشتیان ز طوفان غم مخور
در بیابان گریه شوق کعبه خوابی زد قدم
سرزنشهاگر کند خار مغیلان غم مخور
گر چه منزل بس خطرناک است و مقصد بس بعید
بیچ را بی نیست کان رانیت پایان غم مخور
حال مادر فرقت جانان و ابرام رقیب
جمله می داند خدای حال گردان غم مخور
حافظا در کنج فقر و خلوت شهای تار
تا بود و ردت دعا و درس قرآن غم مخور

گل خونه

همیش

تالتيولي وړپسې ده هره لاره همیش
د چا د پلو نښې دې وړي دي غباره همیش

د زړې سره رب دې وساته خو هېر مې نكړې
ما هم دوعا كې يادوه د رب لپاره همیش

څوك دې يادېږي چاپسې د زړه په رنځ اخته شوې
د چا يادو ته شو كيره يې تر سهاره همیش

اوس مې هر چاته زړې نه ورځي بلا دې واخلم
دې پرو يارې كې سر خورلې اعتباره همیش

بيا دې له درده هومره خوند اخلم چې څه ووايم؟
ته چې مسكې شي راته څرېكو كې پر هاره همیش

ما د زړه ستړي ژوندانه، ترخه څكلي قربان
ځكه ځان ساتم د زړه سترو له ازاره همیش

اوس مې پرمخ شكر ښاده، يادوي مې يو څوك
خاصو دعاوو كې كوچيه سپينه ياره همیش

شعر

د زړه رڼايي په مخونو کې خبرې کوي
لکه گلاب چې تصويرونو کې خبرې کوي
دې بعضې خلکو عشق کې نوم د لیونو گټلی
خوږې پرې ځکه جنتونو کې خبرې کوي

عجب حالت دی هغه خلک په ظالم تورن دي
رڼه چې ستا په ایاتونو کې خبرې کوي
د هغو خلکو په زرگي به خفگان څنگه راشي
چې توره شپه کې په نفلونو کې خبرې کوي
دا زلمی ځکه دې لمبو کې له خندانه شین دی
دې ته یو نور په دې اورونو کې خبرې کوي
د عشق مکتب کې چې داخل نوي په نه پوهیږي
بنديوان اوس په نظرونو کې خبرې کوي

تو هستی ملجا این بینوایان   الهی جان مارا تکیه گاهی
نباشد خاطیان را غصه از آنک   تو ستار عیوب و هر گناهی
الهی دل غنی گردیده زان دم   که بنمودی براین مسکین نگاهی
نصیب جان فنا گشتن به راحت   نصیب تن شود هم سوز و آهی

شپول

#مفتون

د وحشت شپو ته زوال درسره راوړه
وخته سپین د حق مشال درسره راوړه
چې غوږونو کې پردې د نفرت پرې کا
هغه پیغه د بلال درسره راوړه

زه په خپل خلیلي عظم مطمئن یم
نمرودي لمبې او تال درسره راوړه
د سهار باده راځه په زندانونو
د بندي ملگرو حال درسره راوړه

چې ځوانانو ته احساس د غیرت وشي
د شهیدې پیغلې شال درسره راوړه

چې راځې زموږ په کلي ته اختره
یو خوږ زیږی د وصال درسره راوړه

مجاهده دا د حورو فرمایش دی
په تندي د وینو خال درسره راوړه

جهادي وطن ته څه د فکر بازه
غلیز مرغنه د خیال درسره راوړه

چې پرې مینه د دردمن مفتون کړم ماته
ترې په اوښکو لوند دسمال درسره راوړه.

در اوج انزوایی

نیروهای آمریکایی بیست و هشت عضو خانواده اش را از دست داده است.

غنی حرف وی را قطع کرده گفت:

- شما در این بخش تخصص ندارید از همین رواجزه بدهید متخصصین در این باره تحقیق کند تا قضیه روشن شود.

اما با وجود این همه خوش خدمتی که رژیم کابل انجام داد آمریکا در پادش این حرف شنوی های وحلقه بگوشی ایشان انها را در مساله گفتگو های صلح کاملاً در حاشیه قرار داده است.

در ابتدا نماینده آمریکا حتا حاضر نبود جزئیات گفتگوهایش با طالبان را با رژیم در میان بگذارد و زمانی این کار را انجام داد غنی تلویحاً گفت که از طریق رسانه ها خبر می شود که در مذاکرات میان طالبان و آمریکا چی می گذرد.

وقتی من این حالت غنی را دیدم به یاد زمام داری کارمل افتادم، زمانی که ببرک به سر اقتدار بود می گفت:

انسان و افغان واقعی کسی است که ایمان کامل و باور عمیق به دوستی افغان - شوروی داشته باشد.

اما وقتی وی در مسکو روز های آخر زندگی اش را می گزاراند به گفته کاوه کارمل (پسر- ببرک کارمل) روس ها هر روز برای تخلیه کردن یک آپارتمان دو اطاقه برای شان هشدار کتبی می فرستاد و هم چنان داکتر روسی به هدایت استخبارات این کشور بجای تزریق امپول مسکن، پیچکاری را به وی زرق می کرد که ناراحتی کبدش (جیگر) دو چندان می کرد.

من نمی دانم روزی فرا خواهد رسید تا زمان داران از تاریخ بیاموزند یا خیر؟

در هژده سال پسین رهبران بنام جهادی، سیاسی، فعالان مدنی و... در یک نکته باهم موافق بودند و آن هم اطاعت و حرف شنوی از آمریکا در سال های گذشته هیچ حزب سیاسی، رهبر جهادی و مقام رژیم کابل جرات مخالفت با سیاست ها و عمل کرد های آمریکا در افغانستان را از خود نشان نداد حتا در مورد تلفات ملکی، اما با آمدن حکومت وحدت ملی ع- غ گراف اطاعت و حرف شنوی از آمریکا به شدت به شدت بالا رفت.

غنی و عبدالله برای جلب توجه آمریکا از سیاست های منطقوی این کشور در سطح جهان و منطقه بدون قید و شرط حمایت نمود که به گونه نمونه از موضع گیری حکومت افغانستان در قبال جنگ یاد آوری کرده می توانیم.

در بخش داخلی غنی و عبدالله مناصب مهم دولتی در اداره امور و سایر ادارات مهم دولتی را در اختیار کسانی قرار داد که دو خصیصه داشتند.

۱. مدرک تحصیلی از آمریکا.

۲. داشتن تابعیت آمریکایی

در پهلوی آن اشرف غنی و عبدالله در چهار سال گذشته در قبال تلفات ملکی که در اثر بمباردمان های نیروهای هوایی آمریکا رخ داد نه تنها خاموشی اختیار نمود، بلکه در بعضی موارد در نقش وکیل مدافع این نیرو ها ظاهر گردید. که به گونه مثال از حادثه ولایت غزنی، کونړ و هلمند نام برده می توانیم.

در مراسم که بعد از عقب نشینی طالبان از قسمت های ولایت غزنی بر گزار شده بود یکی از بزرگان قومی به رئیس جمهور کابل گفت که در یک حمله هوایی

د فكري يرغل طوفان،

د نوح نبي په څېر کشتييان غواړي!

ليکوال: م عبدالمتين عاطفي

د اسلامي امت د اتلانو او فکري مبارزينو د هڅو او اقداماتو زرين تاريخ او کرني وروښودل شي او بيا د مشق او تمرين په ډول ترې وپوښتل شي.

د اسلامي فکر احیاء او نشأۀ ثانيه د هندوستان د فاتح او ستر بت سومنات ماتوونکي سلطان محمود غزنوي-رحمه الله- حضرت محدث شاولي الله-رحمه الله- حضرت سيد حسين احمد مدني-رحمه الله- مولانا عبيدالله سندهي-رحمه الله- مولانا اشرف علی تھانوي-رحمه الله- علامه سيد جمال الدين افغاني-رحمه الله- (چې هغه د اسلامي امت او د فکري دعوت سره يې دومره مينه او عشق و، چې په دې سپېڅلې، خو اغزنه لاره کې يې د ډېرو بوختياوو له کبله د ژوند تر پايه واده او نکاح هم ونه کړه) او شهيد عبدالله عزام-رحمه الله- په خير فکري غمخوار رجال او لارښودونکي غواړي، چې د اسلامي دعوت او جهاد په عملي لاره کې وفات او ځينو د شهادت جامونه نوش کړل، خو په اسلامي فکر يې زرگونه ځوانان وروزل.

اسلامي فکر ته بلنه بايد د هر ځای او چاپيريال سره سم د سيمو د استوګنو خلکو په خپله ژبه او مناسبو اصطلاحاتو او ادبياتو سره تلقين شي، لکه د علامه سيد جمال الدين افغاني په اړه کښل شوي دي چې هغه به کله په مصر کې د هغه مهال د مستبد او ظالم واکمن پر خلاف ځوانان راپارول، نو يو دهقان او کروندګر چې په لغاتو او سياسي اصطلاحاتو به نه پوهيده، نو هغه ته به يې د ده د فکر او په کروندګري کې د کارونې د وسائلو په ترسيم

د اسلام د دښمنانو او صليبيانو د فکري يرغل د دفاع او مخنيوي لپاره تر ټولو لومړی بايد خپله سالم فکر، فکري حریت، استقلال، خودي او خود داري ولرو، د ذهني او فکري غلامي له اسارت او اسير چاپيريال نه لرې او ورسره وابستګي ونه لرو؛ ځکه چې په داسې چاپيريال او محدوده کې د انسان فکري وړتياوې کمزورې کېږي لا پسې مړاوي، کم ځواکه او بې ودې شي او د ارتقاء موانع يې زياتېږي.

د فکري يرغل مقابله به هله وکړای شو چې د پاڅه ايمان، يقين، باور او روغې عقيدې بنسټونه مو پياوړي او مستحکم وي، چې ورسره د نيکو اعمالو، اذکارو، د تعبد او تحنث په عارفانه او صوفيانه چاپيريال کې واوسېږو او د ټولو هغو لارو چارو په لټه کې شو چې انسان پرې خپل خالق ته مقرب کېږي او له شيطان او د هغه له لښکر او له تلبيساتو پرې ژغورل کېږي.

فکري دفاع، فکري جګړه غواړي؛ فکري جګړه ژمنتيا، فکري پوهنه او فکري سمبالښت غواړي؛ فکري سنگرونه، فکري مدرسې، فکري مکتبونه، فکري خانقاوې او دوامداره فکري مبارزه او مجلسونو ته اړتيا لري... او داسې مرکزونه غواړي چې د فکر او گروهې د کتابونو او ليکچرونو له مخې پکې فکري استاذان شپه او ورځ د اسلامي فکر درسونه او اصول تدريس کړي او ورته د اسلامي فکر ښېګڼې، مزایا مثبت اثرات او د کفري او غلامانه فکر او ذهنيت بدۍ او ناوړه پايلې وښودل شي.

قرآن او هېواد نه د دفاع او سرښندنې په لار کې يې د خپل مادي ژوند ستر ارمانونه او هيلې څار کړې وي.

له فکري جگړې سره هممهاله چې په نظامي ډگر کې هم پوره او برجسته فعاليت ولرو، نو د کاميابي چانس به مو بېخي باوري او نږدې وي.

د فکري جگړې ډگر د نظامي ډگر له رهبري او ادارې لا زيات قوي مديريت، وړتيا، مناسب اعداد او نور د اړتيا وړ لوازمات غواړي.

فکري جگړه هغه مردان او ميرني گټلی شي څوک چې د خپلې ټولنې د افرادو زړونه گټلی او لاسته راوړلی شي، مړه او خوبولي ضميرونه بيدارولی او په شور راوستلی شي.

د فکري يرغل د طوفان او طغيان په وړاندې د نوح -عليه السلام- په خير د عزيمت څښتن کشتيان او جالوان ته اړتيا ده.

د فکري يرغل او پرلپسې صليبي فتنو د ياجوج و ماجوج مخنيوی د سلطان صلاح الدين ايوبې او نورالدين زنګي په خير جهادي او فکري سدسکندر غواړي.

د صليبانو د فوځي او فکري يرغل، زورواکي او ماده پرستي د سور سيلاب په وړاندې د روحانيت او اصلاح د مخکښانو: حضرت عبدالقادر جيلاني -رحمه الله-، حضرت بهاؤالدين نقشبند -رحمه الله-، حضرت خواجه معين الدين چشتي اجميري -رحمه الله-، حضرت شهاب الدين مقتول سهروردي -رحمه الله- او د هډې د لوی مجاهد او صوفي مولانا نجم الدين اخندزاده -رحمه الله- په خير روحاني شخصيتونو هڅو، مراقباتو، د باطن تصفيې، د خدای -جل جلاله- د رضايت حاصلولو، د رسول الله -صلی الله عليه وسلم- د سنتو د اتباع لټون او د نفسونو اصلاح او د شيطان د مخالفت په موخه فکري چمتووالي ته اړتيا او ميرم ضرورت ليدل کېږي.

له فکري يرغل نجات، فکري انقلاب غواړي او فکري انقلاب د جهادي لارښود، ستر سياستمدار، ديني عالم، مقتدا او مبارز شخصيت مولوي محمدنبي محمدي -رحمه الله-، د لوی

سره داسې دعوت ورکاوه: "ای زما کروندگره وروره! ته چې په دې مضبوطو لاسونو او مټو سره په چاری (بېل) او کولنگ سره د ځمکې زړه څېړولی شې، نو آیا په دې لاسونو ته د دښمن ککړۍ نه شې ماتولای"

اسلامي فکر پياده کول او د فکري يرغل مخنيوی وسيع النظر خلک کولی شي، تنگ نظري او د عقيدې بخیلان هغوی چې د عقيدوي مسائلو په نوم او بهانه له جزئي او وړو فروعی مسائلو عقيدي او لانجې جوړوي دا کار نه شي کولی.

بايد زموږ د فکري ډگر لارښوونکي نه بې چوکاټه دومره فکري آزادي ولري چې اسلامي مذهب ته نه وي قائل او يا ورته احترام ونه لري او نه دومره تنگ نظري وي چې که کوم څوک له ده سره په مذهب کې شریک نه وي، نو ورته -العیاذبالله- له کافره کم نه بریښي.

له ځینو اسلامي دعوتگرو سره په ځینې مسائلو او د هغوی په تفرداتو کې اختلاف په خپل ځای دی، خو د هغوی د فکري مبارزې یادونه او ورته احترام او درناوی بايد وکړل شي.

زه -الحمدلله- د حنفي مذهب کلک پلوی، ترې قربان او پرې ویاړم، خو مذهبي افراطيت بیا له اسلام او مذهب سره ټکر، د فکري مبارزې په نازکه مرحله کې ستر خنډ او ضد عمل بولم او پایله يې تفریط راته ښکاري.

د فکري يرغل دفاع داسې رجال او استاذان غواړي چې فکري ارزښتونو ته په عظمت قائل او له مادياتو زيات معنویاتو او اعتقادياتو ته گروهمن او باوري وي.

د فکري يرغل مقابله او ډغرې فزیکي جگړې ته اړتیا نه لري.

کوټک، سوک، څپېړه، غېږ بازي، تېراندازي، ټوپک، ټانک، الوتکې، بمونو د اتومونو کارونه، او داسې نور فوځي او نظامي تجهيزات نه غواړي. البته! فکري مخلصانه هڅې، زيار او د داسې فکري ملگرو مجهز لښکر غواړي چې له عقيدې، اسلام،

قائد ملا محمد عمر مجاهد-رحمه الله- شهيد ملا اختر محمد منصور-تقبله الله-، ستر غازي الحاج مولوي جلال الدين حقاني- رحمه الله- مولوي نصرالله منصور-رحمه الله- او قومندان سيف الرحمان منصور-تقبله الله- په خير درویش صفته او اولو العزمه سرلارو رهبري ته ضرورت لري.

خو بل پلو بيا مذبذب، ماده پرست، موقع پرست، بې وفا او وارخطا ملگري د فكري جگړې په ډگر کې د سپري ملا ماتوي. د فکرونو تعمير او روښتيا د انسانانو د اړتيا وړ هغو توکو او موادو ته ضرورت نه لري چې دوی د آباديو او عمارتونو په عمرانې چارو کې ترې کار اخلي، البته! پرلپسې او هر اړخيز جد و جهد او عرق ريزي ته اشد ضرورت لري.

د فكري يرغل په ناورين جگړه کې ماتې، تلفات او ضايعات تدارک او جبيره نه لري.

آبادۍ او هستوگنځايونه چې ونړيږي، تر پخواني حالت بيا په ښه ډيزائن او نقشه آباديدلی شي، خو د فكري بنسټونو بيا رغونه له حده زيات کړاؤ او له برداشته وتلی زغم او زحمتونه غواړي.

فكري جگړه د مالي لگښتونو او انتظاماتو پر ځای فكري غنۍ، بسياینه، او د افکارو په راجلبولو او اصلاح کې په ځان باور پيدا کيدلو او فكري شيرازي ته اړتيا لري...

د فكري يرغل خلاف مبارزه کول کوم ځانگړې درسي نصاب او کتابونه، نه لري بلکې کامياب فكري طرز العمل، کاميابه دعوتي تگلاره، د داعي اخلاص، للهيت، تقوا، د خپل جهادي صف اتحاد، د خپلو مشرانو کامل اطاعت او ورته درناوی او د خلکو زړونه لاس ته راوړل دا ټول هغه څه دي چې د فكري مبارزې په لاره کې راسره پوره پوره مرسته کولی شي.

څوک چې غواړي د خپلې ټولنې د افرادو فکرونه د ښمنانو له يرغل وژغوري داسې اشخاص د فكري جگړې گټونکي اتلان او نوميالي غازيان کيدلی شي.

فكري جگړه د متقابلو خواوو تر منځ، د نظامي او مادي قواوو توازن او انډول نه غواړي، بلکې مبتکر او عبقي تفکر او د امت د وينتايه په لار کې نبوغ او نوښت ته اړتيا لري، تر څو د ښمنانو د هر دام څخه د خلاصون په لارو چارو لا د مخه خبرداري ولري.

له فكري يرغل نه دفاع حساس، بادرکه اوداسې وينښ ځوانان کولی شي چې لرليد او مطالعه يې پراخه، د ښمنانو په ټولو فكري تهجماتو واقف او د نړۍ له شيطاني طلسمونو باخبره او د خصم په ټولو مکرونو او فريونو پوه او د سياسي رنځونو په نبض پوهېدونکي ماهر طبيب ته ورته وي.

فكري جگړه دومره مهمه، نازکه او حساسيت لري چې د دې جگړې ماتې خوړلي جنگيالي بيا د بل کمربند او جنگي کرښې د جوړولو وړتيا له لاسه ورکوي او بيا د يوې بلې فكري معرکې تابيا نه شي نيولای.

کومو قومونو او ملتونو چې فكري ماته او شکست خوړلی هغوی بيا د نړۍ د ژونديو قومونو له فهرست وتلي او تاريخ د محکومو او غلامو قومونو په نوم يادکړي دي.

شخصيتونه او افراد مړه او وژل کيدای شي، خو عقیده او فکر نه مري.

فكري جگړه کې افکار داسې مړه، ژوبل او تپسي شي چې زخموه او تپونه يې نه ښکارې خو درد او څرېکي يې بيا بطئي الزوال دي چې ژر آرام نه لري.

يادښت: زما دا ليکنه د فكري يرغل څخه د ژغورنې په اړه کوم پوره تحقيقي مضمون او مطلب نه گڼم، بلکې دا څو ماتې-گودې کرښې مې اصلاً د يو متعهد ورور د لاندې پوښتنې د ځواب لپاره کښلې وې چې هغه پوښتلي و: "مونږه څنگه او په کومو طريقو کولی شو، چې د روان پراخ او هر اړخيز فكري يرغل مقابلې وکړلی شو؟

ترڅو خپل ځوان کهول له عقيدوي او فكري انحراف او بې لارېتوب څخه را وگرزوو...؟"

خليلزاد، د کابل رژيم نماينده دی، که د ترمپ...؟!

الاماره... ورځنی تحلیل

د خليل زاد دا ناسنجه څرگندونې فقط د ارگ مېشتو چارواکو د هغه موقف تائيد کوي چې هغوی هميشه له امريکا غواړي چې په افغانستان کې د دوی ترڅنگ پاتې شي، دوی ته ډالر ورکړي او د دوی د بقا لپاره اتلس کاله نور هم دا وينه زيبېدونکې جگړه وغځوي.

اسلامي امارت پخپله اعلاميه کې هيوادوالو ته د مذاکراتي پروسې په اړه وضاحت کړې، د پروسې د نه پرمختگ وجه يې ورته څرگنده کړې چې امريکايي لوری له چل ول نه کار اخلي، پر هغه اجندا چې لومړی يې ورباندې توافق کړی، له هغې يې مخ اړولی، نورې خبرې کوي، نور اهداف تعقيبوي ځکه يې پروسه له ځنډ او ځنډ سره مخ کړې.

د لومړيو غونډو پرمهال خليل زاد د اسلامي امارت استاڅو ته د امريکا پيغام داسې اورولی و، چې امريکا فقط له دې تشویش لري چې افغانستان د نړۍ خصوصاً د امريکا د امنيت لپاره خطر پېښ نکرې، او بيا د ناين اليون غوندي واقعه رامنځ ته نشي. او په همدې خاطر يې دلته پوځونه راغلي، يعنې دا ټکی د امريکا لپاره اساسي نقطه وه چې په اجندا کې شامله شوه، او طالبانو ورته وويل چې زموږ هدف د بهرنيو ځواکونو په کلي توگه وتل دی چې دا ټکی بيا د طالبانو اساسي نقطه وگڼل شوه، او په اجندا کې شامله شوه. دواړو لوريو پخپله خوښه ورباندې توافق وکړ چې په

تېره ورځ د اسلامي امارت له لوري په يوه رسمي اعلاميه کې د روان مذاکراتي بهير په اړه اندېښنه څرگنده شوه چې گویا د امريکا له لوري د ټاکل شوي مذاکراتي پلاوي پر نيت شک لري، چې هغوی په مذاکراتو کې د اصلي مسئلې پر ځای پر نورو داسې خبرو وخت تېروي چې هغه د افغانستان اتلس کلنه غميزه پای ته نشي رسولای. او دا کار ښايی مذاکراتي بهير د ډېر وخت لپاره له ځنډ او ځنډ سره مخ کړي. چې پرته به يې بيا د امريکايي لوري پر غاړه وي.

زلمي خليلزاد د دې په ځواب کې رسنيو ته وويل: که طالبان خبرې کول غواړي موږ تيار يو او که نه وي نو موږ د افغان حکومت تر شا ولاړ يو او جنگ ته ادامه ورکوو.

د زلمي خليلزاد له دې خبرو نه په ښکاره څرگندېږي چې نوموړی دا مذاکراتي پروسه هم په افغانستان کې د امريکايي اشغال د تداوم لپاره د يو تکتیک په ډول کاروي، د خليلزاد په دې جذباتي خبره کې د ترمپ د هغه دريځ استاڅولي هيڅ نه ترسترگو کېږي چې وايی،

(په افغانستان کې د امريکا جگړه بې هدفه او نا گټونکې ده، بايد چې نور له دغې پرمصرفه او بې گټې جگړې امريکا ځان راوباسي او افغانستان نور افغانانو ته پرېږدي. د همدې مقصد لپاره يې خپلې کابينې ته له طالبانو سره د مخامخ تفاهم امر کړی دی.)

راتلونکو غونډو کې به پردې ټکو بحث کوو او حتمي به ځان یوې مثبتې پایلې ته رسوو.

خو د ابو ظبی د غونډې پرمهال خلیل زاد د اسلامي امارت استاڅي ته وویل، تاسو که غواړئ چې مسئله حل شي نو ترهرڅه وړاندي به له افغان حکومت سره خبرې کوئ، او سعودي ته ما ویلي هغه به په راتلونکو ورځو کې غونډه جوړه کړي تاسو به له افغان حکومت سره خبرې وکړئ.

طالب استاڅي ورته وویل زموږ او ستاسو په متفقې اجندا کې خو دا ټکی نه و، او دا چې ته وایی له افغانانو سره خبرې وکړئ، له افغانانو سره خبرې کول زموږ خپله کورنۍ موضوع ده موږ دا اوس هم له افغانانو سره په مسلسل تماس کې یو، له تنظیمونو، سیاسینو، قومي مخورو او نورو افغانانو سره په میاشت کې درې ځله رسمي لیدني کني لرو او د راتلونکي لپاره مکمله برنامه لرو. هیڅ ستونزه موږ نلرو.

او که ستا مطلب له افغانانو نه د کابل اوسنی گډسری رژیم وي، هغه چې د جانکیري په ابتکار رامنځ ته شوي، او د نړۍ په تاریخ کې دومره بې کفایته، مفسد، نا امله، او د خپلو هیوادوالو وینه څښونکی قاتل رژیم نه دی لیدل شوی، نو دا هیڅکله افغانانو ته د منلو وړ نه دی او نه موږ هغه په رسمیت پېژنو، بیا هم موږ چې له افغانانو سره په هره سطحه خبره کوو، هغه د امریکایی الوتکو تر وزیر لاندې نه کوو، لومړی به بهرني اشغالگر هرو مرو وځي ترڅو موږ په دې متیقین شو چې موږ خپلواک افغانان یو، بیا موږ د خپل منځي مسایلو د حل کولو پوره توانمندي لرو، او هیڅکله امارت د قدرت د انحصار په حق کې نه دی، او نه غواړي چې افغانان پخپل کور کې له خپله حقه محروم کړي، نو کله چې بهرني ځواکونه ووځي بیا که له موږ افغانانو سره د ستونزو په حل کې امریکا مرسته کوي، نوره نړۍ یې کوي، موږ یې هرکلی کوو.

دا چې نن خلیلزاد د اسلامي امارت د وضاحتی اعلامیې په مقابل کې له رسنیو سره خپل موقف داسې تکرار کړ چې که طالبان

خبري کول غواړي، خبري کوو او که نه جنگ ته هم تیار یو. نو دا په ډاگه کوي چې خلیلزاد اصلاً په دې فکر کې نه دی چې د امریکایی ځواکونو پروتولو له طالبانو سره خبرې وکړي، هغه دلته د امریکا د دایم پاتې کیدلو په هوډ کې دی او د کابل د موجوده رژیم سره پر خبرو هم ځکه ټینګار کوي چې همدغه رژیم ورسره امنیتي تړون امضاء کړی او دوی ته یې دائمی اډې او د قضایي مصئونیت ترنامه لاندې د هر ډول جنایاتو ترسره کولو اجازه ورکړې ده.

نو که هرڅومره اسلامي امارت ووايي چې موږ له خپلو افغانانو سره تفاهم هیڅکله نه رد کړی او نه یې ردوو، خو ستاسو د الوتکو تر وزیر لاندې او ستاسو په خوښه موږ خپل منځي پریکړې نه کوو؛ بیا هم خلیلزاد وایی چې تاسو به د امریکایی اشغالګرو په موجودیت کې د کابل له موجوده رژیم سره خبرې کوئ.

اسلامي امارت یوځل بیا ټینګار کوي چې د اشغال خاتمه او زموږ له خاورې امریکا ته د خطر پېښیدلو موضوعات باید له خارجي لوري سره زموږ د مذاکراتي پروسې اجندا وي، او یوازې همدا ټکي کولای شي چې هم افغانستان له دې اتلس کلني غمیزې خلاص کړي او هم امریکا کولای شي چې له یوې بې گټې جګړې نه ځان وباسي.

پای .....!

په گرین ویلیج د برید وروسته نا ویلي حقایق

لیکوال: احمد فايز

روغتون ته له ډيرو لري ساحو خلک راوستل شوي وه د روغتون دننه يو تعداد خبريالان موجود ول صحفې يې ريكارډ كولې او له ځينو خلکو يې پوښتنې هم كولې چې څه پېښه وه او كوم ځای څخه راغلي ياست كه څه هم موږ د ترسره شوي برید له ځايه ډير لري وو دننه روغتون کې راته ويل د کيمرې مخته به ځانونه د پېښې اصلي هدف معرفي کوي كه څه هم ډيرو خلکو ورسره دا ونه منل.

زما د زخم د پټۍ نوبت راورسيد ډاکټرانو يو لوی پاسمان ټوټه راته له خوږ شوي لاس تاو کړه داسې بريښيدل تا به ويل چې يا می لاس مات شوی او يا هم ټول لاس می گندل شوی او بيا پاسمان کړل شوی عکسونه هم راڅخه وويستل شو ډاکټرانو ته می ډير وويل چې يوه وړه پټۍ كه څه هم ضرورت يې نشته بايد ولگوئ زه سبا امتحان لرم ليكل نشم کړای خو دوی راسره ونه منل بلا اخره چې اپارتمان ته راورسيدم اکثره خلکو خندل او د ډاکټرانو له لوري لگول شوې پټۍ يې بيرته لري کولې نو ما هم خلکو ته ورته له لاس پټۍ لري کړه او اطاق ته پورته شوم.

څو شيبې وروسته می تلویزون چالان کړ د صحت وزارت وياند وحيد الله مايار په خبرو کې ويل چې د بهرنيانو پر کيمپ د برید له کبله ۴۰ تنه ژوبل شوي چې ټول يې ملکيان دي نو ما ويل موږ خو د کمپ دننه نه وو چې موږ يې په درواغو رسنيو کې داسې وښودلو نو له ځان سره مسکۍ شوم داسې به سلگونه نور هم د افغان حکومت ادعاوو ته مسکۍ شوي وي چې موبایل می راواخيست تر څو له نورو ملگرو حال واخلم څه گورم چې موبایل سروس هم بند کړل شوی وه بيرته په مایوسۍ می موبایل کيښود او ویده شوم.

پورتنيو حقيقتونو ته كه څير شو نو جوتيري چې ياد برید دقيقتاً په گرین ویليج بهرنيانو ترسره شوی د کابل حکومت له لوري ټول (ويل) رسنيز شوي جزيات او پروپاگند اساس نلري په اصل کې دوی هغه جزيات خپاره کړي کوم چې د ښښو له وجې په لري پرتو سيمو کې سطحې خوږ شوي او د تشويش وړ ندي بهرنيانو ته د ور اوښتو تلفاتو کره او دقيق شميره تر ډيره نه رسنيز کيږي كه احيان رسنيز شي درې برخې مرگ ژوبله پټيري يوه برخه هم په درواغو سره نشر ته سپارل کيږي.

بايد وويل شي چې گرین ویليج په افغانستان کې يوازينی د بهرنيانو بشپړ کلی (زرغون کلی) دی چې نځدې شا اوخوا عام خلک د اوسيدو او ازادانه تگ راتگ اجازه نلري، نو ځکه يې طالبان هم خورا مهم هدف بولي طالبان له دې وړاندې هم درې ځل تونيدلي چې په ياد کمپ کامياب بريدونه ترسره کړي چې له امله يې گڼو بهرنيانو ته د مرگ ژوبلې سربيره گڼ مالي زيانونه هم اړولي.

د گرین ویليج څخه يوه باخبره سرچينه وايي؛ دوه افغانان څلور نيپاليان چې د گرین ویليج دروازه کې د سکيننگ دنده په غاړه درلوده او ۲۲ تنه نور لوړ رتبه بهرنيان دروازه کې د لومړي انفجار سره سم وژل شوي دي.

همدا رنگه سرچينه زياتوي؛ دننه خو بلکل تباهي شوې هلته اوس ډيره ساحه کلانبنده ده څوک هم نه پرېښودل کيږي مقصدي ځای عکاسي کړي هغه برخه ډيره ويجاړه شوې چې گڼ تعداد بهرنيان چې د کنيدا، نيپال او د بليک واټر قرارداد يانو يو مخفي مجلس درلود. دا ۲۲ تنه لوړ رتبه بهرنيان گرین ویليج ته ميلمانه راغلي ول يا د وتلو حال کې وه او يا هم دستي رارسيدلي وه چې د برید ښکار شول.

همدارنگه يو افغان پوځي افسر چې په کابل کې د خپل فاميل سره استوگن دی او په داخله وزارت کې برحال مامور (وظيفه) لري داسې وويل؛ كه چيرته دا چاودنه په گرین ویليج د بهرنيانو په کمپ شوې وي امکان نلري چې کوم بهرنی دی ژوندی پاتې وي د چاودنې شدت او قوت ته كه څير شو جوتيري بيخ يې ويستل شوی او دا ځل يو خطرناک هدف طالبانو تر برید لاندې ونيو.

همدارنگه زياتوي چې ياد برید وښودله طالبان اوس هم پياوړي او نه ماتيدونکی ځواک دی بايد نړۍ ترې څه فهم واخلي او نور له کبر او غرور ډکې څرگندونې پريگدي، بې زايه فشارونه دې نه واردوي د طالبانو ټولې غوښتنې دې ومني کنا داسې لا ډير به ووژل شي او شاهدان به يې يو.

په کابل کې يو تن د پوهنتون زده کونکی (محصل) د کابل برید په اړه داسې څرگندونه وکړه؛ شا اوخوا ۷ بجې وې سترې اطاق ته راغلم غوښتل می يو څه له ځانه سره راوړي خوراک په اطاق کې وخورم د دوهمې مړۍ سره سم لمړی می يوه جټکه محسوس کړه بيا تکه شنه رڼا خپره شوه او دومره قوي چاودنه (انفجار) رامنځته شو چې په ارزان قيمت، کابل پوهنتون، پلچرخي او نورو ډيرو ساحو کې زما ملگرو غږ اوريدلی وه او پس له قوي انفجار مسلسل دوه ساعته جگړه او ډزې سره تبادله کيدلې.

پس له دوه دقيقو برق هم کاټ شو توره تياره هيڅ په سترگو نه راليدل کيده د اطاق يوه ښښه وه هغه هم راماته شوې وه کين لاس مې د ښښې په يوه وړه پرچه سطحې زخمي شوی وه د بلدنک لاندې پور ته د راکيوټو سره سم گورم چې ټول خلک راوتلي او د يو بل څخه د واقعي په اړه پوښتنې کوي چې سمدلاسه يو انبولانس زموږ د اپارتمان مخې ته ودرید او کوم خلک چې سطحې د ښښو پواسطه خوږ شوي وه نځدې روغتون ته يوړل شول زه هم ورسره لاړم كه څه هم زخم می ډير نه ؤ.

محمد زکریا

وروستی شاگرد هم وکوچید

لیکوال : مفتي محمد گل سعید

کړه، منځنۍ زده کړې یی دزروبی له مولینا حبیب الله صاحب څخه وکړې، اوپاتې مروجه فنون یی په پېښور کې له لویو متبحرو عالمانو څخه ولوستل. د لوړو زده کړو لپاره سهارنپور ته لاړ او هلته یی دشیخ المشایخ ریحانه الهند او برکة العصر مولینا محمد زکریا علیه الرحمة دشاگردۍ وپاروگاته. ده په سهارنپور کې له شیخ المشایخ مولینا محمد زکریا رحمه الله علیه، مولینا عبداللطیف، مولینا عبدالرحمان کاملپوري، مولینا اشرف علي، مولینا منظور احمد او مولینا اسدالله صاحب (رحمهم الله اجمعین) نه لوړې زده کړې وکړې او دیوه نومیالي عالم په توگه راڅرگند شو. دا کورې مولانا عبدالحق رحمه الله علیه، مولانا شمس الحق افغاني اونورو گڼو مشایخو هم ورته داحادیثو اعزازي سندونه ورکړي و. مرحوم مولانا فراغت نه وروسته دخپل کلي په جومات کې تدریس پیل کړ او په زړه پورې تدریس یی وکړ. داچې نوموړی ډیر ذهین

دی او روح نور په تکامل شي لکه چې رحمان بابا وایی: دانفس په مثال دبرق صورت فانوس دی برق به څوک په فانوس کې اسیرنه کا شیخ القرآن والحديث مولینا محمد الله جان (دډاگی-مولینا صاحب) دمشهور عالم مولینا عبدالحکیم زوی دمولینا محمد صديق وراره دمولینا رحمت الله لمسی په ۱۳۲۵هـ ق کال دصوابی په ډاگی کې زیږیدلی دی. ددوی کورنۍ دپاکستان په خیبر پښتونخوا کې په علم اوعرفان مشهوره او یوه فاضله کورنۍ ده. نوموړی دخلورو گلونو په عمر وچې پلاریی وفات شو او وچې کله دشپږو کلونو عمر ته ورسید نوموړي بي یی هم له دې دنیا څخه رحلت وکړ او دده تربیه یی بیا خویندو ته ورپه غاړه شوه. ابتدایي زده کړې یی دډاگی کلي په ښوونځي کې وکړې. بیایي دیني علومو ته مخه کړه اوله خپل اوسني قاضي امان الله رحمه الله علیه نه یی ددیني علومو زده کړه پیل

هسې خوله دې فاني نړۍ څخه دهر دیني عالم رحلت اود دارالبقاء په لور کېده کول دمسلمانانو لپاره دغم اود ټولنې لپاره یو لوی زیان دی، خو ځینو ځینو ته الله تعالی دومره محبوبیت اومقبولیت ورپه برخه کړی وي چې مړینه یی بیا دټول عالم لپاره یوه دردناکه فاجعه بلل کیږي او په وفات یی ټول علماء، دیني تحریکونه او اسلامي نهضتونه یتیمان شي، چې یوهم له دغو عالمانو څخه دبرکة العصر اوریحانه الهند مولانا محمد زکریا وروستی شاگرد مولانا محمد الله جان صاحب دی.

شیخ الحديث مولانا محمد الله جان (دډاگی-مولانا صیب) هغه نامتو پښتون عالم و، چې دژوند دوره یی په علم، عرفان، مناظرو اوتدریس کې تیره شوه او یوه دنیایي له خپل علم اوفیض نه سیرابه کړه. دمرحوم مولانا اخلاقی اومعاشرتی روحيې باندې تبصره کولو څخه ځانته لوی دفتر جوړیدای شي خو ظاهره ده چې دنیته له پوره کیدلو نه وروسته مرگ حق

فطين اودقوي ذهن خاوندونوروزانه به یی(۴۸) کتابونه طالبانوته تدریسول اوپه دې توگه یی دتدریس لړۍ جاري وه. په ۱۴۰۷ق/۱۹۸۶م کال کې په ډاگۍ کې دمظهرالعلوم په نامه دیوې لویې دیني مدرسې دبنسټ ډبره کیښوده اوپه همدې مدرسه کې یی تدریس پیل کړ، چې ترمرگه پورې یی دالړۍ جاري وه. داحادیثو دوره به یی تدریسوله اوپه سلهاوووطالبانوبه دده په مبارکو لاسونودفضیلت پگړۍ تړلې. دروژې په مبارکه میاشت کې به یی دقران عظیم الشان تفسیراوترجمه هم کوله، چې دلرې اوپرتوسیموڅخه به ورته زده کوونکي راتلل اوله څخه به یی فیض اوعلم حاصل کاوه.

دکابل جامعه فاروقیه

دافغانستان دطالبانوپردین اوشریعت مین اسلامي تحریک دواکمنۍ په خپله شپږکلنه ناکراره موده کې نه هیږیدونکې، دیني، سیاسي، اجتماعي داسې لاس ته راوړنې ترلاسه کړې دي چې له ده څخه دمخه حکومتونویوه هم نه وه کړې، سره له دې چې هرډول امکانات هم ورسره و، چې دهغوله جملې څخه یوه ددیني مدارسوتاسیس و. کله چې طالبانوکابل ښارونیوه اودافغانستان زیاتره سیمې یی له خپل واک لاندې راوستې نودهیوادپه سطحه یی په ټولوولایتونوکې لویې لویې دیني علومو مدرسې جوړې کړې. ددغو مدرسوشاگردان به تکړه زده کوونکي اومبارزمجاهدین ول. دکال زیاته برخه

به په درسونواخته و اودضرورت په وخت کې به دجنگ لومړیوکرښوته تلل اوهلته به یی دخپل دښمن په مقابل کې په ډیرشجاعت اوپوره میرانه جهادته ادامه ورکوله. دوی په کندهارکې جامعہ عمرجوره کړه، په جلال ابادکې یی جامعہ صدیقیه، په خوست اونوروولایتونوکې یی هم ددیني علومودتدریس اواشاعت لپاره لوی لوی مرکزونه جوړ کړل اودتدریس لپاره یی دغومدارسوته دگوتوپه شمیر وتلي عالمان دهیوادله گوت گوت اودپښتونخواه آیالت څخه راټول کړل. په دې لړکې دطالبانودهغه وخت دمعارف وزارت وتلي وزیراوماناند شخصیت ښاغلي مولوی امیرخان متقي صاحب (الله تعالی دې دلزیاتو خدمتونولپاره اوږدژوند ورکړي) په کابل کې د (الجامعة الفاروقية) په نامه یوه لویه دیني مدرسه جوړه کړه. دامدرسه په خپل وخت کې له گردوڅخه لویه دیني مدرسه وه، چې په خپله دافغانستان طالبانوزده کړې په کې کولې. دمدرسې مؤسس جناب متقي صاحب داستاذانو تنخا اودطالبانو غذائي لگښت له بیت المال څخه ورکاوه. ښاغلی متقي صاحب چې سیاسي بصیرت اوپوهه لري، هڅه یی داوه چې ددې مدرسې لپاره دگوتوپه شمیرنامتومدرسین اوعالمان له لراوبرنه راټول کړي اودامدرسه دهیوادپه سطحه دعلم اوعرفان عظیم مرکزوگرځي. هماغه و چې په خپل دې هدف کې کامیاب شو اوعنده مدرسین یی دې جامعې ته راغونډکړل. داجامعه چې گن

شمیرطالبان په کې روزل کیدل اوپه افغانستان اوپاکستان کې یی نیک شهرت خپور و، د موقوف علیه اولویې دورې په شمول گردنفون په کې تدریس کیدل اومولینا حمدالله جان صاحب رحمة الله علیه په کې دصدرالمدرسین اوشیخ الحدیث په صفت ټاکل شوی و. مرحوم مولینا په همدې مدرسه کې زیات شمیرطالبان وروزل چې دتدریس ترڅنگ یی دقرآن عظیم الشان ترجمه هم کوله، او په شریعت غبرادیوکې به خپریدله. دده ترجمې ته به دطالبانودامارت لوړپوړي چارواکي اووزیران هم کیناستل.

مولینا صاحب چې دعمرزیاته برخه یی ددیني علوموپه تدریس کې تېره کړه اوزیات شمیرشاگردان یی جامعې ته وړاندې کړل، دوه ځلې دجمعیت علماء اسلام دگوند لخوادمولینامفتي محمودرحمة الله علیه په هڅه قومي اسمبلۍ ته نوماندوتاکل شو، خومتاسفانه چې قومي اسمبلۍ ته یی لاره پیدانکړه اوپه یوڅورایوپاتې راغی. ده دکشمیرپه جهادکې برخه اخیستې اوداسلام دمقدس دین داعظیمه فریضه یی هم اداکړې ده. مولیناصاحب په عقیدوي لحاظ داسلافویوه ښه نمونه و، دده امثال ډیرکم ترسترگوکیږي. ده دامام ابوحنیفه رحمة الله علیه مسلک ته په زړه پورې خدمتونه وکړل اوپه دې لاره کې یی بې دریغه قربانۍ ورکړي دي. دفکراونظرپه لحاظ زمونږداسلافو بهترینه نمونه و او هروخت یی دلامذهبواولارورکوخلکوسره

مبارزې اومناظرې کړي دي .دحق دلارې لاروی ؤ اوددښمنانو دسترگوڅار گنړل کیده نوموړی د علم او تدریس په ډگر کې یو جامع عالم، د دعوت اوتبلیغ په ډگر کې یو عظیم مصلح اوددعوتگر، د سیاست او حکومت ولي په برخه کې یو ځیرک سیاست پوه او په ولسي او ټولنیزو مناسباتو کې یو ټول منلی ملي او اجتماعي شخصیت و .

د مولانا صاحب ټول ژوند داسلامي علومودخدمت، تدریس ، تصنیف او سیاسي جهداومبارزې نه عبارت ؤ اومړینه یې یوه لویه اونه جبرانیدونکې ضایعه ده، الله تعالی دې دمرحوم اومغفورکړي دیني اوعلمي خدمتونه قبول کړي اوورثه ؤ اوشاگردانوته دې صبراوزغم ترڅنگ دهغه په مسیرباندې داستقامت اوتلوتوفیق ورپه برخه کړي .

مولاناحمدالله جان صاحب جامع ،وتلی دیني عالم اودعرفاني افکارو خاوند ؤ .له طالبانواومجاهدینوسره یی دزړه تعلق اومحبت درلود،بالخصوص زمورپه هیوادباندې دپخواني شوروی یرغل په ضد دافغانانودجهادله دورې نیولې داوسني امریکایي یرغل په خلاف دتاریخي جهادتردورې دخپلوافغاني ورونوپه ننگه اوملاتړولارؤ اودژوندترپایه یی داسلامي امارت لارویانوته دعاگانې کولې .

تصوف اوعرفان:

مولیناصاحب دظاهري علومو ترڅنگ په تصوف کې هم لوی لاس درلود، دنوښار دشیخ المشایخ مولینا

عبدالسلام علیه الرحمة(پیرسباک باباجي صاحب) لاس نیوی یی کړی ؤ .اودهغه مشرخلیفه ؤ .ده ته صندل باباجي علیه الرحمة،مارتونگ باباجي اومولانامحمدنذیرطرازي دتصوف په څلور وواړه طریقوکې اعزازی سندونه ورکړي ؤ .

مولینا صاحب له غیرمقلدینواوپنچ پیرانوسره په عقیدوي لحاظ ډیرضددرلود اوله هغوی سره یی زیاتې مناظرې کړيدي.ده په حرمینوشریفینوکې له پنچ پیر مولیناصاحب (محمدطاهر)علیه الرحمة سره اوهم له یووهابی عالم سره مناظرې وکړې اوپه هغوی دواړوبرلاسی شوچې بیاورته دمنظرحرمین اومدرس حرمین القاب ورکړل شول . مولیناصاحب یوځل په حرم شریف کې دقران عظیم الشان دتفسیراوترجمې تدریس پیل کړ ،چې ۱۳سپارې یی هلته تفسیراوترجمه وکړه اوپاتې ۱۷سپارې یی دسمندرپه اوږده سفرکې تدریس کړې چې په دې توگه یی دتفسیردوره پای ته ورسوله .ارواښاد مولانا یوعظیم مربي ،کامل ولي اوسترمحدث ؤ،چې په نقلی اوعقلی علوموکې یې لوی لاس درلود .

تصنیفات:

(۱) البصائرلمنکري التوسل بأهل المقابر(داکتاب یی په اختلافي مسائلوکې لیکلی دی اودترکیبې دحکومت لخوا څوکرته چاپ شوی دی .

(۲) مجمع الاشعار(دشعرونوتولگه)

(۳) په وظائفوکې رساله

(۴)دبخاري شریف شرحه

(۵)دقران کریم تفسیر(مظاهرالقران فی خلاصة التفاسیر)

خلاصه داچې مرحوم مولانا بحرالعلوم، مجمع العلم والفیضان لوی شخصیت وه اودپاک نفس مطمئنه اورااضیه حیثیاتوخاوندوه مونږده ته په عالم قدس کې دحق تعالی ذات اقدس له حضوره دمرضیه مقام موندل غواړو .

ریښتیاخبره داده چې ددې لوی علمي شخصیت دفضیلت داسمان د لمروفات یوازې دده دکورنۍ لپاره مصیبت نه دی بلکه دټول پاکستان اواسلامي جامعې لپاره خصوصاً دعلم اوفضل خاوندانولپاره لوی مصیبت اونه جبرانیدونکې ضیاع بلل کیږي .

عربی شاعروایی:

اذمات ذوعلم وفتوی
فقد وقعت من الاسلام ثلثة

مولیناپه اسلامي تاریخ اوسیرت کې پروفیسر،په تصوف کې دمحی الدین ابن العربی نعم البدل اوپه فلسفه ،منطق اوطب کې دابونصرفارابی اوشیخ ابن سینادافکاروخزانه اوپخپله ددې فنونو نامتومجتهد،معانی اوبیان کې دفتازانی مثیل،اوپه علم اخلاق کې دجلال الدین دواني،په اسلامي تاریخ کې دابن خلدون اوابن کثیرسیال ، په احادیثوکې دعلامه شاه انورشاه کشمیری لوی نائب اوپه تفسیرکې دامام رازی درازونو،دفقهې په احکاموکې دحضرت امام ابوحنیفه رحمه الله دافکارواودمذهب په حصه کې دمقابل سره یوسترمارشال اودفلسفه

الاحكام والمواظب دبیانلودحلقې دویم غزالي ؤ.

دمرحوم مولانا ډیر شاگردان شته چې هریو یی لوی علمي شخصیت دی خواوس هم دمولینا په استاذی اودهغه څخه داستفادې کولو په حقیقت معترف دي اوهریودغه اعتراف دخپل علمي مقام اولیاقت داثبات لپاره قاطع برهان گڼي. دغه نومیالی عالم او عارف په افغانستان او پاکستان کې په زرگونو شاگردان لري چې هر یو شاگرد یې د خپل وخت نامتو عالم گڼل شوی دی.

مړینه او هدیره:

دمرحوم مولانا مطمئننه روح دده دفانوس جسد څخه دهفتې په ورځ دولواراده وکړه اودکل من علیهافان قطعي فیصله دخدای پاک په حکم په ده باندې دتطبیق کیدومرحلې ته ورسیده اودعلم دالوی غرد(۱۰۵) کلونوپه عمرپه حق ورسید. دروان کال (۱۴۴۰هـ ق) دجمادی الاولی دمیاشتې په (۷) مه، چې د۲۰۱۹ میلادي کال دجنوري د ۱۳مې نیټې سره سمون خوري، دیکشنبې په ورځ دماسپښین په دوه بجویی دجنازې لمونځ دنوموړي دلمسي- مولانا اسدالله مظهري په امامت اداکړای شو. دنوموړي په جنازه کې دانسانانوداسې لوی سیلاب ؤچې شمیری ناشونی ؤ. ویل کیږي چې دغورغشتو دمولانا نصیرالدین اودشاه منصور دمولانا عبدالهادي (شاه منصور باباجي) په څېر دده په جنازه کې دگډون والوشمیر له شمیره زیات ؤ. دپاکستاني میډیاله خولې چې په جنازه کې یی اته

لاکه کسانو شرکت کړی ؤ. د مرحوم جنازه په موټر کې په داسې حال کې هدیرې ته یووړل شوه چې په زرگونو خاصو او عامو خلکو ورسره پیاده مسنونه مشایعت کاوه، او پخپله پلرنی هدیره کې دخپل مرحوم پلاراونیکه ترڅنگ خاوروته وسپارل شو. مشایخو اواکابرو عالمانود مرحوم مولینا پگړی دنوموړي دزامنو (مولانا اشفاق الله، مولانا لطف الله اومولانا انعام الله اودلمسي- مولانا اسدالله مظهري په سرورکیښوده او لمسی یی مولانا اسدالله مظهري د حضرت شیخ صاحب خای ناستی وگرځول شو. مولینا صاحب د جرأت، استقلال او په خپل مشن کې د استقامت او د دعوت او تدریس ډگرونه خپلو خای ناستوزامنواولمسیانوته پریښودل، خپله ترې لار او د اجل داعي ته یی لیک ووايه. الله تعالی دې دوی ته هم د لوي پلار په نقش قدم د تللو توفیق نصیب کړي.

دجنازې ترادا کولومخکې دجمعیت علماء اسلام دگوندنایب امیرمولانا فضل علي حقاني. د احمدعلي لاهوري رحمه الله شاگرد مولانا عبدالرحمن (تهاني باباجي) دتخت بایي. دمفتی محمد فریدرحمه الله خلیفه مجازمولانا صدیق احمدقریشي.

دمولانا زکریارحمه الله خلیفه مولانا عزیزالرحمن هزاروي. دجمعیت علماء اسلام گونددهزارې امیرمفتی کفایت الله. دشیرگر دارالعلوم مهتمم شیخ الحدیث مولانا محمدقاسم. دشاه

منصورشیخ الحدیث نورالهادي (صاحب حق). دمفتی فریدرحمه الله فرزند ارجمندخواجه حسین احمد. دجمعیت علماء اسلام گوند لخوا دپښتونخوا امیرمولانا گل نصیب خان. دپنجاب مولانا قاضی ارشدالحسیني. دپېښوردقاسم علي جومات خطیب اود تحفظ ختم نبوت امیرمولانا مفتی شهاب الدین پوپلزی او دجمعیت علماء اسلام دگوند دمشرمرحوم مفتی محمود فرزند ارجمند مولانا عطاء الرحمن تقریرونه وکړل اودده محاسن، صفات، کمالات، علمي سیر، سیاسي جدوجهد، اصلاحي خدمتونه او..... یی خلکوته بیان کړل.

شیخ الحدیث مولانا مغفورالله باباجي، شیخ الحدیث مولانا عبدالحلیم دیرباباجي، شیخ الحدیث مولانا عبدالرشید شینواری دننگرهار، مولانا شجاع الملک، مولانا محمد سعیدهاشمي، دطریقت مرشدقاري بشیراحمد صاحب، اونور زیات خواص راغلي ؤ، چې دټولو نومونه راوړل ناشونی دي. کله چې مولانا صاحب خاوروته وسپارل شو، نولړ وروسته دجمعیت علماء اسلام گوندامیرمولانا فضل الرحمن صاحب هم تعزیت اوفاتحې ته راغی اودمولانا صاحب زامنواوقریبانوته یی دتسلیت مراتب وړاندې کړل.

اولادونه:

مولینا صاحب څلورلوني اوڅلورزمان لري. مشرزوی یی مرحوم پروفیسر- مولینا فضل الله سلیم (گولدمیدلست)، دویم یی مولانا انعام الله، دریم یی

د يوه صحابي ځينې پوښتنې ستر پيغمبر ﷺ څنگه ځواب کړې؟

مولينا لطف الله جان چې د مدرسې ناظم دی، څلورم يی مولينا شفاق الله خان نومېږي.

په پای کې هغه چې بناغلي الفت صاحب د زړه وينادعلامه سيد جمال الدين افغانی د جنازې دراوړلوپه مناسبت کړې ده ، زه ځان مجاز گنم چې دهغې څو غوره اشعار د مرحوم مولينا د جنازې وړلو او فاتحه اخيستلو په نسبت راوړم:

بې حسابې څاڅکي توی په بحر وېر شي
له لکونو کروړونو یو گوهر شي

مرغلرې ډیرې اوزي له دریابه
کوم یوه په کې زیور د غاړې ور شي

عالمونه پیدا کړي بې حسابې
په دنیا کې د څو تنو تاج په سر شي

د خلقت له کارخانې نه کله کله
په جهان پیدا یو بل شاني بشر شي

چې رڼایې په ملکونو کې خپرېږي
ټول عالم لره څرگنده لکه لمر شي

پښتنه مور هسې زوی لوی کاپه غېږ کې
په وطن او په جهان نامي پسر شي

ډیر پوهان ورته سرتیټ په شاگردۍ کړي
ډیر لویان یې په تعظیم مخې ته ور شي

همیشه یی قدر کړي په عالم کې
څوک چې لوی په علم و فضل او هنر شي

هسې نوم هسې نشان یی شي په برخه
چې لوی فخر د ملت او هم ټبر شي

څوک چې وری شي مزار ته که بیناوي
ورته بیرته بیا د پوهې لوی دفتر شي

رسواله ﷺ: خلکو ته لاس نیول پرېږده (سوال، خیرات، او طامع مه کېږه).

۱۴- څنگه مې روزي پراخه کړم؟

رسواله ﷺ: تل په اوداسه گرځه.

۱۵- کوم شی د دوزخ اور سړوي؟

رسواله ﷺ: روژه نیول.

۱۶- کوم څیز د الله ﷻ غصه کموي؟

رسواله ﷺ: په پټه صدقه او صله رحمي.

۱۷- تر ټولو غټ بد کار کوم دی؟

رسواله ﷺ: ناسمه رویه او بد اخلاقي.

۱۸- تر ټولو ستره نیکي څه ده؟

رسواله ﷺ: نېک اخلاق، عاجزي، په غم صبر او رضا بالقضی.

۱۹- غواړم چې زما ستر او پرده وشي؟

رسواله ﷺ: ته له نورو خلکو پرده کوه.

۲۰- له رسوايي او شرمندگۍ څخه خلاصیدل غواړم؟

رسواله ﷺ: له زنا څخه ځان ساته.

۲۱- څه وکړم، چې دعاوي مې قبولې شي؟

رسواله ﷺ: حرام مه خوره

۲۲- د الله ﷻ له قهر څخه د ځان ساتل غواړم؟

رسواله ﷺ: په خلکو باندې غصه مه کوه.

۲۳- غواړم چې په الله ﷻ او رسول الله ﷺ یې گران شم؟

رسواله ﷺ: کوم څه چې الله ﷻ او پيغمبر ﷺ ته یې گران دي، هغه خپل محبوب جوړ کړه.

۲۴- غواړم چې د قیامت پر ورځ الله ﷻ ته پاکیزه وړ مخکې شم؟

رسواله ﷺ: له جنابت وروسته سم دستي غسل کوه.

منبع: (کنز العمال - ۴/۴۱۵۴)

۱- اې پيغمبره ﷺ! په کوم شي گناه ښل کيږي؟

رسواله ﷺ: په اوښکو، عاجزی او ناروغۍ سره.

۲- زه غواړم چې ستر عالم شم، څه وکړم؟

رسواله ﷺ: تقوی غوره کړه، عالم انسان به شي.

۳- غواړم چې شتمن شم، څه وکړم؟

رسواله ﷺ: قناعت کوه، مالدار به شي.

۴- غواړم چې یو نېک انسان اوسم؟

رسواله ﷺ: خلکو ته گټه رسوه.

۵- غواړم چې عادل انسان شم؟

رسواله ﷺ: کوم څه چې ځانته خوښوي، هغه نورو ته هم خوښوه.

۶- غواړم چې د الله ﷻ په دربار کې ځانگړی مقام ولرم؟

رسواله ﷺ: ډېر ذکر کوه.

۷- غواړم په احسان کوونکی واوسم؟

رسواله ﷺ: الله ﷻ ته داسې عبادت کوه، گویا ته هغه وینې یا داسې چې هغه تا ویني.

۸- غواړم چې ایمان مې پوره اوسي، څه باید وکړم؟

رسواله ﷺ: ښه اخلاق ولره.

۹- غواړم چې د الله ﷻ تابع داره انسان شم؟

رسواله ﷺ: فرايض په کلکه سره ونیسه (مه یې قضا کوه).

۱۰- غواړم چې په قیامت کې په نور (رڼا) سره پاڅېږم؟

رسول الله ﷺ: پر خلکو له ظلمه ځان وساته.

۱۱- غواړم چې الله ﷻ په ما رحم وکړي؟

رسواله ﷺ: ته پر نورو خلکو رحم کوه.

۱۲- په گناهونو کې کمی غواړم؟

رسواله ﷺ: په کثرت سره استغفار کوه.

۱۳- غواړم چې د ښه عزت څښتن شم؟

مذکر لتي عمل باید شفا وي

عبید - تنویر

او پوښتنې را ولاړې نه کړي

پکې ترسره کېږي امدادګي وښوده، چې متاسفانه دامريکايي پلاوی مشر خليلزاد یوناڅاپه اوله توقع خلاف اعلان وکړ چې هغه ددوحی دغونډې له دائيريدو وړاندي غواړي دهندوستان، چين اونورو هيوادونو ته سفرونه وکړي.

دکتونکو له نظره دخليلازاد دغه نازيياحکرت او عهد شکنی له شک پرته داپوښتنه راوړلاره کړه چې خليلزاد لکه چې اوس هم دافکر کوي چې دسياسي عمل او هڅو ترڅنگ ديولې پرسوده او بې معنا فشارونو حربي وکاروي او له دغه کار څخه دکابل مزدور او شپږدلی رژیم گروبيدونکي حالت ته دخو ورځولپاره نوره تکیه اوڅه طمعه ورکړي

که خبره همداسې وي او خليلزاد قصدا دغه ناغېږي اوخلاف ورزي ترسره کړي وي فکرکووچې نوموړي په دې حساس پړاو اوداعتماد سازی په خوراناڅکوشييوکې ديودول تيروتنې ارتکاب ته ملاتړلي

ځکه داسلامي امارت اوامريکا ترمنځ دخبرو پيل شوی بهير ډيرباريک اوپه ابتدايي مرحلي کې قرارلري او دواړو لوروته په کار دي چې له معمولي جټکو اودبې باوري له هرډول شهاد څخه يې وژغوري

نو ښه به وي چې خليلزاد دخپل ورسپارل شوی ماموريت شفافيت اوروغ نيتی ته کلک متوجه ووسي او له هغو داغونو اوشکوکو يې مصون وساتي چې دمذاکراتو له مستوا او کچ مېچ سره سمون نه خوري .

په افغانستان اوسوريه کې د رواني جگړې دخاتمي او کراري په باب دامريکادولسمشر- (ټرمپ) ورستيوصريحو څرگندونو اويولې عملي گامونو داهيلي راوتوکولي چې نوموړی غواړي امريکا له هغو مغلقو اوپيچيده وو بحرانونو او بې پايو جگړو راوباسي کوم چې امريکا په لوی لاس رامنځته کړي اواوس ور ته ددرانه سرخوړی اورسوايي سبب گرځيدلي

ټرمپ له سوريی څخه دامريکايی پوځيانو وتل اړين وبلل اوورپه ورځ يې دانخلا لړی پيل کړه، دهغه ترڅنگ يې اعلان وکړ چې دافغانستان په جگړه کې دوی له ناکامی او ستونزو سره مخ دي پوځي سرچيني اوجنرالان ورته مسلسل دروغ وايی نو اړ دي چې له افغانستان څخه هم خپل پوځيان راوباسي اودهمدی لپاره يې له طالبانو سره سوليزي هڅي اومذاکرات پيل کړي ترڅو دټولو امريکايی عسکرو وتلوته زمينه برابره شي

اسلامي امارت هم په همدې منظور چې امريکايان په افغانستان کې درواني ۱۸ کلني جگړې اصلي لوری اوجهت دی امدادګي وښوده ترڅو دافغانستان دمعضلي دحل په باب دامريکا دبهرنیو چارو دوزارت له لوري دگمارل شوي استازي ځلمي خليلزاد سره دخبرو اومذاکراتو بهير پرمخ يوسي، چې دقطر او ابوظبی ناسته يې عملی ثبوت وو

دابوظبی له غونډې ورسته ټاکل شوي وه چې بله غونډه به دجنوري په ۸-۹ نيټه دقطر هيواد په پلازمينه دوحه کې سرتړه رسوي داسلامي امارت مذاکراتي پلاوي په دې نيت چې ياده غونډه به په ټاکلي نيټه جوړه شي اورغنده مذاکرات به

ش : همدرد

د یو فریب کار جاسوس (لارنس آف عربیه)

مکاري او د صحرائي عربو ساده گي...

چې لومړی یو چا په پوځي میدان کې خپل دښمن مات کړی خو کله چې هم هغه مات شوي دښمن خپل جنگي تاکتیک ته لږ تغیر ورکړی ناڅاپه یې خپل شکست په بري بدل کړی ددې لپاره چې په اسانه او لنډه دغه تاریخي حقیقت وفهموو چې استعمارگرو دساده تاکتیکونو په غوره کولو سره ډیرې لویې او تاریخي بریاوې د خپل ځان کړې، په لنډه ماضي کې د برتانوي ښکېلاک او د ترک عثماني خلافت ترمنځ د جگړې شالید ته ور ځو او هلته گورو چې کله د جزیره العرب په نیولو کې برتانویان په پوځي میدان کې ترکانو مات کړل او هغوی یې دوسپنو نینو چیچلو ته اړکړل! خو هغوی د ترکانو دغه پوځي بری دیو ساده تاکتیک په غوره کولو سره د تاریخي شکست سره مواجهه کړ د کوم له امله چې دخو ښارونو پرته نور ټول جزیره العرب د برتانوي لخوا اشغال او د عثمانیانو له لاسو ووت دگرمن تامس ایډورډلارنس (۱۶ اگست ۱۸۸۸ — ۱۹ می ۱۹۳۵) د برتانوي پوځ هغه افسرو چا چې د لومړي نړیوال جنگ پر مهال د عثمانی خلافت واک لاندې عربي سیمو (جزیره العرب) کې د خلافت په ضد عربي ملت پالان بغاوت ته و هڅول هغوی یې منظم و منسجم کړل او بیا یې دخپل هیواد د گټو لپاره

هرکله چې کفري ځواکونو په پوځي ډگر کې د مسلمانانو په لاس خپله ماتې لیدلې او یا پکې د کلک مقاومت سره مخ شوي ، هغوی ددې پر ځای چې د جگړې او مقابلې نه لاس په سر شوي ، وای د مسلمانانو پر خلاف خپل جگړه ئیز تاکتیک ته په تغیر ورکولو سره یې خپل شکست په بري بدل کړی او مسلمانانو ته یې په څو چنده زیات قوي نقصان او تاوان رسولی نن ورځ موږ (افغانان) دیو ولس په توگه د تاریخ دیوې سترې جگړې تیر یرو او دنړۍ دیو ډیر لوعصري ځواک له لوري پر موږ یرغل شوی دی ، زموږ خاوره او هیواد یې اشغال کړی او په مقابل کې یې د غیور افغان ولس په مرسته اسلامي امارت په یو تاریخي او دفاعي جهاد او مقاومت لگیادی ، له نیکه مرغه چې اتیا په سلو کې امریکا په پوځي ډگر کې شکست خوړلی ... او د تینبښتي او مندې په حال کې ده... خوبیا هم د تاریخ د یو شمیر لوستونکو سره اندیننه شته چې هسې نه امریکا په پوځي ډگر کې د شکست غچ دکومې بلې لارې څخه واخلي او دهغې په مقابل کې دافغانانو روان بری (خدای مکړه) په شکست بدل نشي او تردیره حده داندیننه په ځای هم ده ولې کله چې موږ تاریخ ته مراجعه وکړو نو یقیناً په تاریخ کې داسې پېښې شته

استعمال او استخدام هم کړل، په همدې کردار ترسره کولو هغه دنړيوال شهرت نه برخمن شوی او په همدې وجه ورته دلارنس آف عربييه لقب يا خطاب ورکول شو، هغه د ملت پالنې په نوم دبعغانو په تنظيمولو او پورته کولو سره عربي سيمې (اوسني عرب هيوادونه) دعثمانيانو دواک څخه بيرون کړې او عربان يې داسلامي خلافت په ډنگولوپسي راپورته کړل

کنه په ۱۹۱۵زکې څه مهال چې انگریزانو په عربي سيمو دیرغل په نتیجه کې دترک پوځ او مجاهدینو لخوا غاښ ماتونکی گذار وخوړ او هغوی (انگریزان) يې دوسپنې نینوچيچلوته اړکړل په خاصه توگه د ۱۹۱۶ د ترک ډگرمن خليل پاشا له لاسه کومو لس زره انگریزانو عبرت ناک او دردناک شکست وخوړ، دهغه په وجه دانگریزانو باور راغی چې دپوځي يرغل دلارې عثمانيانو سره جنگ کول گران دی، هغوی دخپلې يوې پخوانۍ فارمولې(بېل يې کړه ايل کړه) له مخې لارنس ته دنده ورکړه چې ژر دعربو د محلي سردارانو او مشرانودباور ترلاسه کولو هڅې پيل کړه اوددترکانو پخلاف دملت او ژبنۍ کرکې په خوړولو دترکانو په ضد د پاڅون او بغاوت رامنځته کولو کونښن وکړه

لارنس چې له وړاندې ښه روانه عربي ويله، هغه عربي کالي په تن کړل او د ملت او ژبې په نوم دعربانو پورته کولو دسازش په جوړولو يې کار پيل کړ، دلته دياودنې وږده چې لارنس له وړاندې څخه هم په دې کار کې تجربه اوسابقه درلوده هغه آن په (۱۹۱۱ز) کې دبصرې په يو هوټل کې خپله يوه استخباراتي شبکه پرانيستې وه، په کومه کې چې ور سره دوه عربي ځوانان هم ملگري ول، په دغه زمانه کې هغه سره يوامريکائي يهودي هلک هم يوځای شو، هغه دده سره ډير کومک وکړ، داچې هغه ډير ښکلی و، عربي ځوانان به يې دخپل ښايست په لومو کې ښلول اوبيا به يې په ترکانو باندې بريدونو ته هڅول!! انگریزانو لارنس ته هدايت وکړ چې دبرلن څخه بغدادته دريل گاډي پټلۍ جوړيږي، ته سملاسي په اړه يې بشپړ معلومات راټول کړه او لندن ته يې واستوه! او هم

يوشميرداسې مؤثر خلک غوره کړه چې په اسانه دهغوی ضميرونه پيرل کېدای شي

دغو ورځو کې دعراق او برلن ترمنځ داورگاډي پټلۍ دفرات تر سينده غځېدلې وه او دسيند بره په پل جوړولو کارروان و، لارنس دتاريخي اثارو دکارپوه په توگه راغی هغه ته څېرمه يې کندنې پيل کړې، دتاريخي اثارو په نوم کندنې په ظاهره دهغه بهانه وه، اصلي موخه يې دبرلن او بغداد ترمنځ دريل گاډي پټلۍ جوړيدو جاسوسې کول و، دهمدې ځايه به لارنس هره ورځ معلومات ليکل او لندن ته به يې استول

هم هلته لارنس دخپل بل هدف ترلاسه کولو لپاره دغدارانو د مندلو تلاش پيل کړ، دپوره زيار وروسته يې دترک پارلمان يوه غړي سليمان فائيزي ته ځان ورساوه او هغه ته يې دښکار لومې خوړې کړې، دزياتو پيسو دلالچ په ورکولو يې برتانيې سره دهمکارۍ بلنه ورکړه، ليکن فائيزي چون هوښيار سړی و او په ارادو يې پوی شو، هغه په ډير حقارت ددغه وړاندیز رد کړ او هم يې ورته په مخ يوه درنه څپېړه ورکړه! او له ځانه يې وشاړه، خو لارنس مايوس نشو، هغه يو زيرک انگریز و، دسليمان فائيزي څخه يې ژر ځان گوښه کړ او دښه زيات غور او سوچ وروسته يې پريکړه وکړه چې دجزيرة العرب په سياسي او لوستو خلکو کې دبرتانيې لپاره باوري خلک مندل امکان نلري، ولې چې لوستي او باسواده عربان دبرتانيې له عزايمو نه خبر او اگاه دي، هغه دصحرائي(بدوي) عربانو دباور ترلاسه کولو پريکړه وکړه او ددې لپاره يې دبديوي عربانو دتيرايستلو لپاره دمسلمانانو د مذهب او دين لباس اغوستلو اراده وکړه او لاړ دبصرې په يو مسجد کې يې داسلام قبلولو اعلان وکړ، عربي کالي يې په تن کړل لاړ په بدوي عربانو کې يې دخپل هدف لپاره کارپيل کړ او هغوی سره دهغوی په خيمو او کيږديو کې ديره شو، په هغوی (بدوي عربانو) يې دبرتانيوي پوښونو د بوجۍ خوله هم ورخلاصه کړه اوهره مياشت به يې دوه لکه پاونډ پر هغوی ويشل، په دې سره نالوستي او دنړۍ دحالاتو او

بدوي عربانو څخه قوي کارواخيست اوځای په ځای يې د ريل پټلۍ جوړولو په کارگرو باندې بريدونه کول په ۱۹۱۷ز کې يې د ترک پوځيانو نو په يو ريل گاډي باندې حمله وکړه او پکې اوياتنه ترک پوځيان يې ووژل

په پوځي ډگر کې عثماني پوځيانو

برتانويان او نور متحدین

پريننبودل چې هغوی

جزيرة العرب

ونيسي، زکه

په جنگ کې

هغوی په

انگريزانو او

متحدينو باندې

برلاسي وو، خو

بنکاري چې استخباراتي

څار يې کمزوری و، د عربي

سردرانو او بدوی عربانو څار او مراقبت ته هغسې چې ضرورت وو دوی نه کاوه او نه دهغوی ترمنځ دانگريزانو دجاسوسی شبکو فعاليتونو ته متوجه نه ول بالاخر برتانيې دلارنس آف عربييه په واسطه ټول بدوي عربان دترکيې پر ضد بغاوت ته آماده کړل او په دې توگه يې ځان ته دلېرو پيسو په عوض کې دبدوي عربو يومستقل لښکر کرايه کړ خو عثمانيانو بيا هم ونکړای شول چې دلارنس آف عربييه دجاسوسی کړنو پهخلاف گام پورته کړي، دلارنس اف عربييه په وينا: يواځې هغه پخپل لاس ۷۹ دريل پټلۍ پلونه الوزولي هغه وايي: په دې کار کې دومره ماهر شوی وم چې پلونه مې په داسې طريقه به الوزول چې په سائنسي توگه به ريزه ريزه شول خو بيا به هم پخپل ځای ولاړ وو، ددې گټه به موږ ته داوه چې هرکله به ترکانو غوښتل چې هغه له سره بيا ورغوي، مجبور وو چې ټول و نړوي او بيا يې ملبه له هغه ځايه بل ځای ته نقل کړي او د بل ډپل جوړولولپاره

دمسلمانانو داجتماعي مصالحو څخه غافل اوناخبري بدويان دهغه دومره کلک ملاتړي شول چې په ډيرو صفتونو به يې نه مړيدل او ورته دخپل مهربان، محسن او مربي القاب يې ورکړل، دبدوي عربانو په واسطه لارنس ځان د ترکانو لخوا دمکې

مکرمې تروالي حسين الهاشمي پورې

ورساوه اوهغه يې هم

ډير ژر پخپله غوړه او

چربه ژبه گمراه

کې، په شيشه

کې د پاسبان

حرم دبنډولو

وروسته

لارنس ټول پام

دحسين الهاشمي

زامنو (عبد الله، فيصل،

زيد، علي) ته کړ او هغوی ته يې

ويل: سادات تاسويست او بيا هم دنورو ترلاس لاندې غلامي کوئ! په پيل کې هغوی څلور واړو دلارنس خبرو ته چندان توجه ورنکړه خو دخپل اصرار او ټينگار کرار کرار دترکانو څخه متنفر کړل آن تردې چې يوه ورځ هغوی دخپل کور دکړکۍ څخه په ترکانو ډزې وکړې او په دې سره په عربو کې دترکانو خلاف بغاوت پيل شو او په دې سره لارنس ډير خوشال شو چې بس هڅو يې رنگ راوړو او لندن ته يې دخپلو برياوو اطلاعات وليږل چې اصل لوبه اوس پيل شوې ژربه برتانيا بری ترلاسه کړي

لارنس دبدوی عربانو ترمنځ دمحسن او مربي مقام منډلی و، په ټول جزيرة العرب کې هغه دترک عثماني خلافت پرضد ورته نور بغاوتونه منظم کړل، هغه دبدوي عربانو سره يوځای دترکيې پوځيانو په قافلو به حملې کولې په خاصه توگه ترکيې نه حجازته دريل گاډي دروانې پټلۍ دمخنيوي په لړ کې يې د

له سره ټولو خامو موادو راوړو ته به اړ وو، په دې سره به هغوی ته دوه تاونونه رسېدل یو به یې وخت ورباندې ډیر تیر شو بل به یې ورباندې مصرف څلور چند ډیر شو

نن دهغو عربانو لمسیان او کړوسیان دچا پلرونو او نیکونو چې دلارنس آف عربیه سره په یادو جنایتونو کې برخه اخیستې په ژاړه او فریاد دي، وایي د دوی نیکونو او پلرونو ډیر بد کړي چې دخو پیسو په عوضو کې یې دومره سترخیانتونه دخپل هیواد او خلکو سره کړي اردن پلازمینې (عمان) څخه څلویښت میله لري پرتې سیمې (الدوره) په استقامت عثماني ترکانو د عربي صحرا دننه تر ۶۰۰ میله پورې دریل گاډي پټلۍ غځولې وه خو دلارنس آف عربیه په لمسون دهغه عربي پیروانو هغه ټوله ونړوله؛ د کومې وران وېجاړ پاتي شوني چې اوس هم د عربو په صحرا کې یو خوا بل خواته شیندل شوي پراته ښکاري، شیخ العظون دا لدوره سیمې یو قبایلي مشر او سردار دی وایي: الدوره یوه بیرته پاتي او غربت ځپلې سیمه ده که د دوی پلرونو دعثمانیانو سره خیانت نه وای کړی نن به د دوی دسیمې حالت بدل واودوی به په اقتصاد لحاظ دشال او جنوب سره نښتي وو هغه دا راز هم پټ نکړ چې نیکه یې دعثمانیانو دریل گاډي پټلۍ په الوزولو کې لاس درلود او فکر به یې کاوه چې دا معمولي تباهي ده خو نه پوهیده چې دابه یوه اوږده او نه هیریدونکې تباهي گرځي ددې ټولو ترشاه د مکار لارنس لاس و هغه صحرائي عربان په ډیر لږ قیمت واخیستل او بیا یې د یو منظم لښکر په توگه دترکانو خلاف وجنگول

برتانیا کې دلارنس په جاسوسی او دهغه په لاس ته را وړنو فلمونه جوړ شوي او هغه یې دبرتانیه ترټولو کامیاب او هوښیار جاسوس په توگه نومولی همدا راز دهغه په ژوند گڼ کتابونه لیکل شوي، بې شمیره ډرامې او داستانونه ورباندې کښل شوي دهغه دخپلویادانښتونو کتاب په انگریزي علاوه په دولس نورو ژبو کې هم چاپ شوی دی او دنیږدې یوې پیړۍ تیریدو وروسته هم چاپ اوبازار لري .

شیخ العظون دانگلستان دبرستېل پوهنتون د کارپوهانو دیوتیم سره ددې لپاره همکاري کوي چې په جزیره العرب کې څو هغوی دستر عربي انقلاب دپلانونو په اړه دلومړي نړیوال جنگ وروسته یوه لویه سروې ترسره کړي او په خاصه توگه د یاد انقلاب په منظمو کې دلارنس اف عربیه کردار و څیړي چې هغه په څومره مهارت، دقت او پوهه د عربو په زړونو او مغزو کې دملت پالنې مفکوره پیچکاري کړه او بیا یې هغه څنگه په دومره جوش او غورځنگ راوسته چې له امله یې ټول جزیره العرب د عثمانیانو دواک څخه ووت ؟

نو دتاریخ ددغه باب په مطالعه کې ډیر دپند او عبرت نه ډک مواد مندل کېږي کاشکې دموخوده اسلامي نړۍ واکمن او عام وگړي دخپل مغلوب حالت دبدلولو پخاطر له دغو موادو پخپلو پلانو او ستراتیژیو کې اوددښمن دعزایمو شنډولو په برخه کې کار واخلي او په سړو مغزو کینې او فکر وکړي چې د دوی دښمن څومره مکار، عیار، چلاک، فریب کار او بیدار دی او په مقابل کې یې دوی څومره ساده گان، غافله اوناپوه دي... نن ورځ موږ ته په دې داستان کې دعبرت او پند سبق پروت دی، بیشکه امریکا په پوځي ډگر کې دتاریخي شکست سره مخ ده ټول هغه افغانان چې دهیواد په ازادۍ او سوکالۍ مین دي باید امریکا ته دا موقع ورنکړي چې هغه د کومې بلې لارې په غوره کولو سره خپل روان شکست په بري باندې بدل کړي او هغه دخپلو جاسوسي شبکو له لارې دنورو دسیسو او توطیو په رامنځته کولو دمیرني افغان ولس تاریخي میرانه او قهرماني په سیند لاهو هغه غلامان او اجیران چې دامریکا لپاره دخو ډالرو په بدل کې خپل ولس او هیواد وال وژني هغوی دي هم تري پند واخلي چې سبا ته به د دوی اولادونه او نسلونه هم د دې پلوه ملامت او پره بولي چې دوی دخپل هیواد دگټو په مقابل دامریکا دگټو لپاره کار او غلامی کوله په دوی به خپل راتلونکي نسلونه لعنتونه وایي او په یادولو به یې شرم او خجالت محسوسوي ...

په اسلام کې د دنيوي علومو ارزښت

م عماد

يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا، --- وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ.

او ښکاره خبره ده چې دا کار هله ممکن دی، چې مسلمانان په مادي علومو کې که تر نورو وړاندې او کم نه وي، که يې سيالان نه وي نو سپک به وي، چې سپکوالي يې دنيوي او اخروي خطرناکې پايلې لري، لکه دا نن چې مسلمانان ورسره عملاً لاس په گريوان دي.

(۴) په قرآن مجيد کې ځای ځای په کائناتو کې د الله تعالی د شتون او د هغه د صفاتو (علم، قدرت، حکمت ...) د ښوونښانو يادونه کړې او انسانانو ته يې سپارښتنه کړې، چې په هغې کې فکر وکړي. دا فکر کول په معاصروخت کې يوازې په ساينس بڼه کېدلای شي، هر څومره چې يو مسلمان عالم د کائناتو په اسرارو خبر وي هماغومره د قرآن مجيد د اعجاز په رابرسېره کولو او د رسول الله - صلی الله عليه وسلم - د حقانيت د اثبات لپاره روڼ استدلال کولای شي.

(۵) قرآن مجيد د روزی پيدا کولو، او دنيوي ژوند په برابرولو امر کړی دی: **وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا، --- فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ، --- رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ** او دا کار لکه څرنگه چه بنيابي هغسې يوازې په علمي پرمختگ ممکن دي.

کله چه دا جوته شوه، چې دنيوي علم (ساينس) د دغسې مهمو شرعي احکامو او واجباتو د پرځای کولو وسيله ده او پرته له هغه ناشوني دي، نو له همدې کبله ډېرو علماوو د دنيوي علومو زده کړه فرض کفايي بللې ده؛ ځکه چې يوه اصولی فقهي گډه قاعده وايي چې: **ما لا يتم الواجب الا به فهو واجب**، هغه څه چه واجب پرته له هغه نه پرځای کېږي هغه هم واجب دی. په عين وخت کې له دغه علومو څخه مخ اړول د امت د ضعف او ضرر مهم لامل دی. د يادې قاعدې خور بله قاعده وايي چې: **ما ادى الى الحرام فهو حرام**، يعنی مخنيوی يې پکار دی، چې دې ته په شريعت کې (سد الذرائع) وايي، چې دغه دواړه قاعدې بيا د بلې پراخې مقاصدې قاعدې تر چتر لاندې راځي چې هغه هم د

زه په اسلام کې د علم په اوچت مقام نه غږېږم - ځکه چې په شرعي نصوصو کې چې کوم ځای د علم فضيلت په مطلقه توگه ياد شوی، جماهر علماء وايي چې د هغه نه مراد شرعي علم دی خو پدې شرط چې نيت د الله تعالی رضا وي؛ نو ځکه مخامخ موضوع ته راځم او په څوټکو کې رڼا پرې اچوم:

لومړی: مادي (دنيوي) علوم د ډيرو شرعي احکامو د پرځای کولو وسيله ده، د بېلگې په توگه:

(۱) د اسلام او مسلمانانو د دښمنانو مقابله او د دغې مقابلي لپاره تياری کول او وسايل برابرول پر مسلمانانو فرض دي.

الله ﷻ فرمايلي دي: **وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ**.

په دې آيت شريف کې مسلمانانو ته د جگړې په وسايلو او اسبابو د ځانونو چمتو کولو باندې امر شوی دی.

او بل ځای ورته امر کوی چې: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِزْمَكُمْ**، دلته هم په پام او حذر کولو امر شوی دی او د اصولو علماء وايي چې مطلق امر ووجوب افاده کوي.

(۲) علماء وايي چې د شريعت اصلي موخه د هغو پنځو شيانو ساتل دي، چې انسان ورته ديني او دنيوي ضرورت لري، هغه عبارت دي له: دين، نفس، مال، عقل او نسل څخه. دغه پنځه ضروريات ساتل لکه څرنگه چې بنيابي هغسې نن سبا پرته له مادي او دنيوي علومو ستونزمن دي، يا په بل عبارت يوازې د همدې علومو په ترلاسه کولو ممکن دي.

(۳) اسلام له مسلمانانو غواړي چې همېشه برلاسي او د نورو په مقابل کې عزتمن واوسي. د هغوی په وړاندې د تيتوالي احساس ونه کړي، دا لا څه چې عملاً تر نورو تيت او هغوی ته محتاج وي، الله ﷻ فرمايلي دي: **وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ، --- وَلَنْ**

علماءو سره منل شوې قاعده ده: للوسائل احكام المقاصد، يعني مباح وسيلي د مقاصدو حكم لري، همدا راز يوه بله فقهي متفق عليها قاعده وايي چې (الضرر يزال) ضرره لريگي كيږي، او شك نشته چې د مسلمانانو اوسني حالت ترهر پخواني وخت ډېر تاواني حالت دی او بايد ليرې او بدل کړای شي.

دوهم: د پورته يادو شويو قواعدو پر بنسټ دنيوي علوم فرض کفايي گڼلی شو لکه وړاندې چې يې يادونه وشوه، زه به دلته د څو پخوانيو او اوسنيو نامتو علماءو خبرې لنډې وړاندې کړم:

① امام غزالي په خپل احياء علوم الدين نامتو کتاب کې وايي: فرض کفايي علم هغه علم ته وايي چې د ژوند په چارو کې ترې رغېدل نه كيږي لکه طب چه د بدن د پايښت لپاره اړين دی، او لکه حساب چې د معاملاتو، ميراث، وصيت او نورو شيانو د ويشلو لپاره اړين دی، همدا راز د صنعتونو اصول هم فرض کفايي دي لکه بزگري او رخت او بدل، خياطي او داسې نور.

② همدا راز امام نووي په خپل روضة الطالبين نومي کتاب کې وايي: خيڼې عقلي علوم چې ورته اړتيا ده فرض کفايي دي لکه طب او حساب.

③ امام عز الدين ابن عبد السلام وايي په خپل قواعد الأحكام فی مصالح الانام کتاب کې وايي: طب لکه د شريعت په شان د روغتيا او د بدن د سلامتيا، د رنځور يو د علاج او چغ کولو لپاره وضع شوی دی دواړه يعني شريعت او طب د گټو د راسته راوړلو او مفاسدو د له مينځه وړولو دنده لري.

④ امام ابن القيم په خپل الطرق الحكمية کتاب کې وايي: هغه صناعات چې ټولنه ورته اړتيا لري، لکه بزگري، رخت او بدل، ودانۍ جوړول او داسې نور شيانو باندې خلک مکلف کړي، ځکه چه د خلکو گټې يې له هغونه شي خوندي کېدلای، نو له همدې امله خيڼې شافعي او حنبلي فقهاوو ويلي دي چې ددغو کارونو زده کول فرض کفايي دي.

⑤ همداراز شيخ محمد رشيد رضا په خپل المنار نومي تفسير کې ځای ځای پدې خبره ټينگار کړی دی، مثلاً: هغه يوه ځای وايي:

(... نو ځکه علماء وايي چه ټول هغه صناعات او فنون چه انسانان ورته په ژوند کې اړتيا لري د ديني فرائضو څخه دي، که ټول امت د هغې کوم يو پرېږدي يې له ناتوانه کسانو نور ټول گنهگار او د الله ددين مخالف گڼل كيږي، په همدې فکر او همدې عقیده د اسلام د برم ځلی پيړۍ دنک ولاړ وو) بل ځای پر مسلمانانو باندې د دينمن په وړاندې د تياري په ترڅ کې وايي: چې مسلمانان بايد توپونه، جنکي الوتکې او کبنتۍ... ولري، او دا هر څه په ساينس پورې تړلي دي نو ځکه دغه علوم په ننني عصر کې په مسلمانانو واجب دي.

⑥ شيخ ابن عثيمين وايي د خيڼې دنيوي علومو زدکړه لکه انجنيري، طب اوداسې نور هېڅ باک نه لري، بلکه که د چا نيت سم وو اجر هم ورکول كيږي، ځکه دا علوم د نورو شيانو لپاره پکار دي، نو له همدې کبله خيڼې علماء وايي چې د طب زده کړه فرض کفايي ده.

درېم: د دنيوي علومو زده کول په اصل کې مباح کار دی، خو که د چا نيت دا وي چې مسلمانانو ته خدمت وکړي بيا په طاعاتو کې شميرل كيږي، ځکه چې دا شرعي منل شوې قاعده ده چې مباح کار په بڼه نيت په طاعت او د ثواب په کار بدلېږي، حتی که د خپلې ميرمنې سره کوروالي، او يا ورته په خوله کې گوله ورکول هم وي لکه په حديثو کې چې راغلي دي.

څلورم: ددغو علوم د زدکړو شرائط برابرول او د هغو خپرول د اسلامي حکومت درنه او اساسی دنده ده.

پنځم: معلومه خبره چه د دنيوي علومو څخه مراد يواځې هغه علوم دي چې مسلمانانو ته يې روا گټه رسيږي، خو هغه علوم اوفنون چې گټه يې ناروا ده په خپل اصلي حکم پاته دي.

شپږم: ددنيوي علومو ترڅنگ هر مسلمان پدې مکلف دی چې د شرعي علومو هغه برخه زده کړي چې خپل ورځنی ژوند کې يې ورته اړتيا ده، د ديني او عصري علومو يو ځای زده کړه يوازې زمونږ او ستاسې په هېوادونو کې دود نه دی خو په خيڼې هېوادونو کې بيا اکثره خلک دواړه ډول ته لاس رسي لري، لکه مصر چې اکثره شېخان يې اوچت عصري زده کړې لري.

اووم: دادی څوک نه وايي چې که داسې وای نو پخواني علماءوولي په دې علومو دومره ټينگار نه دی کړی، ځکه چې هغه وخت چا ته ددغو علومو ارزښت نه وو معلوم، او نه يې له گټې او اهميت دومره څرگند وو لکه نن چې څومره دی، فقهي مهمه قاعده وايي: لا ینکر تغير الاحکام بتغير الزمان، يعني د هغه اجتهادي فقهي احکامو چې د مفاسدو او مصالحو په پرتله، او يا په عرف او عادت ولاړ وي د وخت په تيريدو سره بدلېدل د نيوکې وړ کار نه دی.

اتم: په پای کې د يو ټکي يادونه راته مهمه ښکاري، او هغه دا چه خيڼې خلک په ملايانو او علماءو نيوکه کوي چې هغوی دنيوي علومو ته چندان ارزښت نه ورکوي او يا بد ورته وايي، سره ددې چې دهغوی دغه کار په اصل کې صحيح نه دی، خو هغوی دومره ډېر ملامت هم نه دي ځکه چه زمونږ په ټولنه کې به چې ډېرو ځلمکيو په مکتب کې يو څو ټکي زده کړل نو ځان به ورته له بده مرغه دوهم انشتاين ښکارېده او په ملايانو او ديني علومو ملنډې وهل به ورته د ترقۍ او پرمختگ ښه ښکارېده.

لنډه دا چه: که د مسلمانانو سره رښتيا هم د هغسې باعزت ژوند غم وي لکه څرنگه چې ددې امت سره ښايي نو بايد چې په شرعي معيارونو منضبط دنيوي علم لاس ته راوړلو هوډ وکړي!

والله المستعان، وعليه التّکّان

د شهيد حاجي هيواد (ملا جيلاني آخند)

ژوند او کارنامو ته کتنه

قاري سعيد

شهيد ملا جيلاني آخند

شهيد حاجي هيواد چې اصلي نوم يې ملا جيلاني دی د ملا غلام فاروق زوی، په قوم تايمني چې په ۱۳۵۵ لمريز کال کې يې د غور ولايت د تيورې ولسوالۍ د جوی سوراخ په کلي کې په يوه دينداره کورنۍ کې دنيا ته سترگې پرانيستې وې.

د دوی کورنۍ د ملايانو کورنۍ وه، پلار او ترورنه يې ملايان او مدرسین وو، نو ځکه يې له کوچنيوالي ديني علومو ته مخه کړه او ابتدائي ديني زده کړې يې له خپل پلار او ترورو څخه پيل کړې. د روس ضد جهاد په اواخرو کې د دوی کورنۍ له غور ولايت څخه د هلمند ولايت نادعلي ولسوالي ته راغله. ملا جيلاني نوی ځوان و چې د ديني علم په حصول پسې يې د سفر موزې پېسو کړې او د پاکستان د بلوچستان ايالت کوټې ښار ته لاړ.

ديني زده کړې او د جهادي ژوند پيل

هغه وخت چې په پاکستان کې تر پنځه ميلونه زيات افغان مهاجرين اوسيدل، د پاکستان په بلوچستان او خيبر پښتونخوا ايالتونو کې گڼ شمير د مهاجرينو کمپونو او د افغانانو په سلگونو ديني مدارس هم فعال وو. ملا جيلاني آخند په همدې مدرسو کې ديني زده کړې پيل کړې او ډيره موده د کوټې په ښار کې د مولوي

هغه زلمی چې د فيروز کوه په ډبرينه لمن کې د غرني غاټول په شان راوټوکېد، د هلمند په دښتو کې ستر شو، د حق کليمې د لورټيا لپاره د جهاد او مبارزې په يون کې د هندوکش تر غېږې لاړ، په افغانستان د امريکايي يرغل نه وروسته يې د هلمند د واشير له غرونو د پاڅون بيرغ پورته کړ، پوره شپاړس کاله د طاغوت له دجالي لښکرو سره وجنگېد او په پای کې د معرکې په ډگر هغه وخت د دښمن لاس ته ولوېد چې ټپي بدن يې بې سده او له غورځنگه لويدلی و. دغه اتل زلمی چې شهيد جسد يې د دښمن له زندانه راووت ملا جيلاني آخند نومېده، چې د هلمند په جهادي معرکو کې يې د (حاجي هيواد، حاجي جانان او حاجي غمي) په نومونو غږ کاوه. دلته غواړو د دغه اتل مجاهد د ژوند پايه راواړوو او يوه شيبه يې خاطرې راټاندې کړو.

محمد ابراهيم صاحب په نوم د يوه مشهور ديني عالم په مسجد او مدرسه کې واوسيد. په همدې کلونو کې په افغانستان کې د کورنۍ جگړې د پای ته رسولو او عام شوي فساد د محو کولو په تکل د طالبانو اسلامي تحريک له کندهاره پيل شو. خو مياشتې وروسته چې طالبانو د افغانستان جنوبي او جنوب ختيځ ولايات نيولي و او د هرات پر لور د پرمختګ په حال کې و، ملا جيلاني هم درسونه پرېښول او د يوه مجاهد په صفت د طالبانو له اسلامي حرکت سره وصل شو.

د اسلامي امارت په لیکو کې جهادي خدمت

ملا جيلاني آخند د اسلامي تحريک په لیکو کې جهادي خدمت د هرات له جهادي کرنډو څخه پيل کړ، چې د مولوي عبدالقدیر صاحب تر مشرۍ لاندې يې جهادي فعاليت کاوه، د نيمروز له فتحې وروسته څه موده په نيمروز ولايت کې و او هلته يې د شهيد ملا نور الحق آخند تر مشرۍ لاندې نظامي او بيا د معارف په برخه کې ملکي کارونه ترسره کول.

وروسته نوموړي د هلمند ولايت په جهادي مدرسه کې درسونه پيل کړل او هر وخت به چې د هلمند له جهادي مدرسې څخه جهادي کرنډو ته تشکيل کيده ملا جيلاني آخند به يې برخوال و. په دې لړ کې نوموړی د هغه کاروان ملگری و چې د سالنگ له تونل ووت، بغلان يې ونيو او بيا په کندز کې محاصره شو. د دې محاصرې په مهال ملا جيلاني په لومړي ځل تپي شو او اوه مياشتې په کندز کې پاته شو. د شمال د سترو فتوحاتو په کاروان کې چې د فارياب له ولايت پيل شول او بيا جوزجان، سرپل، مزار شريف، سمنگان او د بغلان دوشي او کيان دره فتحه شول، ملا جيلاني د هلمند جهادي مدرسې د تشکيل د مشر مولوي حبيب الله صاحب تر مشرۍ لاندې د دې جهادي کاروان برخوال. وروسته نوموړي په کندز کې هم ډيره موده جهادي خدمت وکړ او د تخار په دوهمه فتحه کې يې هم گډون درلود.

د اسلامي امارت د واکمنۍ په اواخرو کې نوموړي په هرات ولايت کې خدمت پيل کړ، هلته د جهادي ملگرو مشري وروسپارل

شوه او بيا به له هرات څخه بيلابيلو جنگي کرنډو ته ورته، چې ډير ځله به يې غور او نورو نږدې ولاياتو کې د مخالفينو د بغاوتونو د خپلو لپاره تشکيلونه کول.

د امريکايي يرغل د پيل په مهال چې کله د هيواد په بيلابيلو سيمو کې مخالفين او د امريکا گوداگان راپورته شول، له دې جملې د هرات ولايت په ختيځو ولسواليو لکه د پښتون زرغون، کرخ او اوږې ولسواليو کې د تورن اسمعيل او غازي محمد په مشرۍ جگړه مارانو حملې پيل کړې، ملا جيلاني آخند د دغو حملو د مخنيوي لپاره له خپلو ملگرو سره يادو ولسواليو ته لاړ، د طاقچې، تاغون کوه او گروه په سيمو کې يې بيا بيا د امريکا گوداگان په شاوتمبول، په همدې وخت کې د کرخ ولسوالۍ مسؤليت وروسپارل شو. خو دی په کرخ کې و چې دمزار شريف او شمالي ولاياتو له سقوط وروسته د هرات ښار په منځ کې جگړه پيل شوه، ملا جيلاني آخند له خپلو ملگرو سره هرات ته راغی، خو دا چې په هرات کې جگړې زور واخيست او امريکايي الوتکو هم سخت بمبار کاوه طالبانو له هرات ښاره د شينډنډ ولسوالۍ خواته عقب نشيني وکړه. يوه ورځ بعد دوی هلمند او په دوهم ورځ کندهار ته راغلل او بيا يې په کندهار کې شل ورځې د امريکايي اشغالگرو او د هغوی د گوداگانو په خلاف په ميرانه مقاومت وکړ. په کندهار کې د وروستي مقاومت په مهال د جگړې قومنده خپل د امير المؤمنين ملا محمد عمر مجاهد په غاړه وه، هرې خواته به چې ضرورت و مجاهدين يې ليرل، د شهيد ملا جيلاني ملگری حاجي بشير وايي، په دې وخت کې موږ پنجوايي او د ښار شاوخوا نورو سيمو ته بيا بيا لاړو تر څو که امريکايان عسکر پياده کړي نو حمله به پرې وکړو. وروسته د ملاصاحب په امر د معروف او ارغسان خواته وليږل شوو. د ارغسان لخوا گل اغا شيرزی د امريکايانو په ملتيا را روان وو. موږ يې مخه ونيوله او څو ځله مو په جگړو کې ټينستې ته مجبور کړ، خو وروسته گل اغا د معروف له ولسوالۍ لار چپه کړه او د تخته پل طرف ته لاړ. ملا جيلاني آخند او ملگري يې تر هغې ورځې په معروف کې و چې

طالبان د کندهار له ښاره ووتل. له هغه وروسته ملا جيلاني اخند د هلمند په نادعلي کې خپل کور ته ستون شو.

د امريکايي اشغال پر ضد جهاد

د امريکايي اشغال په لومړي کال ملا جيلاني اخند څه موده د هلمند د مرکز لښکرگاه په بولان سيمه کې د مسجد امامت وکړ، وروسته موسی کلا ولسوالۍ ته لاړ او هلته يې د مشديانو په سيمه کې د شيخ مولوي محمد لعل صاحب په مدرسه کې ديني درسونه وويل. په دوهم کال نوموړي په نادعلي کې خپل پخواني ملگري طالبان سره راټول کړل او پر دې يې مشوره ورسره وکړه چې څه کوو او د امريکايانو په خلاف جهاد څرنگه پيلوو؟

د نوموړي ملگري حاجي بشير وايي په دې مجلس کې مو په جهاد توافق راغی، بيا زه او ملا جيلاني لاړو يو موټر سايکل مو رانيو او د واشير ولسوالۍ په خوا لاړو، د واشير غرونو ته په دې اراده ورغلو چې د خپل جهادي مرکز او پناه گاه لپاره په کې ځای پيدا کړو. د واشير غرونه مو خوښ شول، يو ځای مو د مرکز فعالولو لپاره غوره کړ، بيا مو په همدې غرونو کې مالداران او محلي اوسيدونکي وليدل، هغوی هم د امريکايي کفري اشغال ضد احساسات درلودل او موږ ته يې د همکارۍ ډاډ راکړ.

له دې وروسته مو همدلته په غرونو کې د لويو ډبرو تر منځ سایه جوړه کړه، همدا مو لومړنی مرکز شو. بيا مو لوښي، خوراک شيان لکه اوږه، غوړي، چای، پلمېټ وغيره په چنده پيدا کړل، څو ملگري مو نور هم راسره کړل او دغه غرنی جهادي مرکز مو فعال کړ.

د امريکايي يرغل په دريم کال چې د لومړنيو انتخاباتو لپاره تياری روانې وې، تر دې وخته زموږ د ملگرو شمير تر لسو تنو زيات شوی و، خو تر اوسه مو کوم جهادي عمليات نه وو کړي، يوه ورځ په دوو موټرو کې چيرته روان وو چې د هرات په سرک مو د حکومتي موټرو يو کاروان وليد چې ۱۲ موټر و. همدا کاروان مو تعقيب کړ او مخې ته ورسره تېر شو د دلارام په ساحه کې مو ورته کمين ونيو. دا چې له کاروان سره امنيتي کسان ډير نه و، نو په بريد

کې د کاروان ټول موټر تخریب او گڼ شمير برخوال يې له منځه لاړل.

له دې حملې څه موده وروسته مو يوه شپه د هلمند ولايت د واشير ولسوالۍ په مرکز بريد وکړ، ولسوالي مو ونيوله او دښمن ته دروند زيان ورسيد. امريکايانو او داخلي گوداگانو په موږ پسې عمليات را وايستل غرونو ته راغلل خو موږ په غرونو کې ځای بدل او ملگري متواري شول. د ملا جيلاني اخند (حاجي هيواد) تر مشرۍ لاندې د مجاهدينو دې ټولي په هماغو لومړيو کلونو کې د واشير او دلارام په مربوطاتو کې بيا بيا جهادي بريدونه ترسره کړل، د شوراب په ساحه کې يې د دښمن څو پوستې فتحه او غنائم يې ترلاسه کړل. د واشير په غرونو کې خفيه مرکز چې تر څلورو پوږي فعال وو، هغه وخت مجاهدينو پرېښود چې په هوارو سيمو او کليو کې د مجاهدينو حضور علني شو او دښمن له اطرافي علاکو وتښتيد.

يو عجيب تصادف

کله چې د امريکا خلاف جهاد له پيله څو کاله تير شول، نو دا مهال د شهيد حاجي هيواد په غرني مرکز کې د مجاهدينو شمير هم زيات شوی او لسگونو ته رسيدلی و. حاجي بشير کيسه کوي چې يوه ورځ طيارې ډيرې گرځيدې خو هدف يې معلوم نه و، په همدې ورځ ناڅاپه حاجي هيواد وويل چې درځۍ د واشير ولسوالۍ په مرکز حمله وکړو. زموږ له ځايه د واشير تر مرکز ۱۲ ساعته پياده لاړ وه، خو ملگري روان شول او تر ماښامه يې د ولسوالۍ مرکز ته ځانونه نږدې کړل. ماښام مو په ولسوالۍ حمله وکړه، گڼ شمير گوداگي عسکر د ولسوال په شمول له منځه لاړل، ولسوالي فتحه شوه او مجاهدينو ته ډير غنائم په لاس ورغلل. په سبا خبر شوو چې امريکايانو زموږ په مرکز خورا ستره چاپه وهلې، دروند بمبار يې ورباندې کړی او بيا يې گڼ شمير ځانگړي ځواکونه پياده کړي تر څو مرکز محاصره او مجاهدين له منځه يوسي. خو دا چې زموږ ملگري له مرکز وتلي وو او يوازې دوه تنه مجاهدين مو د پيره دارۍ لپاره پرې ايښي وو، هغو دوو تنو هم په غره کې ځان مخفي کړی

و، نو ځکه د امریکایانو دغه لوی عملیات او بمبار مکمل ناکام او موږ ته یې هیڅ زیان ونه رساوه، بل اړخ ته موږ په همدې شپه په ولسوالۍ کامیاب عملیات ترسره کړل. امریکایان څو شپې همدلته په غرونو کې ول، موږ ته به مالدارانو او شپنو حال راکاوه، کله چې امریکایان لاړل موږ بیرته خپل مرکز فعال کړ.

د هلمند د ټولو سیمو مجاهد

هلمند د افغانستان تر ټولو ستر ولایت دی، چې د دې هیواد لسمه برخه اراضي تشکیلوي، دغه ولایت په جهادي لحاظ هم تر ټولو مشهوره او حماسه سازه سیمه ګڼل کیږي. د دې ولایت هره ولسوالۍ د یوه کوچني ولایت هومره پراختیا لري نو ځکه یې د جهادي معرکو ډګرونه هم خورا پراخ او ګڼ دي. شهید حاجي هیواد د دې ولایت له هغو ډلګۍ مشرانو څخه و چې د هلمند ولایت په ساره او اوږده کې یې په هره ولسوالۍ او مشهوره جهادي سیمه کې په جهادي مبارزه کې ګډون کړی، په ډیرو ولسوالیو کې یې د رسمي جهادي مسؤل په حیث وظائف اجراء کړي او په ځینو سیمو کې یې دلویه تهاجمي عملیاتو لپاره تشکیلات ورکړي او یا یې د مجاهدینو مرستې ته دانګلي دي. دلته غواړو په ډیر اختصار د نوموړي جهادي سفر او د تاریخ جوړونکې مبارزې مسیر ته اشاره وکړو.

د امریکا ضد جهاد د لومړنیو تشکیلاتو په مهال چې کله شهید ملا اختر محمد عثمانی صاحب د هلمند والي وټاکل شو، حاجي هیواد یې د واشیر نظامي مسؤل مقرر کړ، څه موده وروسته د نوزاد مسؤل شو، چې په همدې وخت کې د نوزاد له مرکز پرته ډیری اطرافي سیمې د مجاهدینو په واک کې راغلې، وروسته د هلمند مرکزي سیمې، باباجي ته تبدیل شو او بیا ناوې ولسوالۍ ته لاړ، د ناوې پر ولسوالۍ د فاتحانه عملیاتو مشري یې په غاړه درلوده، خو د ولسوالۍ له فتحې وروسته په ګڼ شمیر امریکایي ځواکونو په ناوه یرغل وکړ، حاجي هیواد له ډیرو نورو مجاهدینو سره محاصره او بیا یې د ریګ خواته ځانونه وایستل. له دې وروسته له خپلو جهادي ملګرو سره د میرمنو سیمې او بیا په هزار

جفت ولسوالۍ د برید لپاره له نورو مجاهدینو سره د هلمند جنوب ته لاړ، د هزار جفت ولسوالۍ فتحه او شل شپې د مجاهدینو په لاس کې وه، هلته هم امریکایانو سخت هجوم راوړ، مجاهدین محاصره شول او سخت بمبارونه پیل شول.

په ۲۰۰۶ میلادي کال کې د ګرشک ولسوالۍ مسؤلیت وروسپارل شو، دغه وخت د هلمند دغه مهمه مرکزي ولسوالۍ د سختو جګړه شاهده وه، ګرشک ته د تګ په لومړۍ شپه په یوه جګړه کې د نوموړي ۱۲ تنه جهادي ملګري شهیدان شول. شهید حاجي هیواد دوه کاله د ګرشک جهادي مسؤلیت وکړ وروسته یې په باباجي، کجکي او باگران ولسوالیو کې مسؤلیتونه وکړل او په ۲۰۱۰ میلادي کال د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا د هرات ولایت د والي یا جهادي مسؤل په حیث وټاکل شو.

ملاجیلاني آخند د ۲۰۱۲ میلادي کال تر نیمايي پورې د هرات ولایت نظامي مسؤل و، په دې کلونو کې په هرات ولایت کې جهاد ټولو ولسوالیو ته خپور شو، وروسته نوموړی هلمند ته راغی او د مارچې ولسوالۍ د نظامي مسؤلیت وروسته د هلمند د والي مرستیال وټاکل شو. په دې کلونو کې مجاهدینو د هلمند په بیلابیلو سیمو کې د امریکایي قرارګاوو او د اربکیانو او نورو داخلي عسکرو د پوستو د له منځه وړلو پراخ عملیات پیل کړل، حاجي هیواد د موسی کلا، څاروان کلا او ګرشک د مربوطاتو په هغو عملیاتو کې د نورو مجاهدینو ترڅنګ برخه درلوده چې په پایله کې یې دغه ټولې سیمې له دښمن څخه تصفیه او یو ځل بیا آزادې شوې.

کله چې د فتحو دغه بهیر د نادعلي ولسوالۍ ته ورسید، دغه مهال حاجي هیواد د نادعلي د جهادي مسؤل په حیث وټاکل شو. نادعلي ولسوالۍ چې دښمن په کې خورا ځواکمن حضور درلود، په لومړي ځل ۱۵۰ تنه مجاهدین د دښمن د پوستو تر منځ د یوې نرۍ لارې نه په استفاده د دښمن منځ ته ورننوتل چې د پنځوس تنو مشري یې د حاجي هیواد په غاړه وه. دښمن په دوی سخت هجوم راوړ، له هرې خوا بریدونه پیل شول او حتی د دښمن کمانډو یې

ولسوالۍ پراخ هجوم راوړ او د دې ولسوالۍ مرکز یې یو ځل بیا ونیو .

د اسارت او شهادت واقعہ یې

د شهید حاجي هیواد یو جهادي ملگری ملا سمیع الله اغا وایي: کله چې دښمن د ناوې ولسوالۍ مرکز ونیو، حاجي هیواد له هزار جفت ولسوالۍ څخه راغی او د ناوې د بیا نیولې پلان او عملیاتي طرح یې جوړه کړه. د نوموړي عادت دا وه چې د قومندې په وخت به زیاتره وخت یوازې و یا به هم یو بل ملگری ورسره او په موټر سایکل په گرځیده. په دې ورځ یې مجاهدین په دوو خواوو تشکیل کړل، د یوې خوا مسؤل یې فرید جانان او د بلې خوا سیف الخالد وټاکل. دا د ۱۴۳۸ هـ ق کال د ذوالقعدې د میاشتې ۲۵ مه نیټه وه، په همدې شپه د عملیاتو پلان و، د عملیاتو مشر- حاجي هیواد د جگړې سیمې ته نږدې د فقیرانو په نوم کلي کې د مجاهدینو یوه اطاق (میشټ ځای) ته تللی و چې هلته د مخابراتې لوړ انتن لگیدلی و چې ده غوښتل له دې ځایه د تعرض په وخت له ټولو مجاهدینو سره رابطه ونیسي.

په دې اطاق کې د گوتو په شمیر څو مجاهدین وو، ماخستن نهه بجې شاوخوا امریکایي او داخلي ځواکونو د دریو چورلکو په مټ په همدې ځای چاپه ووهله. حاجي هیواد د دې لپاره چې مجاهدین وارخطا او بې روحيې نه شي، په داسې حال کې چې امریکایانو په ده چاپه وهلې وه، ده د مخابراتې له لارې په مجاهدینو غږ وکړ چې څرخکې د جرنامو په سیمه کې د دښمن پوستو او قرارگاؤو ته راغلي دي او ده ته کوم مشکل نشته.

څو امریکایانو او داخليانو د ده په ځای دزې پیل کړې وې، حاجي هیواد او څو تنو موجودو مجاهدینو ورسره مقابله شروع کړې وه، کمانډویان یې ویشتلې وو، حاجي هیواد له خپل مرکز څخه بهر راوتلی و چې د یوې ویالې په غاړه ددښمن د څرخکو یوه درنه مرمۍ ورته نږدې لگیدلې او سخت ټپي شوی و. نوموړی له زخمي کیدلو سره بې هوښه لویدلی بیا امریکایانو ته په زخمي حالت کې په لاس ورغلی و.

ځواکونه جگړې ته راورسیدل خو دا د حاجي هیواد په شان د باعزمه مجاهدینو استقامت و، چې په میړانه یې د دښمن مقابلې وکړه او وروسته ټوله ولسوالۍ چې لسگونه قرارگاؤې او پوستې پکې وې فتحه شوه.

دنادعلي له ویاړمنې فتحې وروسته نوموړی د باباجي د سیمې نظامي مسؤل شو، په دې سیمه کې د بشران لوی جنگ چې د دښمن سلگونه ځواکونه په کې ختم او ۹۷ تنه یې اسیران شول دغه راز د لښکرگاه لپاره دفاعي کرښه یې له منځه لاړه هم حاجي هیواد په کې د نورو مجاهدینو تر څنګ کلیدي کردار درلود.

د هلمند نظامي قطعاتو د مرستیال په توګه

په وروستیو کلونو کې چې د اسلامي امارت د نظامي کمیسیون لخوا په ټولو ولایاتو کې ځانګړي قطعات جوړ شول، له دې جملې په هلمند کې د زرګونو په شمیر آزموده او مجهز مجاهدین په نظامي قطعاتو کې منسجم شول. دغو قطعاتو په جهادي ډګر کې خورا کلیدي نقش اداء کړ، د جنگ په ډګر کې یې دښمن سرکوب او د فتحو لړۍ یې تونده کړه. د شهید حاجي هیواد د جهادي ژوند وروستی وظیفه د هلمند جهادي قطعې مرستیالي وه. نوموړي د ژوند وروستی وختونه د هلمند په جنوبي ولسوالیو لکه ناوه، مارجه او گرمسیر کې په جهادي عملیاتو تېر کړل چې پراخې بریاوې یې درلودې، په دې موده کې د ناوې ولسوالۍ چې اشغالګر او ګوداګیان په کې د هلمند د بلې هرې سیمې په نسبت ډیر نفوذ لري فتحه شوه. وروسته جنګي کرښه د د ناوې د مرکز او لښکرگاه ترمنځ د عینک په سیمه جوړه شوه. حاجي هیواد ډیر وخت په همدې جهادي کرښه کې اوسیده، ډیرې شپې یې په مورچو او سنگرونو کې تیرولې او مجاهدین یې رهبري کول. دښمن څو ځله په دې جهادي کرښه خورا پراخ هجوم راوړ، خو حاجي هیواد د الله تعالی په نصرت او د سربښندونکو مجاهدینو د قربانۍ په برکت هر ځل په میړانه دفاع وکړه.

له شهادت څه موده وړاندې نوموړی په هزار جفت ولسوالۍ کې په عملیاتو بوخت و چې دښمن د درانه بمبار په بدرګه په ناوه

زياتې پيسې ورسره وې خو ده د مريضانو علاج د شخصي- پيسو دموندلو تر وخته تاخير كړى و.

— تهجد يې هميشنى عادت و او په ډير خفيه شكل به يې تهجد كاوه. د سنگر يو ملگرى يې كيسه كوي يو وخت چې د نادعلي ولسوالۍ په مربوطاتو كې په جگړه بوخت وو، د شپې د پيرې په مهال مې د غنمو په فصل كې د چا د ژړا غږ واوريد چې ورغلم گورم چې د مجاهدينو مشر- حاجي هيواد دى، په دعا او عبادت بوخت دى. ويل به يې دا لوى او سخت كار (جهاد) د ورځې په خواستونو نه كاميابيږي بايد د شپې خواستونه او دعاء زارى هم ورسره كړو.

— په يتيمانو او د شهيدانو په كورنۍ به يې هميشه پوښتنه كوله. خصوصاً د اختر په ورځو كې تر خپله وسه به د شهيدانو د كورنيو مباركۍ ته ورته او كه له سيمې به لرې و د تيلفون له لارې يې ورباندې پوښتنه كوله. د مدارسو جوړول او د شهيدانو د اولادونو سالمه تربيه يې د ژوند يو بل مهم هدف و او په ډير جدت يې تعقباوه.

الله تعالى دې يې شهادت، جهاد او ټول خدمتونه قبول كړي.
آمين يارب العلمين

امريكايان تر سبا ماخستن پورې په همدې سيمه كې موجود و، حاجي هيواد يې په كندهار كې د اشغالگرو د قاطع ماموريت په نوم قومندانۍ ته انتقال كړى و، چې د معلوماتو له مخې تر لسو ورځو پورې ژوندى او وروسته شهيد شوى. د نوموړي جسد له نيول كيدلو پوره يوه مياشت وروسته د ده كورنۍ ته وسپارل شو او دغه د عزم او ميرانې پيكر د ۱۴۳۸ هـ ق كال د ذولحجې د مياشتې په ۲۹ مه نيټه د هلمند ولايت د نادعلي ولسوالۍ د لوى مانده د سيمې د پلچك په هديره كې خاورو ته وسپارل شو. د نوموړي له شهادت وروسته د مجاهدينو په غوښتنه او د اسلامي امارت په موافقه د نوموړي ورور حافظ رباني د نوموړي د ډلگۍ مشر وټاكل شو.

د شهيد حاجي هيواد د شخصيت په اړه

شهيد حاجي هيواد د بل هر مخلص مجاهد په شان د سترو ښيگنو او امتيازي صفاتو خاوند و. نږدې ملگرى يې د زړورتيا، جرأت، اخلاص، خواخوږۍ او تقوى عجيب حكايات بيانوي چې دلته يې ځينې بيلگې درسره شريكوو:

— د نوموړي ملگرى ملا بريالى وايي: غريبانه ژوند يې درلود او په ډيره كمه نفقه يې گزاره كوله. له بيت المال سره دومره محتاط و چې حتى د خپل شخصي عاجل ضرورت په وخت يې هم د بيت المال په پيسو كې تصرف نه كاوه. يو وخت يې چې په كور كې مريضان درلودل، په داسې حال كې چې د بيت المال تر لس ميلیونه

برق پایتخت

الهام

وقتی به جاده عمومی رسیدم هوا کاملاً تاریک شده بود به دلیل خاموش بودن چراغ های کنار جاده نور چراغ های موترها خصوصاً نور چراغ های واسطه های زرهی چشم عابرین ومنتظرین کنار جاده را شدیداً آزار می داد.

در یکی ازموتر های کرولا بالا شدم،راننده رادیو را روشن نمود از روی تصادف در رادیو اخبار خارجی جریان داشت خبر در مورد خروج نیروهای آمریکایی از سوریه بود. یکی از راکبین گفت :

که ترامپ در نتیجه سیاست خردمندانه پوتین از سوریه خارج می شود.

راننده در وسط حرف های راکب دوید وگفت:ولاگه آمریکا از سوریه براید این کار های ترامپ جنبه کمپاینی برای انتخابات آینده دارد.

برای یک لحظه فکر کردم که در شعبه خاورمیانه موسسه پژوهشی پیو نشسته ام.

بحث میان راکب و راننده با گذشت هر لحظه جدی تر می شد و نزدیک بود که بحث شان شکل مشاجره لفظی بیگردد.

در همین وقت من به راننده گفتم که پیش هوتل ....پایاده می شوم و به این صورت به جنجال شان نقطه پایان گذاشتم.

وقتی به خانه رسیدم دروازه خانه باز بود در کنج یک اتاق برادرم تنها نشسته بود برایش گفتم چرا گاز را روشن نکردی؟

بدون درنگ برایم گفت که گاز تمام شده است،اما برق به زودی می آید چون امشب نوبت ما است.

ساعت از هفت بجه به هشت بجه رسید اما برق نیامد به برادرم گفتم : - بخیالم برق نخواهد آمد ازهمین رو برو و گاز بیاور. برادرم گفت:

-حالا نا وقت شده و در کوچه دزد ها است امکان دارد که دبه گاز را ازپیشم بیگردد.

بلاخره برق ساعت ۹بجه شب آمد،ساکت تلویزیون به برق وصل بود وقتی تلویزیون روشن شد اشرف غنی در حال سخن رانی بود در صف اول محاسن سفیدان و در صفوف دوم وسوم جوانان نشسته بودند.

غنی به آرامی صحبت می کرد جوانان که در صف های دوم و سوم

نشسته بودند بجای گوش دادن به حرف های رئیس جمهور کابل یا مصروف موبایل های شان بودند ویاهم با افراد بغل دستی های شان حرف می زدند .

اشرف غنی برای جلب توجه حضار مشتش را به میز خطابه کوبید و با صدای بلندگفت:

-اگر تمامی زمین ها وتپه های غضب شده را ازپیشت نگیرم ولاگه بانمت. این حرکت وی خواب ریش سفیدان صف اول را پراند و جوان های صف های آخر موبایل های شان را از ترس درجیب ها ودست کول های شان گذاشتند.

غنی درحالی از پیگرد غاصبین حرف می زد که در صف اول چند غاصب مشهور نشسته بودند.

برای چند لحظه اشرف غنی باز به آرامی صحبت نمود اما یک بار دیگر صدایش را بلند نمود وگفت:

- در چهار سال گذشته برای چهار ولایت در حکومت وحدت ملی این قدر برق داده شده است که

در صد سال گذشته در هیچ حکومت داده نشده بود وقتی رئیس جمهورکابل این حرف را می زد برق ما در قلب پایتخت بعد از نیم ساعت باز رفت.

له ديني بلوه د جهاد ارزښت او حکم!

ورلو او له ديني ارزښتونو د دفاع لپاره د جهاد امر کوي، چې په توسط يې اسلامي ټولنه له کفري حاکميت، کلتور او عنعناتو څخه وژغورل شي.

له ډېر پخوا راهيسې د اسلام دښمنانو د فکري او رواني جگړې له لارې، د اسلام لوړه څوکه (جهاد) تر برید لاندې نيولې، او هڅه کوي له دې لارې د اسلام د پرمختګ مخه ونيسي، هغوی د مستشرقينو او رسنيز پوښښ له لارې داسې گڼګوسې خپروي، چې گویا د رسول الله صلی الله عليه وسلم او له هغه وروسته د خلفاوو په زمانه کې شوي جهادونه - نعوذ بالله من ذلک - يوازې او يوازې د اقتصادي گټو ترلاسه کولو او د خپلې امپراطورۍ د غځولو لپاره شوي دي.

خو حقيقت داسې نه دی، بلکې د اسلام په تاريخ کې شوي جهادونه يوازې او يوازې د دې فطري او عالمي دين د دعوت په لاره د پرتو خنډونو د له منځه وړلو او د بشریت د روښانه مستقبل لپاره شوي دي. په دې اړه د اسلامي نړۍ نوميالی عالم دوکتور وهبة الزحيلي - رحمه الله - په خپل کتاب (العلاقات الدولية) کې ليکي:

« مسلمانان په خپلو جگړو سره د ځان او يا ټول بشریت د خير ښيگڼې پورته کوونکي دعوت پر خلاف د تر سره کيدونکي تيري له منځه وړل غواړي، اسلام د نورو قومونو استحصال او استعمارونکي نظام نه تائيدوي، اسلام له دې ډول نظام څخه په ټوله معنا انکار کوي، همدا وجه ده، چې د

دا يو منلی حقيقت دی، چې اسلام يو فطري او عالمي دين دی، په هره زمانه کې د انسانانو د ژوندانه د هرې برخې، مثلاً: عباداتو، حکومتولۍ، له نورو ملتونو سره د اړيکو، اقتصاد او نورو برخو لپاره بشپړ او دعمل وړ حکمونه او لارښوونې لري.

د يو فطري دين په توګه د اسلام پيروي د هر عاقل او دانشور لپاره يو غوره انتخاب دی، سليم عقل پخپله انسان ته د دې فطري دين د منلو بلنه ورکوي، همدا لامل دی، چې د اسلام له نظره په زوره د چا مسلمانول روا نه دي، الله تعالی فرمايي: (لَا اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ اَقَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ) [البقرة: ۲۵۶]

ژباړه: د دين په منلو کې هيڅ ډول زور زياتی نشته، هدايت په ښکاره ډول له گمراهۍ بيل کړی شوی دی.

دا يو داسې عام او قطعي نص دی، چې نه منسوخ شوی او نه پکې تخصيص شوی. دا ځکه چې کله د اسلام حکمونه او لارښوونې بيخې ښکاره او په هره زمانه کې د عملي کيدو وړ دي؛ نو بيا زور-زياتي ته څه اړتيا ده؟ همدا د نامتو مفسر-ينو امام رازي، ابن کثير، طبري او جصاص -رحمهم الله تعالی- نظر هم دی.

خو کله چې د کافرانو لخوا د دې فطري او عالمي دين د دعوت مخه ونيول شي، او يايې په حريم او پيروانو يرغل او ظلم وشي، اسلام خپلو منونکو ته د داسې خنډونو د له منځه

هغه کسان د الله بڼه ایسي چې د الله په لار کې داسې کتار ټولگي جنګیږي لکه چې دوی کلایي کړی شوی (پوخ) دېوال وي.

بل ځای فرمایي:

(لَا يَسْتَوِي الْقَعْدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَ الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۖ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَعْدِينَ دَرَجَةً ۖ وَلَا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى ۖ وَ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَعْدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۝ ٩٥)

[النساء: ٩٥] ژباړه: د مؤمنانو بې غدره ناست کسان او د الله په لار کې په مالو او ځانو جهاد کوونکي سره برابر نه دي، په مال او ځان مجاهدينو ته الله پردغو ناستو کسانو د خاصې درجې فضيلت ورکړې دی. (که څه هم) الله له هريوه سره د بنسۍ بدلې لوظ کړی، خو مجاهدينو ته يې پرناستو دلوی اجر فضيلت ورکړی.

نبي کریم صلی الله عليه وسلم فرمایي:

عن أبي هريرة قال: سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم أي الأعمال أفضل؟ قال: إيمان بالله قال: ثم ماذا؟ قال: الجهاد في سبيل الله قال: ثم ماذا؟ قال: حج مبرور. (صحيح مسلم: بيان كون الإيمان بالله تعالى أفضل الأعمال. رقم الحديث: ١١٨)

ژباړه: له حضرت ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دی، چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه وپوښتل شول: کوم عمل غوره دی؟ هغه وفرمايل: په الله تعالی ایمان راوړل، پوښتنه وشوه بیا کوم؟ ویې فرمايل: د الله تعالی په لار کې جهاد کول. پوښتنه وشوه بیا کوم؟ ویې فرمايل: قبول شوی حج.

په حدیث شریف کې د الله تعالی په لار کې جهاد کولو ته له ایمان وروسته تر ټولو غوره عمل ویل شوي دي.

د جهاد وېش او حکم:

فقهاوو-رحمهم الله تعالی- قراني نصوصو او نبوي حدیثونو ته په پام، جهاد په دوه ډولونو وېشلی دی:

تاریخ په اوږدو کې یې هیڅکله هم استعماري څېره نه ده خپله کړې»

دوکتور وهبه زحيلي-رحمه الله- د همدې کتاب په مقدمه کې د جهاد، د ارزښت په هکله لیکي:

«که څه هم په اوسنۍ بشري ټولنه کې د مثالي اصولو د پلي کیدو د عوه کیږي او خلکو ته د بشر دوستۍ د اصولو پر اساس د ټولو معاملو د پرمخ بیولو بلنه ورکول کیږي او د دې ډول اصولو څارنه او سرپرستي د ملګرو ملتونو په نامه نړۍ واله اداره کوي؛ خو د دې ډول ښکاره سولې تر شا لا هم ډول-ډول وېرونکې وسلې، جرارې لښکرې او په یوه ثانيه کې د ټول بشریت له منځه وړونکي اټومي بمونه پټ دي!

له همدې امله چې قران کریم مسلمانانو ته دماډي او معنوي ځواک تیارولو کوم ټینګار کړی او رسول الله صلی الله علیه وسلم جهاد، د اسلام لوړه څوکه بللې، یوه منطقي او پرځای بلنه ده؛ ځکه چې اوسنۍ نړۍ کې د خبرې منلو معیار همدا دی او ځمکنی حقایق هم همدا وایي»

موږ په دې لنډه لیکنه کې د جهاد په هکله یو څو بحثونه کوو:

د جهاد معنا:

جهاد په لغت کې د دښمن په مقابل د خپل توان او طاقت کارولو ته وایي، او شرعي معنا یې علامه حصکفي رحمه الله داسې کړې ده:

«رېښتني او حق دین ته بلنه او چې څوک یې نه قبلوي هغه سره جګړې ته جهاد ویل کیږي»

الدر المختار (٢٩٦/٤)

د جهاد فضيلت:

په قران کریم او نبوي حدیثونو کې د جهاد او مجاهدينو ډېر زيات فضيلتونه راغلي دي، موږ يې يوڅو په لنډ ډول رااخلو:

الله تعالی فرمایي: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بُيُوتًا مَرُوضًا ۝ [الصف: ٤] ژباړه: بې شکه

۱- فرض عين. فرض كفایه، چې هر یو یې ځانگړي حکمونه لري.

د جهاد د فرض عين کېدو لاملونه:

د جمهورو فقهاوو-رحمهم الله تعالى- په اند په لاندې مواردو کې جهاد فرض عين گرځي:

۱- کله چې د جگړې په میدان کې د مسلمانانو لښکر د کافرانو له لښکر سره مخامخ شي؛ نو په اسلامي لښکر کې موجودو مسلمانانو باندې جهاد فرض عين دی.

الله تعالى فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الانفال: ۴۵] ژباړه: اې مؤمنانو! کله چې له کومې ډلې سره ونښلئ؛ نو ورته ټينگ شئ او الله ډېر يادوئ ښايي بريالي شئ.

۲- کله چې کافران د مسلمانانو په يوه سيمه حمله وکړي، يا د حملې پلان لري او د مسلمانانو امير/خليفه د جهاد اعلان وکړي؛ نو د دې سيمې په ټولو وگړو-که څه هم ميرمنې يا هلکان وي- له خپلې سيمې د دفاع لپاره جهاد فرض عين دی، او که د دې سيمې خلکو د دفاع توان نه درلوده؛ نو د دې ځای په گاونډ کې اوسيدونکو مسلمانانو باندې هم جهاد فرض عين گرځي.

(الفتاوى الهندية كتاب السير الباب الاول)

الله تعالى فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾ [التوبه: ۳۸] ژباړه: اې مؤمنانو! په تاسو څه شوي، کله چې درته وويل شي د الله په لار کې ووځئ؛ نو د ځمکې خواته درانه شئ؟ ايا د آخرت په مقابل کې د دنيا په ژوند رضا شوي ياست؟ نو د آخرت په مقابل کې خو د دنيايي ژوند سامان پرته له يو کم شي نور هيڅ نه دی.

يادونه: اوس مهال چې په افغانستان، فلسطين او نورو اسلامي هيوادونو کافرانو يرغل کړی؛ نو پورته يادو شويو اصولو ته په پام د دې سيمو په مسلمانانو له خپل هيواد او سيمې د دفاع او د اشغال د پای ته رسولو لپاره، جهاد فرض عين دی.

له دې حالتونو پرته په نورو عامو حالاتو کې د الله تعالى د کلمې د لوړوالي لپاره او د مسلمانانو د برم او شان د ساتلو لپاره جهاد فرض كفایه دی، چې ځينې مسلمانان د دې سترې فريضې په سرته رسولو بوخت وي، د ټولو مسلمانانو غاړه خلاصیږي، او که په ټوليز ډول پرېښودل شي، بيا به ټول مسلمانان گناهگار وي. (شرح السير الكبير /باب الجهاد مایسع منه وما لا یسع)

اغتراف امریکا به شکست در جنگ افغانستان

علاوه بر این سطح امنیت در این کشور را می توان با حوادث اخیر ارزیابی کرد، زمانی که در نتیجه حمله کم بود که جنرال اسکات میلر "فرمانده نیروهای امریکا در افغانستان" کشته شود.

ناشنال اینترست می نویسد: استراتژی تحسین برانگیز جدی دولت ترامپ، تنها در یک شاخص رشد خواهد داشت: تعداد بمب هایی که در افغانستان منفجر می شوند. حتی طرفداران این جنگ اعتراف می کنند که امریکا در بهترین وضعیت به بن بست رسیده است و جنرال امریکایی جو دانفورد نماینده کمیته متحد روسای ستادها اعلام کرد که در افغانستان تصمیم نظامی وجود ندارد.

پیشتر زلمی خلیلزاد، نماینده ویژه ایالات متحده در امور صلح افغانستان نیز اعلام کرد که طالبان در نشست ابوظبی اعتراف کردند که بحران افغانستان راه حل نظامی ندارد. در طول نزدیک به هجده سال حضور پررنگ و پر قدرت امریکا و متحدان آن در افغانستان، گروه های تروریستی و دهشت افکن در افغانستان قوت بیشتری گرفته اند.

امریکا و دیگر اعضای ناتو در سال ۲۰۰۱ به بهانه ی سرنگونی و نابودی لانه های تروریستی وارد افغانستان شدند، اما پس از هجده سال مبارزه ی بی ثمر، اکنون اعتراف می کنند که برنده ی جنگ جاری در افغانستان نخواهند شد.

پیشتر معاون سابق وزارت دفاع امریکا اعلام کرد، ما نباید مجبور شویم از بام سفارت امریکا با بالگرد از افغانستان فرار کنیم بلکه ایالات متحده باید راهی برای خروج آبرومندانه از این کشور پیدا کند

خروج نظامیان امریکا از افغانستان توسط رئیس جمهور دونالد ترامپ، درست در شرایطی اعلام شد که جنگ در افغانستان شکست خورده و سیاست واشنگتن در این مورد به بن بست رسیده بود.

به گزارش اسپوتنیک، روزنامه امریکایی The National در مقاله ای می نویسد که، دونالد ترامپ رئیس جمهور ایالات متحده امریکا تصمیم گرفته است که نیروهای امریکایی مستقر در افغانستان را تا نیم کاهش داده و جنگ در این کشور را به پایان برساند.

روزنامه در ادامه می نویسد: با این حال، ایالات متحده نباید هیچ توهمی در مورد نتایج احتمالی خروج نیروهایش از این کشور داشته باشد.

روزنامه امریکایی خاطر نشان ساخته که ترامپ با خروج نیروها از افغانستان قصد پایان دادن به "جنگ شکست خورده" امریکا را دارد. اما نتایج خروج نیروهای امریکایی از افغانستان مبهم و ایالات متحده نباید خیالاتی را از نتایج این جنگ در سر داشته باشد.

در مقاله آمده است: در صورت خروج نهایی نیروهای ایالات متحده، متحدان واشنگتن در کشور های ناتو نیز از این اقدام پیروی خواهند کرد، زیرا اکثر این کشور ها مشتاق شرکت در جنگ افغانستان نبوده اند.

در مقاله خاطر نشان می گردد که واشنگتن با سیاست خود به هیچگونه پیشرفتی در آون صلح در افغانستان نرسید: طالبان بخش اعظمی از کشور را و بیشتر از سال ۲۰۰۲ یعنی تقریباً ۶۰ درصد خاک این کشور را در کنترل خود دارند.

په سعودي کې د دولت یو بل خواشینونکی اقدام

شهید زوی

پرځای ددې چې قوم د صالح علیه السلام په خبره یقین کړی او توبه یې ویستلی وای برعکس یې د صالح علیه السلام د وژلو پلان جوړ کړ؛ صالح علیه السلام تعالی ددوئ دشر نه وساتلو او درې ورځې پس پر دوئ سخته زلزه راغله او داسمان نه یوې سختې هېبتناکې چغې دا ټول قام تباہ کړ.

نو پدې توگه دا قوم دخپل ټول طاقت او قوت سره الله تعالی دهمېش لپاره ختم کړ او ددوئ سیمه او ودانئ دقیامت دورځې پورې راتلونکو انسانانو ته عبرت وگرځېد.

په سورة الاعراف، سورة الشعراء، سورة النمل، سورة قمر، سورة الحجر، سورة الصفت، سورة ص، سورة الذاریات، سورة الحاقه، سورة الشمس کې په مختصر یا لږ تفصیلي ډول د صالح علیه السلام او دده دقوم ذکر راغلی.

دقوم ثمود ددې قریې نوم حجر دی او مدائن صالح هم ورته ویل کېږي؛ داسیمه دمدینې منورې او دتبوک په منځ کې دمدینې منورې نه ۳۸۰ کیلومتره لرې شمال غرب لورته پرته ده؛ او دتیمابنار ورته ۱۱۰ کیلومتره لرې پروت دی.

دثمودیانوپه لاس په غرونوکې تراشل شوي ۱۳۱ کورونه اوددې کورونو دروازې په خپل اصل او سالم شکل اوس هم پاتې دي چې له امله یې ۱۰ کاله وړاندې په ۲۰۰۸م کال کې یونیسکو ټول مدائن صالح دنړیوالو اثارو برخه

کابو ۵ زره کاله وړاندې د ثمود په نوم دخپل وخت یو خورا ځواکمن قوم و چې په حجر نومي سیمې کې مېشت و.

دوئ دومره ځواکمن وو چې غرونه به یې تراشل او کورونه به یې پکې جوړول؛ ددوئ دا کورونه اوس هم په حجر کې موجود دي او دعالم په عجائباتو کې ډېره ستره اعجوبه گڼل کېږي.

حضرت هود علیه السلام چې الله تعالی قوم عاد ته دپیغمبر په صفت لېږلی و په قوم عاد کې چې کومو خلکو په حضرت هود علیه السلام ایمان راوړی او له عذاب نه بچ شوي وو قوم ثمود د همدغو خلکو اولاده وه؛ په دوئ کې ورو ورو بت پرستي شروع شوه نو الله تعالی دوئ ته حضرت صالح علیه السلام دپیغمبر په صفت مبعوث کړ؛ دا ډېر سرکش قوم و صالح علیه السلام نه یې غوښتنه وکړه چې د تیگې نه راته اوښه راوباسه.

سیدنا صالح علیه السلام ددې غوښتنې نه منع کړل خو دوئ په خپلې غوښتنې اصرار وکړ نو دسیدنا صالح علیه السلام په دعا الله تعالی دغر دتېږې نه یوه اوښه پیدا کړه او الله تعالی ددې اوښې په باره کې حکم وکړ چې په بدې ارادې ورته لاس مه وروړئ خو دقوم یو ډېر سرکش تن قدادبن سالف زخمی او بیا یې ووژله؛ سیدنا صالح علیه السلام پوه شو چې اوس به پدې باغي قوم عذاب راناښېږي نو ورته یې وویل چې درې ورځو کې به دالله تعالی عذاب راځي.

وگرځوله چې له هغې وروسته د سعودي دولت ددې ځای ساتنې ته توجو زیاته کړه .

د تبوک غذا کې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خپلو اصحابو سره یو ځای پدې ځای تېرېدلو نو صحابه کرامو رضوان الله علیهم اجمعین ته یې په تېزۍ ددې ځای نه د تېرېدلو حکم وکړ او ویې فرمایل چې د عذاب وهلي قوم له سیمې په ژړا تېر شئ! او که ژړا نه درځي نو د ژړا کونکو په څېر خپل ځانونه جوړ کړئ!

رسول الله صلی الله علیه وسلم پخپله هم دې ځای ته په رارسېدلو خپله اوښه تېزه کړې وه او فرمایلي و چې ددوئ کورونو ته مه وردننه کېږئ! داسې نه چې تاسو باندې عذاب راشي.

خو ډېره د تاسف نه ډکه خبره دا ده چې دا ځای اوس د سعودي عربستان ولي عهد محمد بن سلمان دنړۍ د ترټولو اوږد کنسرت لپاره منتخب کړی.

د (مهرجان شتاء طنطوره) په نوم دا کنسرت د دسمبر په ۲۰ مې نېټې پیل او ۸ اوونۍ یانې د فرورۍ تر ۷ نېټې به دوام وکړي چې د ځایې سندرغاړو او هنرمندانو ترڅنګ به پکې د امریکا، اروپا، مصر او لبنان ګڼو هېوادونو عام او ۸ دنړیوال شهرت لرونکي شهرت سندرغاړي ګډون کوي چې د ماجده رومي په نوم دلبنان خورا مشهورې سندرغاړې دخلکو توجو ځان ته ډېره راجلب کړیده .

ددې پروګرام پرانسته والي بدر بن عبدالله بن فرحان آل سعود وکړه او کنسرت د عربي نړۍ دنامتو سندرغاړي محمد عبده په سندرې عملاً پیل شو .

مدائن صالح قریه چې په کومې سیمې کې پرته ده دې لویې سیمې ته علاء ویل کېږي؛ اوس علاء د سعودي له ډېرو مهمو ښارونو څخه دی .

په علاء کې یو ډېر ستر پخوانی ساعت دی چې طنطوره ورته ویل کېږي ؛ دا تاریخي شمسي ساعت په ځانګړې زاویې نصب دی چې به پرې ددې سیمې پخوانو خلکو دموسمونو احوال معلومول چې تر اوسه همدا کلتور لا ژوندی دی ؛ په کومه ورځ چې ددې ساعت

په سرلمر تېرېږي نو دلته ګڼ خلک له نېږدې سیمو راځي او دامعلوموي چې په موسم کې څه بدلون رامنځته کېږي.

دلته خلک دا وایي چې د دسمبر له ۲۱مې نېټې نه پس دلته هوا سړېږي.

دموسم معلومولو لپاره دې تاریخي ساعت ته د سعودي له نورو سیمونه هم خلک راځي.

دا چې ددې ځای د پیل سره سم دلته دموسیقۍ پروګرام پیل شو نو ځکه یې ورته نوم هم (شتاء طنطوره) د طنطوره ژمی کېښود .

د عربي نړۍ مشهور تلویزون الجزیره پدې اړه په خپل نشر کړي راپور کې ویلي دي چې پدې ورځو کې د قوم ثمود د عبرت اخستلو او ژړونکې ځمکه دنړۍ په سطحه دلوي رقص او سرود په مرکز بدله شویده او دنړۍ نامتو سندرغاړو ته پکې خپلې ورځې او وختونه ځانګړي شويدي؛ پدې لړ کې چې د جمعې په مبارکې ورځ نامتو لبنانی هنرمندې ماجده رومي سندرې ویلې نو ګڼ لوړ رتبه چارواکي هم دلته راغلي وو.

دموسیقۍ د دومره اوږد پروګرام لپاره ددې ځای په انتخاب ټول هېواد سخت هیجان کې دی او د قرآن او احادیثو دلارښوونو پورې د خدا کولو له امله په هېواد کې نه یواځې مذهبي طبقه بلکې د سعودي عام اوسېدونکي هم د ډېر اضطراب ښکار دي او وایي چې دا اقدام د الله تعالی عذاب ته دعوت ورکول دي.

د سعودي اوسېدونکو د شخصي روابطو لپاره جوړو شویو پاڼو کې ددې کنسرت په باره کې ښه په زغرده ویلي دي چې دا په سعودي کې دبې حیایۍ او فحاشۍ دخپرولو لپاره د تیار شوي پلان ډېره مهمه برخه ده.

د سعودي نامتو دیني عالم شیخ عبدالله المشهري او شیخ سامي العیقلی له خپلو ټویټر ادرسونو نه پدې اړه په یو خپور کړي پیغام کې لیکلي دي چې قرآن کریم ددې ځای نه د عبرت اخستلو حکم کړیدی خو د قرآن ددې لارښوونې برعکس محمد بن سلمان اوس د نړۍ د ترټولو

پس يې دهغوئ نيول پيل کړل؛ په همدې لړ کې يې دکعبې امام شيخ صالح هم ونيو چې تر ننه يې د مري ژوندي څه معلومات نه کېږي .

دولت د ۲۰۱۷م کال په همدې ستمبر مياشت کې مېرمنو ته دموټر چلولو اجازه هم ورکړه او بيا يې په ټولونښارونوکې ۳۵ کلونوراھيسې دبنډو سينماگانو دخلاصولواود سونونويو جوړول هم اعلان کړل او په سينماگانو کنسرتونو او نورو تفريحي ځايونوکې دميرمنو اوسرو مخلوط کېناستلو اجازه يې هم ورکړه .

دا کارونه نه يواځې دسعوديانو بلکې دټولې نړۍ دمسلمانانو لپاره د ډېر تشويش وړ گرځېدلي دي ؛ په هېوادکې دننه اوله هېواد نه بهرون يې دسعودي دولت اوپه ځانگړي ډول محمدبن سلمان سخت بدنام کړی خوله بده مرغه چې محمد بن سلمان ته دا بدنامي بدنامي نه ښکاري ؛ هغه په امريکا اونور لويديځ کې خپله ښک نامي غواړي چې ورته په برخه شوې اوپه همدې کارونويې ځان امريکا اونور لويديځ ته ورنېږدې کړيدی .

خو دسعودعربستان حاکمان اوپه ځانگړي ډول محمدبن سلمان بايد پدې پوه شي چې دخپل هېواد اوټولې نړۍ په مسلمانانوکې ښه شهرت اومحبوبيت ددوئ دواک دبقا لپاره اصل اوبنسټيز حيثيت لري .

دامريکا تاريخ دادی چې دخپلو لاسپوڅو نه کار هم اخلي اوبښه ډېر يې بدناموي هم او دا ددې لپاره چې کله يې بيا پرضد امريکا اقدام کوي لرې کېدل او د ادارې ختمېدل يې اسان وي ځکه چې په خپل ولس کې بدنام وي نو هيڅ خواخوږي يې نه وي چې ورنه دفاع وکړي .

نو دا اوس پرمحمد بن سلمان ده چې د الله تعالی اومسلمانانودخوشالولو لپاره اقدامات کوي او که دامريکا دخوشالولو لپاره الهی عذاب ته دعوت ورکوي . له امله يې په سعودي عربستان کې محمدبن سلمان ډېر زيات بدنام شو .

ستر او اوږد کنسرت جوړولو حکم ورکړی چې دادقراي لارښوونوپه مقابل کې ډېر لوی جرأت اودشرعي احکاموپرضد ډېر خواشينونکی اقدام دی .

په ټويټرکې المجتهدنومي پاڼه چې له ۲مليونه زيات ليدونکي لري ليکلي دي چې خاص دعذاب ځای ددې خورا اوږد کنسرت لپاره دټاکلونه ددولت هدف دخلکو دزرونونه دحديث اهميت ويستل دي ؛ په حديث شريف کې راغلي دي چې داسې نه پرتاسو عذاب راشي ؛ خو دولت چې دلته دموسيقۍ پروگرام جوړ کړ نوخلکوته دابښودل غواړي چې وگورئ ! هيڅ کوم عذاب رانغلو ؛ ترڅو پرحديث دخلکواعتماد متزلزل شي .

حال داچې په حديث کې دعذاب راتللوخبره دامکان ترحده ده يانې دعذاب راتللو وېره ښکاره شويده داسې ندي ويل شوي چې دلته تم کېدل اوعذاب راتلل سره لازم اوملزم دي .

الجزيره تلويزون داپوښتنه هم راپورته کړی چې لبنانی، سندرغاړې رومي ولې دې کنسرت ته راغوبښتل شوې حال داچې هغه دحزب الله په نوم هغې وسله والې ډلې سره خواخوږي اوبېږدې روابط لري چې سعودي دولت يې دحزب الشيطان په نوم يادوي .

دمحترمو لوستوالو په علم کې به وي چې د ۲۰۱۷م کال په جون مياشت کې دسعودي پاچا سلمان دخپل وراره نه د ولي عهد مسئوليت واخست او خپل زوی محمدبن سلمان يې ولي عهد کړ .

محمدبن سلمان چې ولی عهد دی نو ترڅنگ يې ددفاع وزارت هم ورسره دی نو ددولت اصل واکمن همدا دی .

له بده مرغه چې محمدبن سلمان دولي عهدکېدلونه پس ټول غرب اوپه ځانگړي ډول امريکا ته دځان نېږدې کولو اوخپلې وفادارۍ ښکاره لپاره ډېر خطرناک اقدامات وکړل ؛ کوموعلماء کراموچې دده د ناوړه اقداماتوسره خپل مخالفت ښکاره کاوه د ۲۰۱۷م کال دستمبر مياشت نه

په بدن کې د ویتامینونو د کموالي نښې

- د عضلاتو، د گوتو د بندونو او

پښو درد:

پورته نښې په وجود کې د ویتامینونو د کموالي نښې دي. هغه غذاوې وخورئ چې کلسیم، پتاشیم او مگنیزیم لري. هغه کسان چې ډېر ورزش کوي له دې حالت سره مخ کېږي، خو دوی ته توصیه کېږي، چې باید گیلان، منې، انگور، کیلې او سبزیجات ډېر وخورې.

- د شونډو چاودېدل:

که مو شونډې وچاودېدې او یا یې څنگونه زخمي شول، نو بدن مو د بې ویتامین له کموالي سره مخ دی. کېدای شي وجود مو د بې دوه، بې درې او بې دولس ویتامینونو له کمی سره هم مخ وي.

دا ستونزه عموماً په هغه کسانو کې لیدل کېږي چې اکثریت وخت سبزیجات خوري او یا مناسب غذايي رژیم نه لري.

ددې ستونزې د له منځه وړو لپاره حبوبات او بادام وخورئ.

- د زیاتې سټریا احساس:

که تېره شپه مو هم کافي خوب کړی وي، خو بیا هم د ورځې په اوږدو

کې له زیاتې سټریا کړېږئ، نو وجود مو د بې دوه ویتامین له کمی سره مخ دی. ددې ستونزې د لمنځه وړو لپاره لبنیات، د چرکې هگۍ او غوښه وخورئ.

- د پښو او لاسونو ویدېدل:

د کار پرمهال مو اکثریت وخت پښې او لاسونه ویدېږي او د گوتو په برخه کې د سوزش احساس کوي، نو دا ستونزه د بې دولس او بې شپې ویتامینونو د کموالي له وجې ده. ددې ستونزې د حل لپاره گازې او لبلبو وخورئ. هگۍ هم په غذايي مهالوېش کې ورزیاتې کړئ.

- په ملا، ورنونو او اوږو باندې د

زخمونو نښې نښانې:

که چېرې مو د وجود په پورته مشخصو ځایونو دغسې نښې احساس کړې، نو ستاسو وجود د ویتامین اې او ډي له کموالي سره مخ دی. ددې ستونزې د حل لپاره پانه لرونکي سبزیجات وخورئ او هغه غذاوې مهالوېش کې ورزیاتې کړئ، چې ویتامین اې لري. د ماهي غوښه هم ښه ده، خو د ورځې لس پنځلس دقیق لمر ته هم وگرځئ.

- خفگان:

په خفگان د اخته کېدو بېلابېل عوامل شته دي. یو له دغو څخه یې د ډي ویتامین کموالی دی. تازه څېړنه په ډاگه کوي، هغوی چې د ژمي په اوږدو کې د ډي ویتامین ترلاسه کوي، نو د هغوی په پرتله خوش او ښه روحیه لري، چې بدن یې د ډي ویتامین په کموالي اخته وي.

اما تاسو باید پدې فکر کې ونه اوسئ چې د کال په کومه برخه کې یاستئ، خو بدن مو باید د ډي ویتامین پوره کړي. د لمر له وړانگو د ډي ویتامین ترلاسه کول او هغه خواړه خوړل چې د ډي ویتامین لري له خفگان څخه مو ژغورلی شي.

- د وېښتانو توښېدل:

د وېښتانو توښېدل هم گڼ عوامل لري، خو یو له دغو څخه یې د بیوتین (د ویتامینونو له کورنۍ څخه دی) کموالی بلل کېږي. په ځانگړي ډول هغه ورزشکاران چې خامې هگۍ خوري د بیوتینو له کموالي سره مخ کېږي او وېښتان یې توښېږي.

په خامه هگۍ کې د (آویدین) په نوم یوه ماده شته، چې د بیوتین موادو

د جذب مخه نيسي. په همدې اساس ورزشكارانو ته توصيه كېږي، چې د خامو هگيو له خوړلو ډډه وكړي. كه چېرې ددې عادت پرېښودل ورته ستونزمن وي، نو بيا دې په غذايي مهالوېش كې سبزيجات او ميوه هم ورزياته كړي.

- د سترگو د ديد كمزورتيا:

كه چېرې د شپې لخوا مو د سترگو ديد بيخي كمزورى كېږي، نو بيا مو وجود د ويتامين اې له كموالي سره مخ دى. تاسو ته به معلومه وي چې گازرې ددې ستونزې د حل لپاره تر ټولو ښه او اسانه نسخه ده.

- بې اشتهايي:

د بې اشتهايي گڼ عوامل شته، خو يو له دغو څخه يې د بيوتين موادو كموالى دى. كه له دې ستونزې سره مخ ياست، نو حل لاره يې داده چې بادام، هگى او حبوبات وخورئ.

- زړه بدوالى او د گيدې درد:

كه چېرې له داسې حالت سره مخ شوى، چې گيدې مو درد كاوه او يا په دوامداره ډول زړه مو بد، بد كېده، نو پوه شئ چې وجود مو د بې دولس ويتامين له كموالي سره مخ دى.

ددې ستونزې د حل لپاره جيگر، ماهي او هغه غذاوې وخورئ چې د بې دولس ويتامين لري.

- له ژامو د وينې راتلل او هغه زخمونه چې نه ښه كېږي:

كه چېرې مو له ژامو وينه راتلله او يا مو په خوله كې داسې زخم راڅرگند شو، چې د ښه كېدو نه و، نو پوه شئ چې وجود مو د سي ويتامين له كموالي سره مخ دى.

ددې ستونزې د حل لپاره مالټې وخورئ او اوس يې موسم هم دى، خو پر دې سربېره هغه ميوې او غذاوې هم مه هېروئ چې د سي ويتامين لري لكه ډلمه يي شنه مرچ او كيوي.

- سر درد او گنگسوالى:

سر درد او گنگسوالى د بې درې ويتامين كموالي نښه ده. هغه ناروغان چې دوامداره اسهال او يا (د عقل زوال) له ناروغۍ سره مخ وي، نو د بې درې ويتامين د كموالي نښه ده. د غوايي او خوسكي جيگر، د چرگ غوښه او ماهيان د بې درې ويتامينونو غوره سرچينې دي.

- اسهال:

كه په دوامداره ډول په اسهال ناروغۍ اخته شوى، نو دا ښيي چې وجود مو د بې نهه ويتامين په كموالي اخته دى. ددې ستونزې د حل لپاره بايد د چرگ جيگر وخورئ. حبوبات او د غوايي يا خوسكي جيگر هم خوړلى شئ، خو پدې شرط چې ښه پوخ شوى وي.

- بې خوبى:

كه كله داسې حالت درباندي راغى چې بيخي خوب نه وړئ، نو پوه شئ چې وجود مو د بې پنځه له كموالي سره مخ دى. ددې ستونزې اصلي عامل په بازار كې د پخوو شويو تيارو خوړو خوراك دى. كه بې خوبى مو دوامداره شي، نو د پوستكي ښكلا ته مو هم زيان اړوي. د پسه جيگر يو له هغو خوراكونو دى چې ددې ستونزې په حل كې درسه مرسته كولاى شي.

- د پوستكي وچوالى:

د پوستكي د وچوالي عوامل د اې او بي ويتامينونو كموالى دى. ددې ستونزې د حل لپاره سبزيجات، غله جات او د ماهي غوښه وخورئ

فيل ځنگله څخه په تېښته ؤ

كيدړۍ ترې وپوښتل : خبره څه ده؟

فيل وويل: د ځنگل سلطان امر كړى چې د اوبانو سرونه غوڅ كړئ.

كيدړۍ وويل: نو ته ولې تېښتې ته خو اوبن نه يې؟

فيل وويل: زه پوهېږم چې زه اوبن نه يم خو د سر غوڅولو دنده يې خړه ته سپارلې!

د افغانستان د وروستي سياسي وضعیت په اړه

د اسلامي امارت اعلامیه

د افغانستان اسلامي امارت د هیواد په سطحه یو سرتاسري اسلامي او ملي ځواک دی، د تیرو نږدې دوو لسیزو راهیسې یې په سر او مال د امریکایي یرغلگرو ځواکونو او د هغوی د کورنیو او بهرنیو همکارانو سره مقابله کړې اوکوي یې. اهداف یې واضح او مشروع دي، چې هغه د هیواد خپلواکي او د اسلامي نظام قائمول دي.

د همدې مقصد د حصول لپاره په نظامي او سیاسي دواړو برخو کې فعالیت کوي. د مسئلې د سیاسي حل لپاره یې لاره خلاصه پرېښې او د تماس ځای یې هم ښکاره دی چې هغه د اسلامي امارت سیاسي دفتر دي او په دوحه کې شتون لري.

هر هیواد چې د افغانستان د مسئلې په سوله ایز حل کې مرسته کول غواړي، کولی شي ورسره تماس ونیسي او اسلامي امارت یې هرکلی کوي؛ خو په افغانستان کې د اشغال مسئله زموږ د خپلواکي غوښتونکي مسلمان ملت مسئله ده، څرنگه او چیرې یې چې حل کول غواړو، دا زموږ حق دی.

دا مسئله د چا په فشار او تاکتیکي برخوردونو نه حل کېږي او نه هم دا د منلووړ دي چې څوک د افغانستان مسئله د خپلو اړیکو د پرمخبيولو او خپلو گټو د تر لاسه کولو لپاره وکاروي.

که امریکایان غواړي په ښه نیت مذاکراتو ته راشي او د افغانستان د مسلمان اولس مشروع غوښتنې ومني، په داسې کولو سره مسئله حل کېدای شي؛ خو که د افغانانو مشروع غوښتنو له منلو څخه تېښته کوي او په یوه او بله پلمه، د سولې تر نوم لاندې خپل استعماري او نظامي اهداف له سیاسي لارو تعقیبوي یا د نورو هیوادونو د تطمیع له لارې ناروا فشارونه اچوي، دا معنی لري چې د افغانستان د مسئلې په سوله ایز حل کې دلچسپي نلري.

څرنگه چې امریکایانو د تیر میلادي کال د نومبر په میاشت کې د دوحې په غونډه کې موافقه کړې وه چې په راتلونکې غونډه کې به له افغانستان څخه د خارجي قواوو په وتلو او د نورو هیوادونو په خلاف د افغانستان د خاورې د نه استعمالولو په موضوع خبرې کوو؛ خو اوس دوی له هغې اجندا څخه ډډه کوي او پخپله خوښه نوی موضوعات پکښې زیاتوي، نو له همدې امله، اسلامي امارت امریکایانو ته خبرداری ورکوي چې که دا وضعیت دوام کوي او امریکایان پخپله تگ لاره کې له ریښتونولي څخه کار نه اخلي؛ نو اسلامي امارت به هم اړ کېږي چې د سولې خبرې او مذاکرات ترهغه وخته وځنډوي ترڅو چې امریکا د ناروا فشارونو او تاکتیکونو پرته، واقعي سولې ته راوړاندې شوې نه وي.

د افغانستان اسلامي امارت

۱۴۴۰/۵/۹ هـ ق ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ هـ ش ۱۵/۱/۲۰۱۹ م

